

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**GÜNCEL KONUT CEPHE TASARIM ANLAYIŞININ TEMEL TASARIM
İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA FENERBAHÇE FARUK AYANOĞLU
CADDESİ ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**

Enis GÖK

**Danışman
Dr.Öğr.Üyesi, Burhan SATICI**

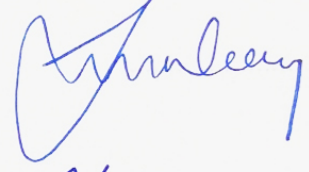
**YÜKSEK LİSANS TEZİ
İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI
İSTANBUL - 2019**

KABUL VE ONAY SAYFASI

Enis GÖK tarafından hazırlanan "**Güncel Konut Cephe Tasarım Anlayışının Tasarım İlkeleri Doğrultusunda Fenerbahçe Faruk Ayanoğlu Caddesi Örneğinde İncelenmesi**" adlı tez çalışması 24/04/2019 Tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri önünde başarı ile savunularak, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **İç Mimarlık Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Burhan SATICI
İstanbul Ticaret Üniversitesi

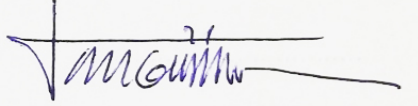
Jüri Üyesi

Doç.Dr.Elif KISAR KORAMAZ
İstanbul Ticaret Üniversitesi

Jüri Üyesi

Doç.Dr.Tan Kamil GÜRER
İstanbul Teknik Üniversitesi

Onay Tarihi : 12.06.2019

Prof. Dr. Necip ŞİMŞEK
Enstitü Müdürü

AKADEMİK VE ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

İstanbul Ticaret Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

24.04.2019

Enis GÖK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER.....	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	3
3. AMAÇ VE KAPSAM.....	11
4. YÖNTEM	12
4.1. Gözlem	12
4.2. İstanbul ve Kadıköy'ün Cumhuriyet dönemi Kentsel Gelişimi	12
4.2.1. Kadıköy'ün cumhuriyet dönemi kentsel gelişimi	16
4.2.2. İstanbul nüfusu cumhuriyet dönemi yılları gelişimi	22
4.2.2.1. Kadıköy nüfusu cumhuriyet dönemi yılları gelişimi	23
4.3. Çalışma Alanının Mimari Gelişiminin Tarihi Uydu fotoğrafları Üzerinden Analizi.....	23
4.4. Temel tasarım ilkelerine göre analiz.....	29
4.4.1. Denge.....	31
4.4.1.1. Simetrik denge	31
4.4.1.2. Asimetrik denge.....	32
4.4.2. Vurgu.....	32
4.4.3. Tekrar ritim	33
4.4.4. Bütünlük çeşitlilik	33
4.4.5. Doluluk boşluk.....	34
4.5. Silüet analizi.....	34
4.5.1. Güney doğu cepheleri silüet analizi.....	36
4.5.2. Kuzey batı cepheleri silüet analizi	37
5. İSTANBUL FENERBAHÇE BÖLGESİ	40
5.1. Seçilen konutlar ve özellikleri.....	41
5.1.1. Patin suites apartmanı.....	42
5.1.2. Uğur residence apartmanı	43
5.1.3. Evrim apartmanı.....	45
6. ANALİZLER.....	47
6.1. Uğur residence apartmanı genel görsel analiz.....	47
6.1.1. Doluluk boşluk ilkesi görsel analiz	47
6.1.2. Tekrar ve ritim ilkesi görsel analiz.....	49
6.1.3. Bütünlük ve çeşitlilik ilkesi görsel analiz	51
6.1.4. Denge ilkesi görsel analiz.....	54
6.2. Evrim apartmanı genel görsel analiz	54
6.2.1. Tekrar ve ritim ilkesi görsel analiz.....	55
6.2.2. Denge ilkesi görsel analiz.....	56
6.2.3. Bütünlük ve çeşitlilik görsel analiz.....	57
6.3. Platin suites apartmanı genel görsel analiz.....	60
6.3.1. Tekrar ve ritim ilkesi görsel analiz.....	60

6.3.2. Doluluk boşluk ilkesi görsel analiz	62
6.3.3. Asimetrik denge ilkesi görsel analiz	63
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
KAYNAKLAR	68
EKLER.....	72
EK A. Çizelgeler	73
EK B. Grafikler	118
EK C. Çizimler	120
ÖZGEÇMİŞ.....	122

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

GÜNCEL KONUT CEPHE TASARIM ANLAYIŞININ TEMEL TASARIM İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA FENERBAHÇE FARUK AYANOĞLU CADDESİ ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ

Enis GÖK

İstanbul Ticaret Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İç Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi. Burhan SATICI

2019, 135 sayfa

Son yıllarda İstanbul'da inşaat uygulamaları artarak devam etmektedir. Kentsel dönüşüm sürecinin etkisiyle, konut arzındaki hacim yıldan yıla büyümektedir. Bu artışlara bağlantılı olarak yeni üretilmiş konutlara olan talep de artmaktadır. Kentsel dönüşüm bina yenileme uygulamalarının en önemli ve yoğun olarak uygulandığı bölgelerden bir tanesi İstanbul/Fenerbahçe bölgesidir. Dönüşen konutlarda, inşaat firmalarının farklılıklarını ortaya koymak adına, cephe etütleri sonrasında cephe tasarımlarında, belirli bir üslup ve tarz tercih etmek yerine yeni bir tasarım dili üretmek çabası içinde oldukları gözlemlenmektedir. Bu çabanın bir sonucu olarak, bazı yeni dönüşen konutların da cephe tasarımlarında biçimsel karmaşıklık gözlemlenmektedir. Bu nedenle günümüz inşaat teknolojisi ve malzeme seçenekleri büyük gelişim göstermiş ve çeşitlilik artmıştır. Bu çeşitlilik konut cephelerinin tasarımlarına da yansımıştır. Cephe tasarımlarında binanın dışarıdan görüntüsüne yönelik içeriğinde açıklanabilen niteliklerin dışında farklı unsurlar donatılmıştır. Bu çalışma içeriğinde cephe tasarımı bağlamında renk, doku, biçim, gibi konular, cephelerin görselleri incelenerek değerlendirilecek ve İstanbul/Fenerbahçe bölgesinde, aynı sokakta bulunan, yenilenmiş 3 adet çok katlı konut yapısı ele alınmaktadır. Üretilen konutların cephe tasarımları incelenerek, çağdaş temel mimari tasarım ilkeleri bağlamında eleştirel bir yaklaşım ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: cephe tasarım, çağdaş tasarım, İstanbul, kentsel dönüşüm, temel tasarım ilkeleri.

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

THE INVESTIGATION OF THE CURRENT RESIDENTIAL BUILDING DESIGN CONCEPT ON THE SAMPLE OF FENERBAHÇE FARUK AYANOĞLU STREET WITH THE BASIC DESIGN PRINCIPLES

Enis GÖK

**Istanbul Commerce University
Graduate School of Applied and Natural Sciences
Department of Interior Architecture**

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Burhan SATICI

2019, 135 pages

In recent years, construction applications in Istanbul have continued to increase. With the impact of the urban transformation process, the volume of housing supply is growing from year to year. In connection with these increases, the demand for newly manufactured houses is increasing. One of the most important and dense areas of urban renewal is the Istanbul / Fenerbahçe region. In order to reveal the differences of the construction companies in the converted houses, it is observed that they are in an effort to create a new design language instead of choosing a specific style and style in the facade designs after the front studies. As a result of this effort, some new transforming houses have formal complexity in their façade designs. For this reason, today's construction technology and material options have shown great development and diversity has increased. This diversity is also reflected in the design of residential facades. The facade designs are equipped with different elements besides the qualities that can be explained in the content of the building. In this study, in the context of facade design, color, texture, form, subjects such as the facade will be evaluated by examining the visuals and in the Istanbul / Fenerbahçe region, in the same street, renovated 3 multi-storey housing structure is addressed. The aim of this course is to present a critical approach in the context of contemporary basic architectural design principles.

Keywords: basic design principles, contemporary design, façade design, istanbul, urban transformation.

TEŞEKKÜR

Bu araştırma için beni yönlendiren, karŐılaŐtıđım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aŐmamda ve literatür araŐtırmalarımnda yardımcı olan değerli Danışman Hocam Dr. Öğr. Üyesi, Burhan SATICI'ya teŐekkürlerimi sunarım.

Tezimin her aŐamasında beni yalnız bırakmayan aileme sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Enis GÖK
İSTANBUL, 2019

ŞEKİLLER

	Sayfa
Şekil 2.1. Neolitik dönemden duvar resmi, çatalhöyük	4
Şekil 2.2. Modern mimarlıkta cephe örneği, Zaha Hadid, Haydar Aliyev Kültür Merkezi, Azerbaycan, 2013	5
Şekil 2.3. Bauhaus okul binası berlin (1919-1933)	6
Şekil 2.4. Sanatın elemanları	6
Şekil 2.5. Gestalt algı psikolojisine bir örnek	8
Şekil 2.6. Bauhaus okulunda hazırlanmış bir poster tasarımı 1930'lar	9
Şekil 2.7. Bauhaus okulunda hazırlanmış bir görsel tasarım	10
Şekil 4.1. 1923 Yılı Tarihi Yarımada hava fotoğrafı	13
Şekil 4.2. 1959 Beşiktaş barbaros bulvarı fotoğrafı	14
Şekil 4.3. 1980 Beşiktaş barbaros bulvarı fotoğrafı	15
Şekil 4.4. Kadıköy/Fenerbahçe, Dalyan, Kalamış ve Moda Burnu 1930	17
Şekil 4.5. 1946-1966 Yılları Kadıköy uydu karşılaştırma fotoğrafları	18
Şekil 4.6. Arkitekt Dergisi, 1961, Utarit İzgi ve Mahmut Bir, Çiftehavuzlar'da bir villa projesi fotoğrafı	19
Şekil 4.7. 1973, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü (Boğaz Köprüsü) açılış fotoğrafı	20
Şekil 4.8. 1936 Pilot Sabit Günaç-2010 İsmail Orhan Toraman Kadıköy karşılaştırmalı hava fotoğrafı	21
Şekil 4.9. 1946 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	24
Şekil 4.10. 1966 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	25
Şekil 4.11. 1970 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	26
Şekil 4.12. 1982 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	27
Şekil 4.13. 2006 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	27
Şekil 4.14. 2011 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	28
Şekil 4.15. 2014 Yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası	29
Şekil 4.16. Simetrik denge ilkesi şematik ifadesi	31
Şekil 4.17. Asimetrik denge ilkesi şematik ifadesi	32
Şekil 4.18. Vurgu ilkesi şematik ifadesi	32
Şekil 4.19. Ritim-tekrar ilkesi şematik ifadesi	33
Şekil 4.20. Bütünlük-çeşitlilik ilkesi şematik ifadesi	34
Şekil 4.21. Doluluk-boşluk ilkesi şematik ifadesi	34
Şekil 4.22. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi güney-doğu cepheler siluet	37
Şekil 4.23. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi kuzey-batı cepheler siluet	39
Şekil 5.1. Fenerbahçe Mahallesi konum harita	41
Şekil 5.2. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum harita	42
Şekil 5.3. Platin Suites apartmanı cepheler	43
Şekil 5.4. Platin Suites apartmanı cepheler çizimi	43
Şekil 5.5. Uğur Residence apartmanı cepheler	44
Şekil 5.6. Uğur Residence apartmanı cepheler çizimi	44
Şekil 5.7. Evrim apartmanı cepheler	45
Şekil 5.8. Evrim apartmanı cepheler çizimi	46
Şekil 6.1. Uğur Residence doluluk ve boşluk analiz cepheler çizimi	48
Şekil 6.2. Uğur Residence doluluk ve boşluk analiz cepheler çizimi Katman 2	49

Şekil 6.3. Uğur Residence tekrar ve ritim analiz cepheler çizimi katman 1..	50
Şekil 6.4. Uğur Residence tekrar ve ritim analiz cepheler çizimi katman 2 ve tüm katmanlar.....	50
Şekil 6.5. Uğur Residence tekrar ve ritim analiz cepheler çizimi tüm katmanlar.....	51
Şekil 6.6. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 1 ve katman 2.....	52
Şekil 6.7. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 3 ve katman 4.....	53
Şekil 6.8. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 5 ve katman 6.....	53
Şekil 6.9. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 7 ve tüm katmanlar.....	54
Şekil 6.10. Evrim apartmanı tekrar ve ritim analiz ön ve yan görünüş cepheler.....	56
Şekil 6.11. Evrim apartmanı denge ilkesi analiz ön görünüş cepheler sol ve sağ simetri.	57
Şekil 6.12. Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi analiz cepheler katman1 ve katman 2.....	58
Şekil 6.13. Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi analiz cepheler katman 3 ve katman 4.....	59
Şekil 6.14. Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi analiz cepheler katman 5 ve tüm katmanlar	59
Şekil 6.15. Platin Suites apartmanı ritim ilkesi analiz çizimi katman 1 ve katman 2	61
Şekil 6.16. Platin Suites apartmanı ritim ilkesi analiz çizimi katman 3 ve katman 4	61
Şekil 6.17. Platin Suites apartmanı ritim ilkesi analiz çizimi katman 5 ve tüm katmanlar	62
Şekil 6.18. Platin Suites apartmanı doluluk boşluk ilkesi analiz çizimi katman 1 ve katman 2.....	63
Şekil 6.19. Platin Suites apartmanı asimetrik denge ilkesi analiz çizimi katman 1 ve katman 2.....	64
Şekil B.1. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi güney-doğu cepheler siluet	115
Şekil B.2. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi kuzey-batı cepheler siluet.....	116
Şekil C.1. Evrim apartmanı cephe çizimi.	117
Şekil C.2. Platin Suites apartmanı cephe çizimi.....	117
Şekil C.3. Uğur Residence apartmanı cephe çizimi.	118

ÇİZELGELER

	Sayfa
Çizelge A.1.1. Ziya Evren apartmanı özellikleri	73
Çizelge A.2.1. Uğur Residence apartmanı özellikleri	74
Çizelge A.2.2. Arım apartmanı (eski) özellikleri	75
Çizelge A.3.1. Deniz apartmanı özellikleri.....	76
Çizelge A.3.2. Elit Palas apartmanı özellikleri.....	77
Çizelge A.4.1. Marmara apartmanı özellikleri	78
Çizelge A.5.1. Evrim apartmanı özellikleri.....	79
Çizelge A.5.2. Evrim apartmanı (eski) özellikleri.....	80
Çizelge A.6.1. Kaya apartmanı özellikleri	81
Çizelge A.7.1. Emek apartmanı özellikleri.....	82
Çizelge A.7.2. Emek apartmanı (eski) özellikleri.....	83
Çizelge A.8.1. Dostlar apartmanı özellikleri (eski)	84
Çizelge A.8.2. Dalyan residence apartmanı özellikleri	85
Çizelge A.9.1. Paksa Kule apartmanı özellikleri	86
Çizelge A.9.2. Filiz apartmanı (eski) apartmanı özellikleri	87
Çizelge A.10.1. Misina apartmanı özellikleri	88
Çizelge A.11.1. Karakuri apartmanı özellikleri.....	89
Çizelge A.12.1. Harika apartmanı özellikleri.....	90
Çizelge A.12.2. Harika apartmanı (eski) özellikleri.....	91
Çizelge A.13.1. Aytar apartmanı özellikleri	92
Çizelge A.14.1. Yeni Defne apartmanı özellikleri.....	93
Çizelge A.15.1. Münevver apartmanı özellikleri	94
Çizelge A.16.1. Dirim apartmanı özellikleri.....	95
Çizelge A.17.1. Can apartmanı özellikleri.....	96
Çizelge A.18.1. Barış apartmanı özellikleri	97
Çizelge A.19.1. Nil apartmanı özellikleri.....	98
Çizelge A.19.2. Nil apartmanı (eski) özellikleri.....	99
Çizelge A.20.1. Platin Suites apartmanı özellikleri	100
Çizelge A.20.2. Şule apartmanı özellikleri	101
Çizelge A.21.1. Alceylan apartmanı özellikleri	102
Çizelge A.21.2. Alceylan apartmanı (eski) özellikleri	103
Çizelge A.22.1. Yuvam apartmanı özellikleri.....	104
Çizelge A.23.1. Savaş apartmanı özellikleri	105
Çizelge A.24.1. Güneş apartmanı özellikleri	106
Çizelge A.24.2. Güneş apartmanı(eski)-Dalyan Koru apartmanı (eski) özellikleri	107
Çizelge A.25.1. Nil Kaya apartmanı özellikleri.....	108
Çizelge A.26.1. Evren apartmanı özellikleri	109
Çizelge A.26.2. Evren apartmanı (eski) özellikleri.....	110
Çizelge A.27.1. Burak apartmanı özellikleri	111
Çizelge A.28.1. Önat apartmanı özellikleri.....	112
Çizelge A.29.1.1. Maya apartmanı özellikleri	113
Çizelge A.30.1. Burç apartmanı özellikleri.....	114
Çizelge A.31.1. Yıldız apartmanı özellikleri	115
Çizelge A.32.1. Dalyan apartmanı özellikleri	116

SİMGELER VE KISALTMALAR

T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İETT	İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri
Dr.	Doktor
M2	Metrekare
%	Yüzde-oran
Mw	Moment Büyüklüğü

1.GİRİŞ

Temel tasarım ilkeleri ve diğer özellikleri bakımından güncel cephe tasarımları incelendiğinde yıllar içinde süre gelen kurgusal ve niceliksel farklılaşma görülmektedir. Bu bağlamda cephe tasarımı konusunun, yeniden düşünülmesi ve tartışılması gereken bir alan olduğu görülmektedir.

Buna göre "Cephe tasarımlarında kullanılan görsel ve sembolik öğelerin karmaşık bir şekilde ve bir kültürel geçmişten referans alınmadan kullanılmış olmaları problemi tanımlamaktadır. Bu yaklaşım, her biri bir diğerinden bütünüyle farklı; kentsel, yapısal, kurgusal, sembolik, biçimsel, imgesel ve maddesel özelliklere sahip bina cephelerinin içeriğini oluşturduğu bir sorunsalı tanımlamaktadır. Günümüz güncel konut cephe tasarımlarında kurgusal olarak, anlam ve imgesel bağlamdan bir kopuş gözlemlenmektedir. Belirli bir biçim ya da vurgu ifadesini ortaya koyan tasarımlar yerine birçok doku, malzeme ve biçimin karmaşık şekilde bir araya geldiği görülmektedir.

Bu çalışmada amaç değişen çağdaş konut cephe tasarım anlayışının araştırılmasıdır. Bu araştırmayla cephe tasarımlarındaki sembolik ve kurgusal karmaşıklaşmanın ortaya konması amaçlanmıştır. Kentsel mimari çevrenin içerisinde barındırdığı renkler, sembolik şekiller, dokular, malzeme çeşitleri ve bunların hangi prensiplerle düzenlenip bir araya geldiği gibi konuların insan ruh halini ve davranışlarını önemli bir şekilde etkilediği bilinmektedir. Çevresel psikolog Terence Lee çevrenin insan davranışlarında belirleyici olduğunu söylemiştir ve deterministik bir çevreden bahsetmiştir. (Lee, 1976) Bu araştırmanın önemi; insan hayatında birçok etkisi olan içinde yaşadığı kentsel çevre içerisinde bulunan yapı cephelerinin tasarımları hakkındaki olumsuz değişimin sebeplerinden birisi olan karmaşık cephe tasarımı sorunsalının ortaya konması ve bu konuda önlemlerin alınmasına destek bir çalışma olarak hazırlanmıştır.

Güncel gelişmeleri tasarımlarında kullanmak isteyen mimarlar için değişik yüzey tasarımları yapmak, kuramsal olarak onu anlamaya çalışmaktan daha önemli

hale gelmiştir (Sönmez, 2013). Bu yaklaşım, teknolojiyi kullanmanın ve özgün olmanın bir yolu olarak günümüzde genellikle kabul edilmiş bir durum olduğu görülmektedir. Tasarım ve uygulama süreçlerinde üretim hızı, yeni teknoloji ürünler kullanılması, malzeme yönünden çeşitlilik içermek gibi nitelikler; tasarımın kavramsal ve ilkesel bağlamından ön planda tutulmaktadır. Tasarımcı, ürün ve gözlemci ilişkisi, üretilmiş ve kurgulanmış tasarımların, görsel olarak irdelenmesine ve değerlendirmesine olanak sağlamaktadır.

Le Corbusier'e göre; "Kütle, onu yönlendiren ve yaratan hatlara göre bölünmüş bir yüzeyle kaplıdır; yüzey kütleye kişiliğini verir" (Le Corbusier, 1999).

Çalışma alanı olarak Fenerbahçe bölgesi ve cadde olarak Dr. Faruk Ayanoğlu Caddesi seçilmiştir. Bu seçimin sebepleri; Fenerbahçe bölgesinde kentsel dönüşümün en yoğun olarak uygulanan bölgelerinden bir tanesi olması, Dr. Faruk Ayanoğlu caddesinin Fenerbahçe bölgesinin çıkışı niteliğinde ve ana arter bir cadde olması, bu caddenin çok sayıda ve farklı anlayışta üretilmiş yapı içermesi olarak sıralanmaktadır.

2.LİTERATÜR ÖZETİ

Cephe kavramı TDK sözlüğünde; “Bir şeyin veya yapının ön tarafta bulunan bölümü” olarak geçmektedir. Savaş’a göre “Cephe kavramı anlamına yönelik farklılaşmalara rağmen dışarıdan algılanan bir durumu ifade etmek için kullanılmıştır”(Savaş, 2001). Doğan Hasol’a göre; “cephe kavramı, binanın sokaktan ya da kentsel doku içinden görünüşü, ana yüzü veya önyüzü olarak tanımlanabilir. Ayrıca, binaya dik doğrultuda sonsuzdan bakılan görünüş anlamına da sahiptir”(Hasol,1988).

Genel olarak cephe tasarımları bölgenin kimliği, yaşam biçimi gibi konularda bizlere ipuçları vermektedir. Konut cepheleri bulunduğu bölgede bulunan insanların estetik algılarını doğrudan etkileyen ana unsurlardan birisidir, üretilmiş çevrede yapıların dış yüzeylerini ifade ederler ve kentin dokusunu oluştururlar.

“Cephe kavramı; Rönesans’ta, Alberti’nin çalışmaları ve Vitruvius’dan yaptığı çevirileri sayesinde bir mimarlık öğretisi haline gelmiştir. Alberti’nin, **De-re Edificatoria** çalışmasında cepheyi ifade eden kavram, çizim, resim, resmetme, yüz hattı, düzlem, aralık, biçim, biçimsel ana hatlar ve plan anlamlarına gelen lineamentistir”(Lang, 1965). Lineamentis çizgisellik veya çizgisel hat anlamına gelen Latince bir kelimedir. Ayrıca lineament kelimesi İngilizce yüz hattı anlamına gelmektedir.

Tarih öncesi dönemlerde mimarlıkta cephe oluşturma diye bir sorun yoktur. Sadece bazı ilkel yerli topluluklar resimsel tekniklerle yapı yüzeylerini bezemişlerdir (Tanyeli,1997).

Şekil 2.1. Neolitik dönemden duvar resmi, Çatalhöyük (Kaynak: <https://smarthistory.org/prehistoric-art-landing/>)

Modern mimarlıkta geçmiş kuram ve uygulamaların değişmez ilkesi olan cephe kavramı, döneminin uygulamalarında değişmeye başlamıştır. Değişen toplum yapısı, görmedeki bakış açısı değişimi ve teknolojideki gelişim ile cephe niteliği değişmiştir. Ayrıca Modernleşme ile duvarın yapısal ve sembolik nitelikleri değişmiştir. Modern mimarlıkta duvar sadece bir sınır unsuru ve yapısal bir öğe değil, aynı zamanda konstrüksiyon, malzeme ve temsil nitelikleri üzerine farklı yaklaşımların geliştirildiği bir tasarım unsurudur (Sönmez, 2013).

Şekil 2.2. Modern mimarlıkta cephe örneği, Zaha Hadid, Haydar Aliyev kültür merkezi, Azerbaycan, 2013 (Kaynak: <http://news-azerbaijan.com/main/626-10-znameniyh-zdaniy-postroennyh-po-proektam-zahi-hadid-foto.html/>)

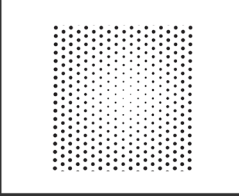

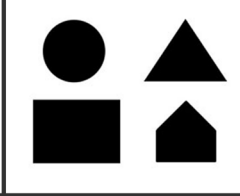
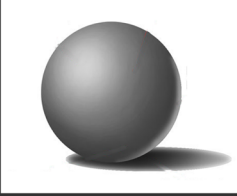

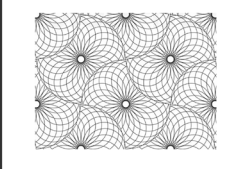

Temel tasarım ilkeleri, 1919 yılında, tasarım okulu olarak kurulan Bauhaus (1919-1933) ekolünde, bir disiplin tanımı olarak, ortaya çıkmıştır. Bu disiplin tanımının amacı; öğrencilerin tasarım kavramlarının öğrenme süreçlerini hızlandırmak ve tasarım yeteneklerini geliştirmek amacıyla kurgulanmıştır. Bu dönemde günümüzde eğitim olarak verilen temel tasarım ilkelerinin temelleri atılmıştır (Gropius, 1948).

Almanya'nın Weimar şehrinde kurulan ve 1919-1933 döneminde eğitim veren Bauhaus, teknik, teknoloji, sanat, tasarım ve üretim kavramlarına yeni bir yaklaşım getirerek, yeni bir bakış açısı yaratmıştır. Walter gropius'un bauhaus ekolü; mimarlık sanatı ve ona bağlı diğer sanatların lüks olmaması gerektiği tezine dayanmaktaydı (Bayer, 1938). Endüstri devriminin de etkisiyle bu ilkeler dünyada kabul görmüş ve modern mimarlık pratiğinde önemli bir değişim yaratmıştır. Bu okulun binası Şekil 2.3'de gösterilmektedir ve günümüzde müze olarak kullanılmaktadır.

Şekil 2.3. Bauhaus okul binası Berlin 1919-1933 (Kaynak:
<https://www.bauhausmoderne.org/archive-2>)

Temel Tasarım ilkeleri, tasarımcının çevreyi duyarlı biçimde gözlemlemesini, ayırt etmeyi ve yargılamayı, estetik tercihler yapmaya yarayan, görsel ifade gücünün arttırılmasını amaçlayan bir ifade dizisidir. Bu ilkeler, tüm disiplinlerin temelinde olan sanatın elemanları; nokta, çizgi, renk, biçim, form, değer (valör), doku, aralık (boşluk) ve sanatın ilkeleri; denge, ritim, hareket, zıtlık, bütünlük (birlik – çeşitlilik), vurgu, örüntü (motif) gibi görsel sanatların ortak öğelerinin tasarım sürecinde kullanılarak bu sürecin sistematik bir hale gelmesini sağlamaktadır (Erim, 2011). Sanatın elemanlarının sembolik ifade biçimleri Şekil 2.4'de gösterilmiştir.

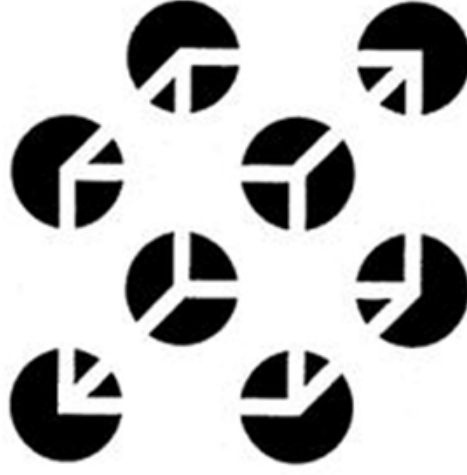
NOKTA	ÇİZGİ	BİÇİM	FORM
			
DEĞER	DOKU	RENK	BOŞLUK
			

Şekil 2.4. Sanatın elemanları (Kaynak:

<https://www.hootdesignco.com/blog/2015/10/25/the-elements-of-art>)

Tasarım ilkeleri izleyicinin kavrama ve algı konuları ile doğrudan ilişkili ve psikolojik boyutu da olan bir kavramdır. Gestalt ilkelerine göre bütün parçaların toplamından daha fazladır ve birey bütünü parçalarına ayırıştırarak değil, bütünlük içerisinde algılar. 1920'lerde Max Wertheimer, Kurt Koffka ve Wolfgang Kohler önderliğinde bir grup bilim adamının ortaya attığı bir teoridir.

Gestalt Algı Psikolojisi kavramları, görsel algılamada daha önce göz ardı edilen birçok özelliği ortaya koyarak farklı bir bakış açısı getirmiştir. Bu disiplin, Şekil 2.5'de olduğu gibi insanın görme sürecinde önce görsel parçaları toplayarak bir araya getirdiği ve bunları birleştirerek görülen bir nesne halinde algıladığı düşüncesinden yola çıkarak görmenin daha en başından düzenlendiği, yani bir düzenleme (Gestalt) olduğunu ileri sürülmüştür (Wertheimer, Riezler, 1944).

Şekil 2.5. Gestalt algı psikolojisine bir örnek (Kaynak: <https://www.interaction-design.org/literature/article/the-law-of-similarity-gestalt-principles-1>)

Bu doğrultuda tasarım ilkeleri birlikte değerlendirilebilmektedir. Bir tasarım ögesi, birden çok tasarım ilkesi barındırılabilir. Bu hususta kritik olan, farklı tasarım ilkelerinin bir arada kurgulanırken birbirlerinin ahengini bozmamaları beklenmektedir. Tasarım ilkeleri, kavramsal bir disiplin olarak görsel ifade dilini tanımlamaktadır. Bu ilkelerin temelinde, tarihte ortaya çıkmış çeşitli sanat dallarında kullanılmış ifade biçimleri kavramsal olarak gelişmiş ve değerlendirilmiştir.

Norberg Schulz'a göre görsel diyalog, yaratıcı kişi yani sanatçı ile sanatsal ürün arasında var olan bir iletişimdir ve aynı zamanda bir obje ile onu gözlemleyen kişi, arasındaki ilişki olarak da tanımlanabilir (Gürer, 1992).

Günümüzde eğitimine devam edilen temel tasarım ilkeleri şunlardır:

Denge; Bir tasarım prensibi olarak denge, tasarımı oluşturan parçaların, tanımlı estetik bir biçimde yerleştirilmesi ve anlamlı bir bütünlük oluşturulması amaçlanmaktadır (Tomita, 2015).

Hiyerarşi; Görsel hiyerarşi, insan gözünün gördüklerini algılama düzenidir. Bu düzen ise algı alanı içerisindeki formlar arasında bulunan görsel kontrast/karşıtlık ile oluşturulması amaçlanmaktadır (Tomita, 2015).

Hareket: Tasarımcının, izleyiciyi bir kompozisyonun içine, çevresine ya da kompozisyona doğru yönlendirmesinin yoludur. Görsel bir imajda hareket, objeler imajın içinde hareket ediyormuş hissi uyandırması amaçlanmaktadır (Tomita, 2015).

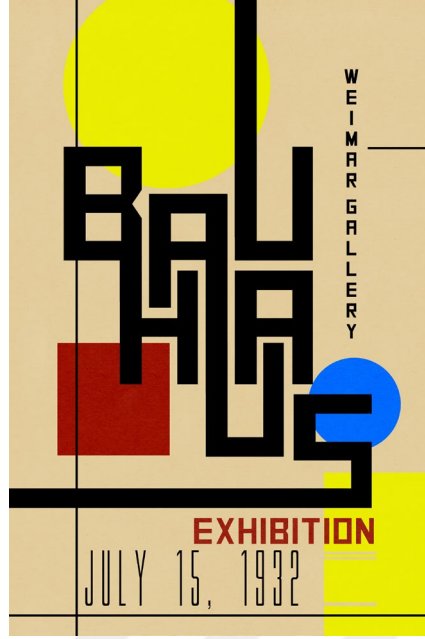
Bauhaus okulunda hazırlanmış olan bir görsel tasarım Şekil 2.6’de verilmiştir. Bu görselin içerisindeki çizgisel hatlar hareket ilkesine iyi bir örnektir.

Şekil 2.6. Bauhaus okulunda hazırlanmış bir görsel tasarım(Kaynak: https://www.francfortaccueil.de/IMG/pdf/echo_du_main_29_avril_mai_juin_2018.pdf)

Tekrar ve Ritim; Elemanların-renklerin, şekillerin, formların, mekânların, boşlukların ve dokuların görsel hareketlerinin tekrar etmesi ile anlamlı bir bütünlük oluşturulması amaçlanmaktadır (Tomita, 2015).

Bauhaus okulunda hazırlanmış olan bir poster Şekil 2.6’da verilmiştir. Buna göre; Posterde kullanılmış olan tekrar ve ritim ifadesine iyi bir örnektir. Şekil 2.7’de Hazırlanmış Bauhaus konulu Poster incelendiğinde “BAUHAUS” kelimesinde ki harflerin tekrar ve ritim ilkesi ile kurgulandıkları anlaşılmaktadır.

Şekil 2.7. Bauhaus okulunda hazırlanmış bir poster tasarım 1930'lar (Kaynak: <https://www.pinterest.de/pin/514395588685487003/?autologin=true>)

Oran-Orantı (Proporsiyon): Bir tasarımdaki çeşitli elemanların, göreceli boyut ve ölçeklerine göre kendi aralarında ve parçalarla bütün arasında bulunan oranlarıdır (Tomita, 2015).

Vurgu: Bir tasarımda odak noktası oluşturmaktadır. Dikkatleri tasarımın en önemli gördüğümüz kısmına çekmemizi sağlamaktadır (Tomita, 2015).

Uyum: Bütün bir kompozisyonun ahengi/armonisi demektir. Kompozisyonun parçaları bütüncül bir görsel tema gibi çalışması amaçlanmaktadır (Tomita, 2015).

Kontrast (karşıtlık): Tasarımdaki farklı elemanların farklılıklarının vurgulanmasını sağlayan ve/veya bu elemanların aralarında denge oluşturan bir tür uyumlu bütünlüğün yaratılması amaçlanmaktadır (Tomita, 2015).

3.AMAÇ VE KAPSAM

İstanbul'da 2005 sonrası başlayan kentsel dönüşüm uygulamaları çerçevesinde, çağdaş konut mimarisinde tasarlanmış ve üretilmiş cephelerin, kurgusal ve niceliksel farklılaşmaların, temel tasarım ilkeleri bakımından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla; 3 örnek yapı cephesi seçilerek temel tasarım ilkeleri bakımından ve çalışma alanındaki tüm yapılar için cephe renk-malzeme çeşitliliği özellikleri bakımından araştırılıp incelenmiştir.

Seçilen bölgede yer alan binaların yer aldığı sokak üzerinde yola bakan ön cepheleri incelenecektir. İstanbul, Kadıköy, Fenerbahçe mahallesi, Dr. Faruk Ayanoğlu Caddesinde bulunan 3 adet çok katlı konut biriminin (Şekil 5.1), cephe tasarımlarının temel tasarım ilkeleri çerçevesinde irdelenmesi ve çağdaş mimari uygulamalardaki cephe tasarım diline dair eğilimlerin ortaya konulan çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

4.YÖNTEM

4.1 Gözlem

Başlangıç adımı olarak; Fenerbahçe bölgesinin ana arterlerinden olan bir cadde seçilmiştir. Seçilen cadde üzerinde 2012-2017 yılında üretilmiş yapılar tespit edilmiştir. Tespit edilen yapıların cepheleri gözlemlenmiş, temel tasarım ilkeleri ve diğer cephe özellikleri bağlamında ön tespitler yapılmıştır. Bu dönüşmüş olan yapılardan 3 tanesi temel tasarım ilkelerine göre analiz edilmiştir. Diğer yandan söz konusu çalışma alanındaki tüm yapılar kapsanacak şekilde caddenin 2 taraflı silüeti çizilmiştir. Bu kullanılan araştırma ve inceleme yöntemleri ile yapı cephelerinin tasarım yönünden değişimi, malzeme ihtivasi yönünden cephelerdeki farklılıklar ve bölgenin silüetinin değişimi anlaşılmıştır. Bu silüet değişimi ile birlikte güncel cephe tasarım anlayışının ortaya konması amaçlanmıştır.

4.2 İstanbul ve Kadıköy'ün Cumhuriyet dönemi Kentsel Gelişimi

Osmanlı bakiyesi İstanbul 20yy. Kurtuluş Savaşından çıkmış bir milletin şehriydi. Genç Cumhuriyet'in kuruluşu ve peş peşe reformların yapıldığı bir dönemden başlayarak şehrin yıllar içindeki mimari gelişimi genel hatlarıyla gösterilmiştir.

İstanbul içerisinde katman katman tarihi eserler yapıları olan, ortasından İstanbul boğazı geçen, içinde hem batı hem doğu kültürü ve izlerini barındıran, tepelerden oluşan, Roma ve Osmanlı olmak üzere iki büyük imparatorluğa başkentlik yapmış, ilk yerleşimleri tarih öncesi dönemlerden başlayan kadim bir şehirdir.

20 yy. İstanbul'unda saraylar ve yakın çevreleri nüfus ve yapı adedi bakımından en yoğun bölgelerdi. Halk arasında İstanbul, küçük İstanbul veya Sur İçi olarak bilinen Tarihi Yarımada ve çevresi İstanbul'un merkezi ticari ve siyasi merkezi konumundaydı. Bu yoğunluk Tophane, Fındıklı, Cihangir, Beşiktaş kıyıları,

Ortaköy kıyıları diğer yandan Beyoğlu, Harbiye, Bomonti, Şişli'ye bir diğer yandan Fatih, Eyüp, Haliç bölgesine kadar devam etmekteydi (Eldem, 1979).

Şekil 4.1. 1923 Yılı Tarihi yarımada hava fotoğrafı (Kaynak: <http://www.eskiistanbul.net/4213/havadan-tarihi-yarimada-15-nisan-1922/>)

Anadolu yakasında ise aynı şekilde içerisinde tarihi çarşısı, hanları, kiliseleri, camileri, konutları barındıran merkez görünümünde olan Kadıköy ve Üsküdar ile sınırlanmaktaydı. Bu yerler dışında kalan Boğaz kıyıları ve Anadolu yakasının güneyinde yer alan kıyı yerleşim alanları tarım amaçlı bostan veya sayfiye yeri olarak kullanılmaktaydı. Örneğin Bostancı, Caddebostan, Fenerbahçe gibi yerlerin isimleri içerisinde bahçe veya bostan ifadelerinin yer alması bölgenin geçmiş vaziyeti hakkında ipucu vermektedir (Eldem, 1979).

Lütfi Kırdar'ın İstanbul Belediye Başkanlığı yaptığı 1938-49 yıllarında şehirde yeniden inşa dönemi olmuştur. Bu dönemde çok sayıda meydan düzenlenmesi gerçekleşmiştir. Çok sayıda yapı yenilenmiş, tadilat görmüş ve kazandırılmıştır. Bu dönemde Radyoevi, açık hava tiyatrosu, stadyum, sergi sarayı, Taksim Gazinosu, hastaneler ve okullar gibi yapılar kazandırılmıştır (Kuban, 2010).

Mimar Sedad Hakkı Eldem, Elli Yıllık Cumhuriyet Mimarlığı isimli makalesinde bu hızlı şehir gelişimi için politik ve teknik bir hazırlığın yapılmamış olduğundan bahsetmiştir. Bu yılları takiben şehrin kontrolsüz ve başıboş iskân durumunun doğduğunu söylemiştir (Eldem, 1973).

İstanbul'da büyük kalkınma projeleri 1950'li yıllarda demokratik hayata geçilmesiyle başlamıştır. İstanbul'un modernleşmesi amacıyla bulvarlar ve caddeler yapılmıştır. Şehrin modernleşmesi, yatırımlar ve sanayileşme ile birlikte büyük nüfus artışı başlamış ve gecekondu mahalleleri oluşmaya başlamıştır. Yine bu dönemde yeraltı alışveriş merkezleri kurulmuş, yeni mahalleler oluşmaya başlamıştır (Kuban, 2010). Tüm bu gelişmeler içinde eski eserlerin bir kısmı zarar görmüştür. Tüm bu dönüşümün yarattığı tahribata karşın, 1951 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun kurulmuştur. Bu kurumun kurulması anıtların korunmasına yönelik atılmış ilk önemli adım olarak bilinmektedir. Bu sayede, 1951-83 yılları içinde pek çok eser yıkılmaktan ya da tahrip edilmekten kurtulmuştur (Kuban, 2010).

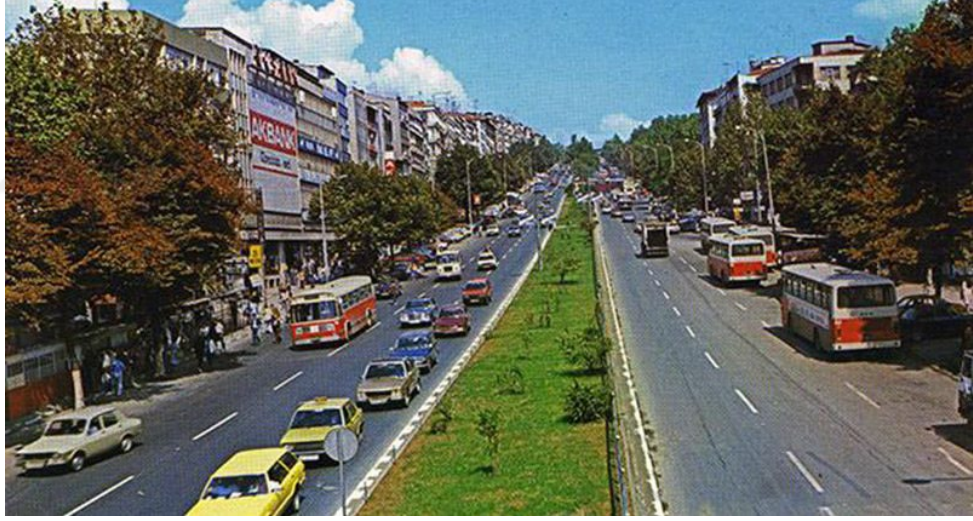

Şekil 4.2. 1959 Beşiktaş barbaros bulvarı fotoğrafı (Kaynak: <http://www.eskiistanbul.net/6517/barbaros-bulvari-besiktas-1959/>)

Göçün hızlandığı dönemden itibaren İstanbul'un Mimari dokusu önemli şekilde değişime uğramıştır. Gecekondu mahalleleri ve çok katlı yapılar geçen yıllar

içinde artmış, nüfus şehrin etrafını sarmıştır (Eldem, 1973). 1980'lere kadar hızla devam eden bu hareketi ile kentin nüfusu 5 milyona ulaşmıştır. 1972 yılındaki Eski Eserler Yasası çıkmıştır. Bu yasa ile de anıtların altına alınması, kentin sur içi alanının arkeolojik sit olarak ilan edilmesiyle, şehirdeki eski eserlerin kalan örneklerinin korunması yönünde önemli bir adım daha atılmıştır (Kuban, 2010).

1983 yılında çıkan Boğaziçi Yasası ile bu alanda yeni yapılaşmayı tümüyle yasaklamış, sadece anıtların onarımına izin vermiştir. Bakımsızlık ve yangınlarla Ahşap yapıların özellikle konutların büyük bir bölümü yok olmuştur. Yeni kurulan ve birçoğu alt yapıdan yoksun olan bölgeler de şehrin sorunlarına yenilerini eklemiştir. Trafiğin büyük bir sorun haline gelmesiyle, 1973'te Boğaziçi Köprüsü, 1988'de ise Fatih Sultan Mehmet köprüsü yapılmış, buna rağmen İstanbul'un trafik problemi her geçen gün hızla artmaya devam etmiştir.

Şekil 4.3. 1960/70 Beşiktaş Barbaros bulvarı kartpostal fotoğrafı (Kaynak: <https://www.nadirkitap.com/istanbul-sehir-yasanti-1960-70-kartpostal-besiktas-barbaros-bulvari-efemera9781599.html/>)

Şehrin yapılaşma gelişimini etkileyen en önemli olaylardan birisi 17 Ağustos 1999 yılında yaşanmıştır. İstanbul'un yakınında Gölcük bölgesinde 7,5 Mw büyüklüğünde bir deprem yaşanmış ve çok sayıda can ve mal kaybına sebep olmuştur. İstanbul'da 12.455 konutun hafif, 3.073 konutun ağır, 13.339 konutun orta derecede hasara uğramış olduğu bilinmektedir (Özmen, 2000). Buna bağlı

olarak mevcut zayıf yapı stokunun yıkılması ve yerine depreme dayanıklı yapıların inşa edilmesi gereği oluşmuştur.

2000'li yıllarından sonra mevcut yapı stokunun depreme dayanıklı hale getirilmesi amacıyla, yapısal bir dönüşüm fikrinin ortaya çıkmaya başladığı bilinmektedir. Sonraki dönemde 2005/17 Sayılı "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında 5366 Sayılı Kanun" 07.11.2005 tarihli Resmî Gazetede kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Getirilen bu kanunla kentsel dönüşüm süreci, yıpranmış tarihi yapıların bulunduğu Tarlabası, Ayazma ve Sulukule gibi alanların yıkılarak yenilenmesi olarak tarif edilmektedir (Resmî gazete, 2005).

Devam eden süreçte "Belediye Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" adını taşıyan 5998 sayılı kanun değişikliği 24 Haziran 2010 tarihinde Resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun kapsamı tarifi;"konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir." Olarak genişletilmiştir (Resmî gazete, 2010).

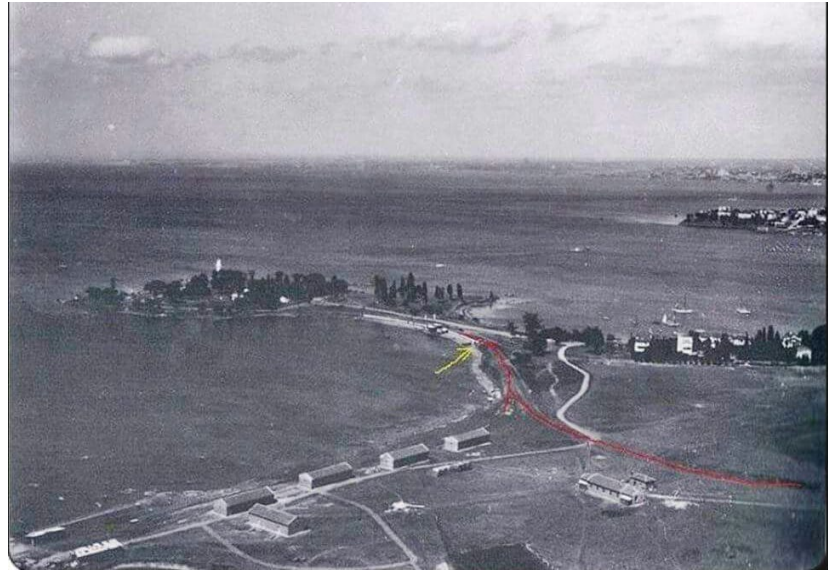
Bu kapsam genişlemesi ile birlikte bu çalışmanın konusu olarak değerlendirdiğimiz anlamda kentsel dönüşüm kanunu kabul edilmiştir. Bu sürecin devamında 5 Ekim 2012 tarihinde, dönemin Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, Esenler Havaalanı Mahallesi'nde düzenlenen "Kentsel Dönüşüm Başlıyor" isimli törende açılış törenini gerçekleştirmiş ve çeşitli semtlerle eşzamanlı olarak fiilen kentsel dönüşüm süreci başlamıştır. Bu tarihten günümüze kadar İstanbul'da çok sayıda konut dönüşmüştür. İstanbul'da günümüzde halen yapılaşma ile yeni imar alanları ve nüfus artışı ve kentsel dönüşüm devam etmektedir.

4.2.1 Kadıköy'ün cumhuriyet dönemi kentsel gelişimi

Kadıköy yerleşim tarihi, tıpkı İstanbul merkezi gibi tarih öncesinden başlayan bir yerdir. Cumhuriyet'in kuruluşu döneminde Kadıköy İstanbul'un en gelişkin yerlerinden olduğu bilinmektedir. Bu dönemde Üsküdar'a bağlı olan Kadıköy 1930 yılında ilçe olmuştur. 1930 yılından sonraki 10 yıllık dönemde Bostancı Kızıltoprak arasındaki nüfus 2,5 kat artmış olduğu bilinmektedir. Bu dönemde Kadıköy merkeze bağlı Kızıltoprak ve Erenköy olmak üzere 2 yerleşim olduğu bilinmektedir. İlk kez elektrik 1928 yılında gelmiştir ve 1929 yılında tramvay seferleri başlamıştır (Kadıköy Belediyesi, 2019).

Lütfi Kırdar'ın İstanbul belediye başkanlığı döneminde 1938-1949 yılları arasında yeni imar alanları ve projeler gerçekleştirilmiştir. Bu projeler Kadıköy halk evinin inşa edilmesi, Haydarpaşa tren yolu üstüne köprü inşası, Bağdat caddesinin Kartal'a kadar asfaltlanması gibi projelerdir.

1936-1951 yıllarında Fransız şehir plancısı H. Proust İçişleri Bakanlığının talebiyle İstanbul için bir plan hazırlamıştır. Bu plana göre Fenerbahçe'de bir yat limanı, Kadıköy'de bir stadyum ve çevre bölgelerde ticari ve konut alanları olarak değerlendirilmesini önermiştir. 1950 öncesi Kadıköy daha çok sayfiye yeri idi (Hür, 1994).

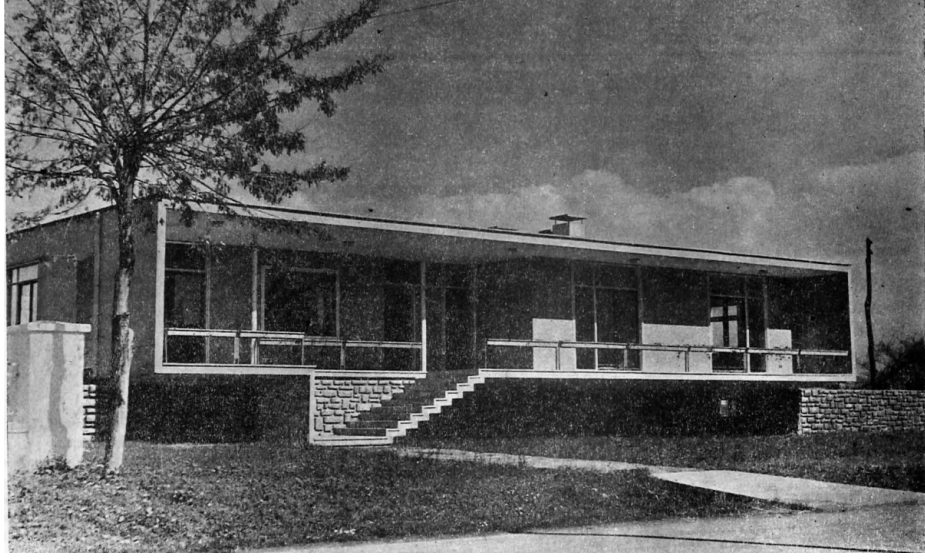
Şekil 4.4. Kadıköy, Fenerbahçe, Dalyan, Kalamış ve Moda burnu 1930'lar
(Kaynak: <https://www.pinterest.ch/pin/788692953469779113>)

Diğer yandan Hasanpaşa'da bulunan Kadıköy gazhanesi denilen yer 1945 yılında İETT'ye geçer ve 1947 yılında Kadıköy'de otobüs seferleri başlar. 1950'lerden sonra Anadolu'dan İstanbul'a başlayan göç hareketinden Kadıköy ilçesi de payını almıştır. Bu dönemde İstanbul'da gerçekleştirilen büyük projelere paralel olarak; Haydarpaşa limanı ek rıhtım ve depo inşaatı 1953, günümüzde D-100 karayolu olarak anılan Haydarpaşa Pendik çevre yolu 1958 olmak üzere Kadıköy'de 2 büyük proje gerçekleştirilmiştir (Akbulut, 1994).

Şekil 4.5. 1946-1966 yılları Kadıköy uydu karşılaştırma fotoğrafları (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

1965 yılı İstanbul için kat mülkiyeti kanunu getirilmiştir. Bu kanun ile birlikte çok katlı konut yapılarının inşası için bir engel kalmamıştır ve bu tarihten itibaren sayfiye evleri yerine çok katlı betonarme konut yapıları inşası dönemi başlamıştır (Resmî gazete, 1965). Bu dönemde bahçeli villa tipi yapılardan oluşan çevre dokusu yok olmaya yüz tutmuştur (Tanman, 1994).

Şekil 4.6. Arkitekt Dergisi, 1961, Utarit İzgi ve Mahmut Bir, Çiftahavuzlar'da bir villa projesi fotoğrafı (İzgi, 1961)

Yüksek mimar Utarit İzgi ve yüksek mimar Mahmut Bir tarafından tasarlanmış ve uygulanmış Çiftahavuzlar caddesinde bulunan bu villa, Kat mülkiyeti kanunu öncesi bölgedeki dönemin cephe yüzleri ve sayfiye kimliği hakkında örnek teşkil etmektedir. Diğer yandan Cumhuriyet'in erken dönem modern mimarisi hakkında bir örnektir (İzgi, 1961).

İstanbul'da 1973 yılında Boğaz köprüsü açılmıştır. Bu açılış ile birlikte ulaşım yoğunluğu deniz yolu yerine köprü ve karayoluna geçmiştir. 1980'li yıllardan sonra Anadolu'dan İstanbul'a göçün hızlanmasıyla Kadıköy'de yeni imar alanları açılmış ve imar afları çıkarılmıştır. Bu durum Kadıköy'de yapı yoğunluğunun daha da artmasına ve ortak kentsel alanların azalmasına neden olmuştur (Kadıköy belediyesi, 2019).

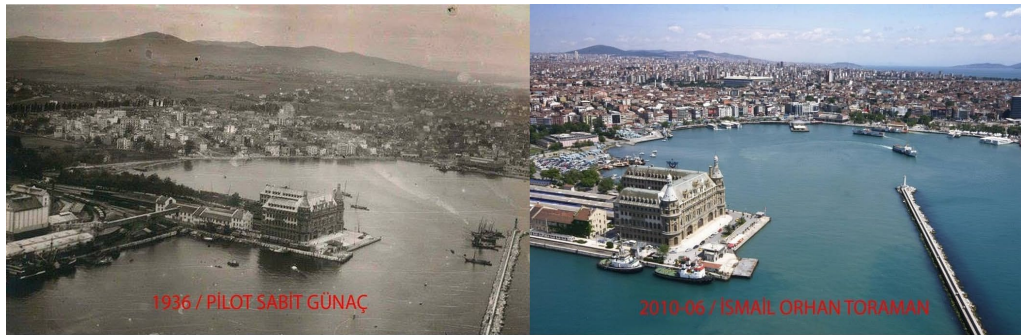

Şekil 4.7. 15 Temmuz Şehitler Köprüsü (Boğaz Köprüsü) açılış fotoğrafı 1973
(Kaynak: <http://www.mekon-group.com/?sayfa=25/>)

1955 ve 1966 yıllarında Tuzla ve Maltepe’de kurulan sanayiyle birlikte, bu bölgelerde nüfus ve konut talebi artmıştır. 1960’lardan sonra Kadıköy merkezinde hizmet ve ticaret sektörü artış göstermiştir. 1970’li yıllarda devam bu değişim ile birlikte sahil yollarının genişletilmesi, dolgular, banliyölerdeki yoğunluk ve konut tipindeki farklılaşma neticesinde Kadıköy sayfiye kimliği değişmiştir. Bağdat Caddesi 1970 yıllarında lüks tüketim alanı olarak Kadıköy bölgesinin önemli ve dikkat çeken gelişmiş yerlerinden bir tanesidir. Türkiye’de 1980’li yıllarda şehir merkezlerinde büyük projeler ve düzenlemeler gerçekleşmiştir. Bu projeler; Haydarpaşa koyunun doldurulması ve meydanın genişletilmesi, Bostancı-Dalyan arasında bulunan kıyı bölümünün doldurulması ve sahil yolunun açılması (1984-1987), Kalamış koyunda Fenerbahçe yat limanının inşası (1985-1988), Mühürdar caddesi-iskele arası kıyı bölümünün doldurulması ve yeşil alan düzenlenmesi (1993) olarak gerçekleşmiştir. (Akbulut, 1994). 1984 yılında büyük şehir belediyelerinin yönetimi hakkında 3030 sayılı kanun kabul edilmiştir. (Resmigazete,1984) Bu kanunla birlikte Kadıköy ilçe belediyesi haline gelmiştir. Bu dönemde gelişen büyük şehirler parasal kaynaklarla desteklenmiştir. 1985 yılı çıkarılan 3794 sayılı imar kanunuyla bir arsa parselinde birden fazla bina yapımı mümkün hale gelmiştir (Resmî gazete, 1985).

Bu kanun ile birlikte Kadıköy'de bulunan büyük köşk arsalarının bahçesine çoklu yapı kompleksleri yapılmıştır. Bu şekilde eski ahşap köşklerin yıkılmasının önlenmesi sağlanmış ancak bölgenin son kalan mekânsal özgün alanları da yitirilmiştir. 1990 yıllarında ikinci çevreyolu tamamlanmış ve Kozyatağı bağlantı yolu hizmete girmiştir. Bununla birlikte Kozyatağı ve Söğütlüçeşme ofis kullanımını olarak ön plana çıkmıştır. 1992 yılında Fenerbahçe yarımadası düzenlenmiş ve yeniden mesire yeri olmasına karar verilmiştir (Akbulut, 1994).

1994 yılı için Akbulut'un değerlendirmesine göre; Kadıköy merkezi konut dışı kullanımların yer aldığı bir iş merkezi kimliğine bürünmüştür. Bu dönemde Yeldeğirmeni ve Hasanpaşa bölgelerinde alt gelir ve alt-orta gelir guruplarının, Acıbadem ve Koşuyolu bölgelerinde üst-orta ve orta gelir guruplarının, Moda çevresinde üst ve alt-orta gelir guruplarının yer aldığını söylemiştir. Moda Bostancı arası alanda denizden uzaklaştıkça değişen 4 farklı konut çevresi olduğu görülmektedir. Deniz kıyısı ve Bağdat Caddesi arasında, orta ve orta üst gelir gurubuna hitap eden orta ve düşük yoğunluklu konut çevresi, Kayışdağı Caddesi, Bağdat Caddesi, demiryolu arasında bulunan orta ve orta üst gelir gurubuna hitap eden, yüksek yoğunluklu konut çevresi, Kayışdağı ile Ankara yolu arasında bulunan orta ve orta alt gelir guruplarına hitap eden, yüksek yoğunluklu konut çevresi, Ankara yolu üst kısımları, üst Bostancı ve İçerenköy'de ise gece konu mahalleleri ve yeni ıslah alanları bulunduğunu belirtmiştir (Akbulut, 1994).

Şekil 4.8. 1936 Pilot Sabit Günaç-2010 İsmail Orhan Toraman Kadıköy

Karşılaştırmalı Hava Fotoğrafı (Kaynak:

<https://www.topsimages.com/images/eski-istanbul-population-55.html/>)

Tıpkı İstanbul'un diğer ilçeleri gibi Kadıköy ilçesi için de 17 Ağustos 1999 yılında yaşanan deprem önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde Kadıköy'de toplam 6 adet binanın orta derecede, toplam 97 adet binanın hafif hasar aldığını bildirilmiştir. Bu depremde Kadıköy'de 1 vatandaşımız vefat etmiştir, 6 vatandaşımız yaralanmıştır (Özmen, 2000). Bu yaşananlar ile birlikte depreme dayanıksız olan yapıların tespit edilip yıkılması ve yerlerine yeni konutlar inşa edilmesi amacıyla başlatılan kentsel dönüşüm, 2000'li yıllarda ve devam eden dönemde bölgenin kentsel çevresinde büyük değişime neden olmuştur. Kadıköy'de 2005 yılında Fikirtepe nazım imar planında özel proje alanı olarak ilan edilmiştir. 2011 yılına kadar geçen bekleme döneminden sonra Nazım İmar planında yapılan revizeler sonrasında 2012 yılında fiilen yıkımlar ve inşaatlar başlamıştır (Gürsoy, 2015). Yine bu dönemde diğer mahallelerde müteahhitler dönüşecek olan yapılardan bağımsız bölüm almak kaydıyla, yapı maliklerine teklifler verilmiş, anlaşmalar yapılmış ve inşa süreçleri başlatılmıştır. Günümüzde Kentsel dönüşüm süreci halen devam etmektedir.

4.2.2 İstanbul nüfusu cumhuriyet dönemi yılları gelişimi

Türk tarihçi Prof. Dr. Zafer Toprak'ın, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi isimli kitapta, Cumhuriyet dönemi İstanbul'unda yapılan ilk nüfus sayımı hakkında bilgileri derlenmiştir. Bu çalışmada Cumhuriyetin ilanı ardından yapılan sayımda, Şehremaneti'nde toplanmakta olan İktisat Fahri Müşavirleri Heyeti'nce İstanbul Nüfus Müdüriyetinden kentin nüfusu istenmiş ve 1923 yılı sonu İstanbul ve çevresine ait alınan veride nüfus 1.060.866 olarak hesaplanmış olduğu belirtilmiştir (Toprak, 1994). Aynı çalışmada 28 Ekim 1927 sayımında İstanbul merkezi için 742.763 olarak hesaplanmıştı. Ancak bu sefer Çatalca ve Şile ilçelerinin sayıma dahil edilmediğini belirtmek gerekir. Aynı yöntemle 1927 ertesini İstanbul'da düzenli yapılan nüfus sayımlarıyla, 1935'te 741.148; 1940'ta 793.749; 1945'te 860.558; 1950'de 983.041 olarak hesaplanmış olduğu bu çalışmada gösterilmiştir. İstanbul'un nüfusunun ilk kez bir milyonu 1955 sayımlarında geçtiği: Kent nüfusunun bu tarihte 1.268.771 olarak hesaplandığı anlaşılmaktadır. İstanbul'un 1950 yılları sonrası nüfusun hızla artmasını ve kentin dönüşümünü "Demografik transformasyon" ve " nüfus devrimi" olarak

nitelendirmiştir (Toprak, 1994). Takip eden dönemde, İstanbul'un nüfus gelişimi yıllara göre; 1960 yılı 1.882.092 kişi, 1970 yılı 3.019.032 kişi, 1980 yılı 4.741.890 kişi, 1990 yılı 7.309.190 kişi, 2000 yılı 10.018.735 kişi, 2010 yılı 13.255.685 kişi, 2015 yılı 14.657.434 kişi olarak görülmektedir. Onar yıllık aralıklarla izlenen bu nüfus sayımlarında 2015 yılına kadar gelen dönemde yüksek nüfus artışı devam etmiştir (Gökburun, 2017).

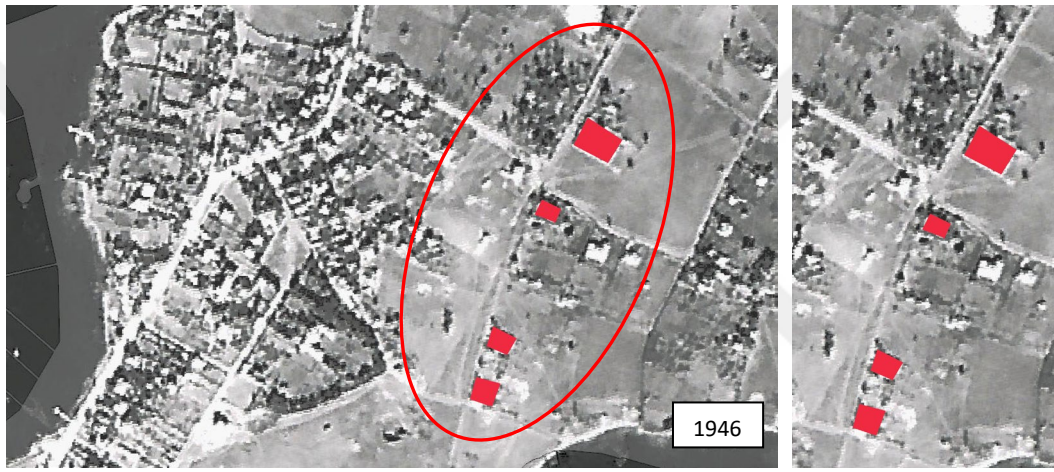
4.2.2.1 Kadıköy nüfusu cumhuriyet dönemi yılları gelişimi

Kadıköy ilçesinin 1950'den itibaren yıllara göre nüfusu; 1950 yılı 77.993 kişi, 1960 yılı 131.328 kişi, 1970 yılı 241.593 kişi, 1980 yılı 468.217 kişi, 1990 yılı 648.282 kişi, 2000 yılı 663.299 kişi, 2010 yılı 532.835 kişi, 2015 yılı 465.954 kişi olarak gelişmiştir (Gökburun, 2017). İstanbul Anadolu yakası ilçelere göre nüfus artışına bakıldığında Kadıköy ilçesi 1950 yılından 2000 yılına kadar en fazla kişiyi barındıran ilçe olarak görülmektedir. Nüfusun 1950'lerden itibaren 2000 yılına kadar yükseldiği görülmekteyken, son 15 yılda düşüşe geçtiği görülmektedir. Burada İstanbul'un genel nüfus gelişim eğilimine aykırı bir şekilde Kadıköy ilçesinin nüfus düşüşünün önemli bir araştırma konusu olduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Bu konuda proje bölgelerindeki yaşayan kişilerin kentsel dönüşüm kapsamında geçici bir süreliğine taşınmaları, bölgedeki inşaat yoğunluğu ile birlikte zorlaşan çevresel faktörler nedeniyle bölgeyi terk edenler ya da artan günlük yerli turist sayısı ile bazı bölgelerde aşırı yoğunluk yaşanmasından şikâyetçi halkın bölgeyi terk etmesi gibi sebepler ön plana çıkmaktadır.

4.3. Çalışma Alanının Mimari Gelişiminin Tarihi Uydu fotoğrafları Üzerinden Analizi

Yapılan çalışma doğrultusunda, araştırma sorularının anlaşılması adına bölgenin zaman içindeki değişimi ve gelişiminin çalışılması gereği hâsıl olmuştur. Bu anlamda tarihsel dönemlere göre çalışma alanındaki yapı adedi, çevrenin ve yolların durumu, yapı tipleri gibi bilgiler bölgeyi ilgilendiren tarihi gelişmeler ve kanun değişiklikleri ile birlikte analiz edilmiştir. Bu bağlamda proje konusu

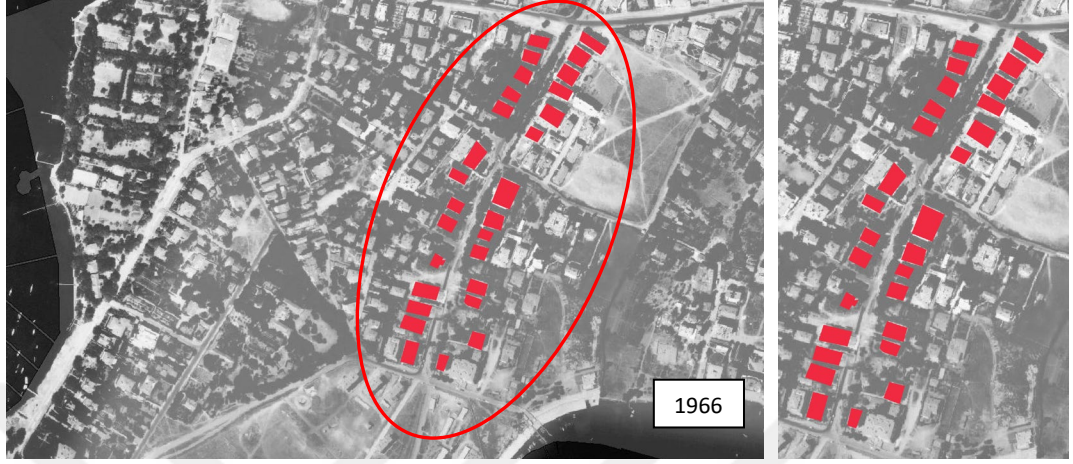
cepheler; çalışma alanı olarak seçilmiş Fenerbahçe bölgesi ve Dr. Faruk Ayanoglu caddesinin tarihsel olarak çevre ve yapı gelişimi, uydu fotoğrafları izlenerek ortaya konulmuş ve değerlendirilmiştir. Çalışma alanına ait çekilmiş uydu fotoğraflarından faydalanılmıştır. 1946 yılı dahil olmak üzere çekilmiş olan uydu fotoğraflarında bölgede yapılaşma oranının düşük olduğu görülmektedir. 1980'li yıllarda İstanbul'a göçün hızlanması, yeni imar planlarıyla Kadıköy ve bağlantılı olarak Fenerbahçe bölgesini gözde yerleşim yeri olarak öne çıkartmıştır. Bu dönemde hazırlanan yeni imar planları, peş peşe çıkartılan imar afları, tapu tahsis belgeleri bölgede yapı yoğunluğuna ve nüfus artışına yol açmıştır.

Şekil 4.9. 1946 yılı Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

1946 yıllarında Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi üzerinde planlı bir yapılaşmanın bulunmadığı görülmektedir. Bölge genel olarak bahçe veya tarla görünümündedir ve nüfus yoğunluğunun oldukça az olduğu anlaşılmaktadır. Çalışma alanı olarak belirlenen cadde üzerinde toplam dört adet yapı olduğu görülmektedir. Mimar A. Sabri Oran'ın 1938 yılında yayınlanan Kadıköy ve civarı imar planı için bir etüt isimli makalesinde Kadıköy ve çevresinden bahsederken; şehrin en zengin manzaralarının bu bölgelerde bulunduğundan ve Marmara'nın en uzak ufuklarının görüldüğünden bahsetmektedir. Ayrıca bölgenin coğrafi yapısının basık ve az meyilli tepelerden meydana geldiği anlatılmaktadır. Buradan yola çıkarak, bölgenin doğal yapısını ve manzarasını korumanın

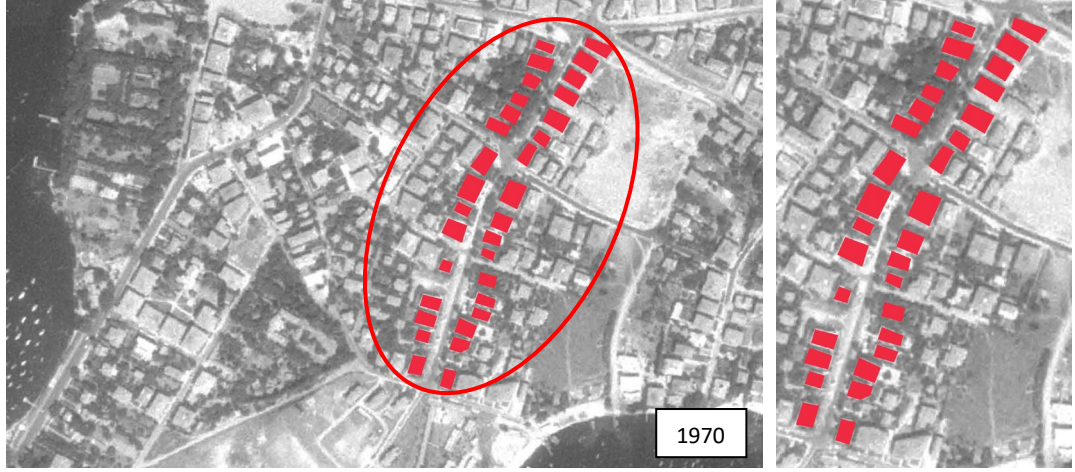
şehircilik bakımından önemli vazife olduğunu belirtmiştir. Bu bilgilerden Fenerbahçe ve çevresinde yapılaşmanın çok az olduğu anlaşılmaktadır (Oran,1938).

Şekil 4.10. 1966 yılı Dr. Faruk Ayanoglu Caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

1946-1966 yılları arasında çalışma alanı olan cadde üzerinde yapı adedi bakımından büyük bir artış olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre; 1946 yılında 4 adet yapı bulunurken, 1966 yılına geldiğimizde yapı adet sayısı 28 olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan bu dönemde dikkat çeken diğer bir özellik, İstanbul geneline zıt bir şekilde bölgedeki yapıların bitişik nizam değil, ayırık nizam şeklinde gelişmiş olmasıdır.

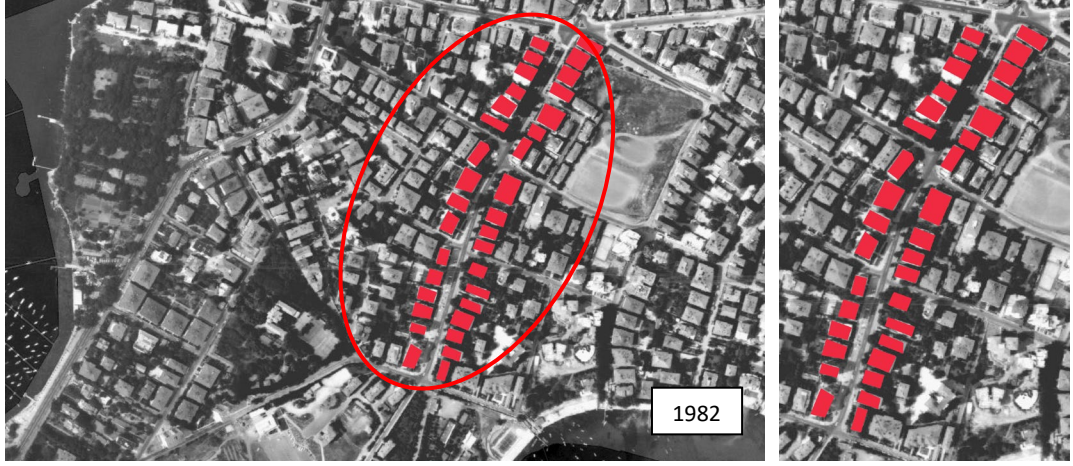
1966-1970 yıllarına ait uydu görüntülerine bakıldığında, yapı yoğunluğunda artışın devam ettiği görülmektedir. Bu artışın 1982 yılına kadar zirveye ulaştığı ve boş bir arsa kalmayana dek devam ettiği anlaşılmaktadır. 1966 yılına kadar sayfiye bölgesi kimliğini koruyan bölge, ilerleyen yıllarda bu kimliğinden çıkıp, İstanbul'daki genel gelişim eğilimi ile paralel olarak farklı kültür unsurlarının girmeye başladığı çok kültürlü bir bölge haline gelmeye başlamıştır.

Şekil 4.11. 1970 yılı Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

1970'li yıllarda inşaat yatırımları ve yap-sat eğilimi ile birlikte yeni bir çehre oluşmaya başlamıştır. Bu çehre de gelişen söz konusu yapı tipleri, dönemin şartlarına bağlı olarak tasarım ve yapı-strüktür bakımından tipik özellikler taşımaktaydı. Bu dönemde müstakil iki veya üç katlı konut tiplerinden, daha çok katlı ve çoklu birimlerden oluşan daha karmaşık konut yapılarına doğru bir geçiş olduğu bilinmektedir. Bu geçiş bölgenin mimari silüetinde de kayda değer ölçüde bir değişim yaratmıştır.

20 Şubat 1970'de yapımına başlanan ve 1 Haziran 1973'de yapımı tamamlanan Boğaziçi köprüsünün, o dönem Kadıköy/Fenerbahçe bölgesindeki yapı artışı ile ilgili önemli bir etmen olduğu da bilinmektedir. Bu köprü sayesinde iki kıta arasındaki seyahat süresinin azalması yapılaşmanın bölgede hızlı bir seyir izlemesinde önemli bir rol oynamıştır (Taşdemir ve Batuk, 2009).

Şekil 4.12. 1982 yılı Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

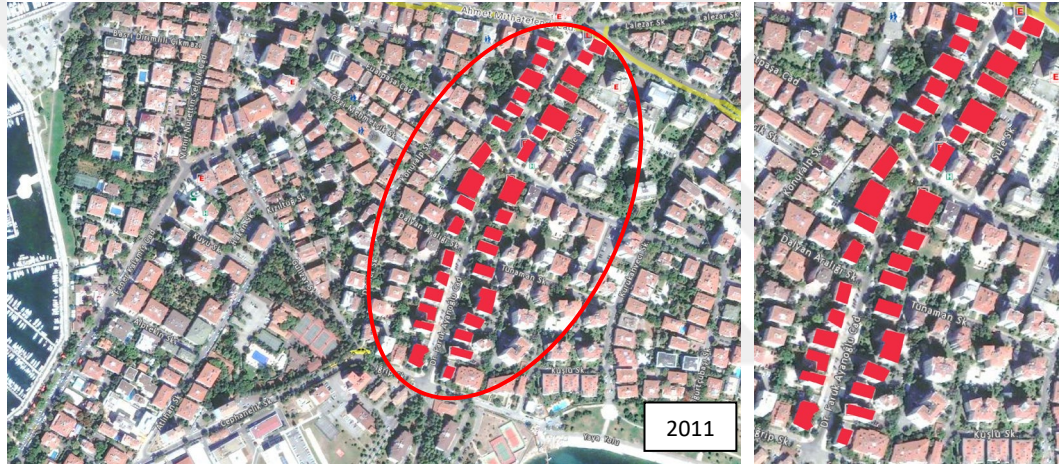
Bu hızlı ve yoğun yapılaşma artışının uydu görüntülerinde 1970, 1982, 2006, 2014 yıllarında da durmadan sürdüğü anlaşılmaktadır. 1982 yılında çalışma alanı olan cadde üzerindeki tüm arsaların dolu olduğu ve yapı sayısının 34'e çıktığı belirlenmiştir. Diğer yandan bölge yapı stokunun doygunluğa ulaşmadığı ve bazı arsaların boş olduğu görülmektedir.

Şekil 4.13. 2006 yılı Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

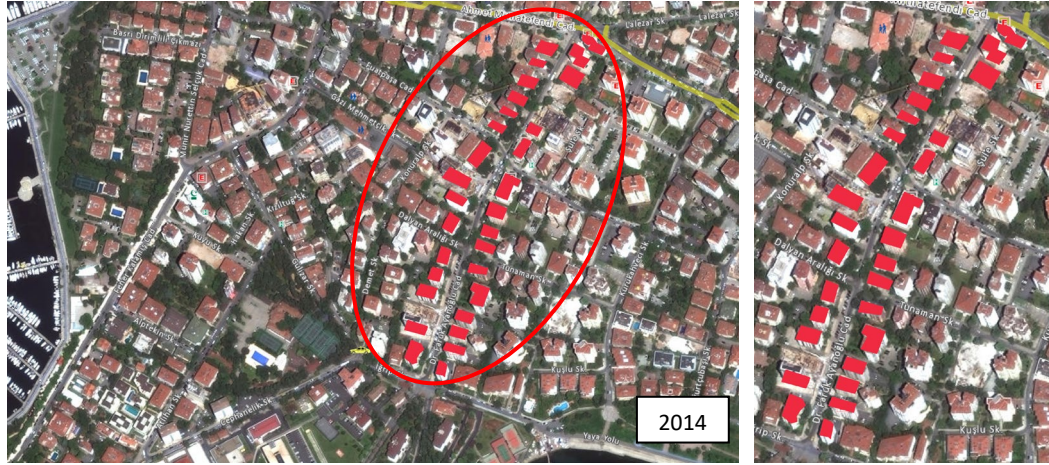
2006 yılında bölgedeki tüm arsaların dolduğu Şekil 2.13'de görülmektedir. Diğer yandan denize kıyı olan bölgedeki bazı konutların bahçelerinde denizin

kullanılması artık mümkün olmadığından yüzme havuzlarının da artarak yer aldığı görülmektedir. Bu durumun Fenerbahçe bölgesinde geçmişteki deniz kıyısı/sahil kullanım anlayışının yoğun olduğu sayfiye yeri kimliğinden kalan yapısal ve kültürel bir özellik olduğu söylenebilir. Ancak 1999 Marmara depreminin de etkisiyle, 2000'li yıllarından sonra mevcut yapı stokunun depreme dayanıklı hale getirilmesi amacıyla, yapısal bir dönüşüm fikrinin ortaya çıkmaya başladığı bilinmektedir. Sonraki dönemde 16/5/2012 tarihli " Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında 6306 Sayılı Kanun" 15.12.2012 tarihli Resmî gazetede kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile birlikte bölgede kentsel dönüşüm başlamıştır.

Şekil 4.14. 2011 yılı Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

Çalışma alanı olan Dr. Faruk Ayanoglu caddesinde dönüşmüş olan yapıların yapım tarihlerine bakıldığında, kentsel dönüşüm hızının 2010 yılı sonrasında arttığı, 2010 yılına kadar ki dönemde ise yavaş ilerlediği tüm kayıtlardan takip edilmektedir. Bu dönüşüm hızı farkının sebebi olarak, 2010 yılında 5393 sayılı Belediyeler Yasası ile belediyelere yetki verilmesi önemli bir etken olduğu ve belediyeler meclis kararıyla, her çeşit sosyal donatı alanlarını oluşturması, yeniden inşa edilmesi gibi konularda ve kentsel dönüşüm projeleri üretilmesi gibi konularda yetkilendirilmeleri ile ilişkilendirilerek açıklanmaktadır (Yenice, 2014).

Şekil 4.15. 2014 yılı Dr. Faruk Ayanoglu caddesi konum haritası (Kaynak: <https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

2014 yılına ait uydu fotoğrafına bakıldığında 3 adet yapının kentsel dönüşüm kapsamında yıkılmış durumda olduğu 1 adet yapının ise üretimine devam edildiği Şekil 2.15'de görülmektedir. Çalışma alanının tarihi uydu fotoğrafları üzerinden yapılan Analizlere göre; 1946'den itibaren ve sonraki dönemlerde hızlı bir gelişim ve dönüşüm süreci yaşanmış olduğu görülmüştür. Bu gelişim ve dönüşüm günümüzde devam etmektedir. Bu doğrultuda tüm bu süreçlerin cephe tasarımı kapsamı içinde araştırılmasına gerek görülmüştür.

4.4 Temel Tasarım İlkelerine Göre Analiz

Yöntem olarak temel tasarım ilkelerine göre analiz sürecinde, öncelikle kentsel dönüşüm kapsamında yıkılıp yeniden yapılmış olan 3 adet çok katlı konut yapısı örnek yapılar olarak seçilmiştir. Bu 3 konutun seçiminde, birbirlerinden farklı cephe tasarım kurgusuna ve malzeme içeriğine sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Bu yapıların cephe çizimleri ve cephe fotoğrafları elde edilmiştir. Temel tasarım ilkelerine göre analiz kapsamında yapıların cephe çizimleri kullanılmıştır.

Çizimler uydu fotoğrafı referans alınarak ölçekli bir şekilde, öncelikle binaların bilgisayar programı aracılığıyla 3 boyutlu olarak yükseltilmesi daha sonra cephe detaylarının yine 3 boyutlu olarak işlenmesi şeklinde hazırlanmıştır. Yapılar 3 boyutlu olarak yükseltilirken sabit bir kat yüksekliği belirlenmiştir ve bu sabit değer kullanılarak yapılar çizilmiştir. Bu yapı çizimleri 3 boyutlu olarak tamamlandıktan sonra silüet cephe ön görünüşleri ölçekli bir şekilde 2 boyutlu olarak aktarılmıştır. Bu yöntem ve çizimler aynı zamanda silüet analizi için de kullanılmıştır. Bu çok katlı konut binalarının cephe görselleri ise çalışma alanındaki binaların fotoğraflanması yoluyla ve Kadıköy Belediyesi internet sitesi imar haritası bölümünden alınmıştır (Kadıköy Belediyesi, 2018).

Elde edilen çizimler ve fotoğraflar incelenerek genel analiz yapılmıştır. Genel analiz başlığı altında gözlem ile yapıların cephelerinde bulunan temel tasarım ilkeleri belirlenmiş ve bir ön rapor niteliğinde ortaya konmuştur. Bu ön raporda belirlenmiş tasarım ilkeleri alt başlıklarda çizimler üzerinden daha detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Detaylı analizde yapı cephelerinde tespit edilen her tasarım ilkesi analiz bölümünde ayrı ayrı başlıklar altında çalışılmıştır. Öncelikle her bir tasarım ilkesinin şekli cephe çizimi üzerinde gösterilmiştir. Bu gösterim o ilkeyi en iyi açıklayacak bir biçimde ilkeyi oluşturan parçalar ya da bölümler ayrı ayrı gösterilerek çizilmiştir. Bu analiz çizimleri ile birlikte, her tasarım ilkesi kendi içinde özelliklerine göre katmanlara ayrılmıştır. Bu katmanlar tasarım ilkesini oluşturan cephe yüzey parçalarını ifade etmektedir. Katmanlar parçalarına ayrılarak o tasarım ilkesinin görsel yoğunluğu ve cephenin hangi bölgesinde bulunduğu değerlendirilmesine olanak sağlaması amaçlanmıştır. Bu amaçla katman parçalarının adedi, cephe yüzeyine oranı gibi veriler çıkarılmıştır. Bu katmanlar ve parçaları tasarım ilkeleri çerçevesinde parçaların birbirleriyle olan ilişkileri ve iç ilişkileri irdelenmiş ve değerlendirilmiştir. Yöntem bağlamında değerlendirme ölçütleri; yüzdesel olarak oranlama, sayısal olarak sıralama ve bütünlük olarak toplam görsel yoğunluk şeklindedir. Bu çalışmada temel tasarım ilkelerinden; denge, ritim, bütünlük ilkeleri ve ayrıca bir ifade biçimi olan doluluk-boşluk dikkate alınmıştır. Kullanılan temel tasarım ilkelerinin açıklamaları ve şematik ifadeleri aşağıda detaylı olarak ortaya konmuştur. Bu tasarım ilkeleri tespiti ve çizimli analizi ile birlikte, güncel cephe

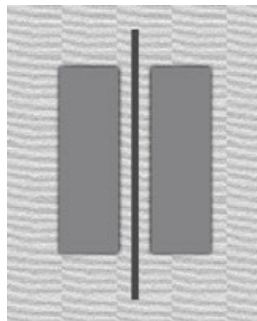
tasarımlarının temel tasarım ilkeleri bakımından nasıl kurgulandığı, bir tasarım stiline sahip olup olmadığı, tasarım kurgusunun karmaşık olup olmadığı gibi konuların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

4.4.1 Denge ilkesi

Denge bir tasarım kompozisyonundaki parçaların ya da bölümlerin görsel ağırlığıdır. Denge nesnelerin, renklerin, dokuların ve alanların görsel yoğunluklarının dağılımıdır. Bir tasarım prensibi olarak denge ilkesinde, tasarımı oluşturan parçaların, tanımlı estetik bir biçimde yerleştirilmesi ve anlamlı bir bütünlük oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu çalışmada simetrik denge ve asimetrik denge olmak üzere 2 tip denge ilkesi türü kullanılacaktır ve bu türler aşağıda açıklanmaktadır (Tomita, 2015).

4.4.1.1 Simetrik denge ilkesi

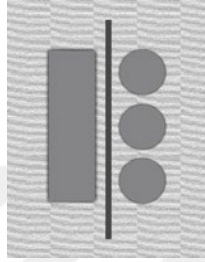
Simetrik denge, bir eksene göre öğelerin aynı durumda tekrar etmesiyle oluşturulması amaçlanan bir görsel ifade biçimidir. İnsan bedeni doğal olarak simetrik dengeye sahip bir forma sahip olduğu düşünülebilir. Kesin kararlı oturmuş bir kompozisyonu oluşturan bir yapıya sahip bir ifade biçimi olarak değerlendirilebilir. Simetrik denge, resmiyetin ve otoritenin vurgulanacağı tasarımlarda tercih edilir. Diğer yandan simetri dürüstlüğün psikolojik simgesi olarak değerlendirilir (Tomita, 2015). (Şekil 4.16)

Şekil 4.16. Simetrik denge ilkesi şematik ifadesi

4.4.1.2 Asimetrik denge ilkesi

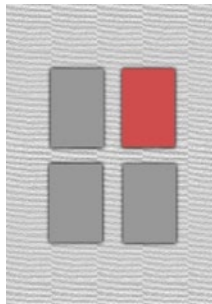
Şekil 4.17’da görüldüğü üzere “Asimetrik denge”, eşit ya da eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve çekicilikteki öğelerin düzenlenmesiyle oluşturulması amaçlanan görsel ifade biçimidir. Anlatımı oluşturan elemanların, benzerlik, zıtlık, üslup, uygunluk ilişkileriyle renk, biçim, hareket ve açık-koyu ile oluşan denge asimetrik dengeyi oluşturur (Tomita, 2015). (Şekil 4.17)

Şekil 4.17. Asimetrik denge ilkesi şematik ifadesi

4.4.2 Vurgu ilkesi

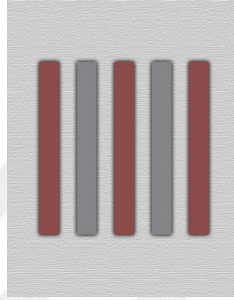
Şekil 4.18’de Vurgu ilkesi bir tasarımda odak noktası oluşturmaktadır. Dikkatleri tasarımın en önemli gördüğümüz kısmına çekmemizi sağlamaktadır. Vurgu, tasarım içinde dikkati çeken ve odak noktası haline gelen bir alan veya nesnedir. Renk, kontrast/karşıtlık ve yerleştirme gibi teknikleri kullanarak vurgu oluşturmak mümkündür. Vurgu ilkesi bazı kaynaklarda baskınlık ismiyle de anılmaktadır (Tomita, 2015).

Şekil 4.18. Vurgu ilkesi şematik ifadesi

4.4.3 Tekrar ve ritim ilkesi

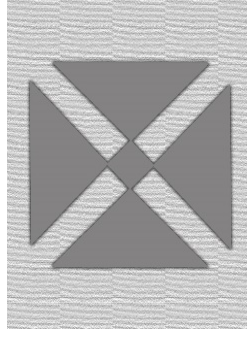
Tekrar ve ritim ilkesinde elemanların, renklerin, şekillerin, formların, mekânların, boşlukların ve dokuların görsel hareketlerinin tekrar etmesi ile anlamlı bir bütünlük oluşturulması amaçlanmaktadır (Şekil 4.19). Ritim bir hareket hissi yaratabilir, desen ve doku oluşturabilir. Ritim ilkesi çoğunlukla biçimlerin hareket ettiği algısı uyandırması ile tanımlanmaktadır (Tomita, 2015).

Şekil 4.19. Ritim-Tekrar ilkesi şematik ifadesi

4.4.4 Bütünlük ve çeşitlilik ilkesi

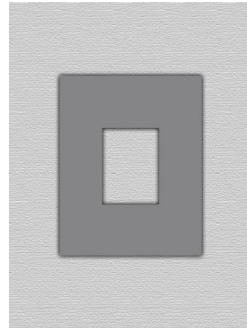
Şekil 4.20’de Bir görseli meydana getiren öğelerin bir bütün oluşturmasını amaçlayan tasarım dili “Bütünlük/Çeşitlilik” olarak anlatılmaktadır. Bir tasarım kurgusunda öğeler arasındaki ilişki, bütünlük ilkesinin oluşturulmasını sağlamaktadır. Bütünlük, görseli anlamayı ve yorumlamayı kolaylaştırır. Bütünlük, görsel elemanlar ve bunların fonksiyonları arasındaki ilişki bütünlüğüdür. Her bir görsel unsur, bir mekânın fiziksel özelliklerini veya imgesel anlamları ifade etmede ki fonksiyonu göz önüne alınarak kurgulanabilir. Bütünlük ilkesini bozan durumlar: Parçaların birbirine olan oranının fazla veya az olması (denge, ritim, doluluk-boşluk). Sayısal veya malzeme özellikleri tekrar eden görsel öğelerin sıralanmasındaki anlamsal bağlamın belirsiz veya zor algılanması(ritim). Doluluk boşluk algısı yaratan formların sayısal fazlalığı, Malzeme ve renk sayısı fazlalığıdır (Görsel yoğunluk). Öğe sayısı arttıkça tasarımın bütünlük şeklinde algılanması zorlaşabilir (Tomita, 2015). (Şekil 4.20)

Şekil 4.20. Bütünlük-Çeşitlilik ilkesi şematik ifadesi

4.4.5 Doluluk boşluk

Bir görsel tasarımı meydana getiren öğelerin mekânsal ya da bölgesel olarak derinlik veya boşluk algısı oluşturması doluluk boşluk ilkesini tanımlamaktadır. Buna göre doluluk-boşluk ilkesi üç boyutlu veya iki boyutlu olarak kullanılabilir. Üç boyutlu olarak kullanıldığında ışık gölge etkisiyle doluluk-boşluk ifadesi güçlenmektedir. Doluluk-boşluk ilkesi tanımlı, belirgin ve gözle hızlı algılanan bir alanı ifade etmesi nedeniyle "mekân" ismiyle de anılmaktadır (Tomita, 2015). (Şekil 4.21).

Şekil 4.21. Doluluk boşluk ilkesi şematik ifadesi

4.5 Siluet Analizi

Bu Bölümde Dr. Faruk Ayanoglu Caddesinde bulunan binaların cepheleri ve ağaçlar değerlendirilmiş ve caddenin Kuzey ve Güney olmak üzere silüetleri çizilmiştir. Çizim hazırlanırken caddede bulunan arazi eğimi dikkate alınmıştır.

Arazi eğim hesabı deniz seviyesi dikkate alarak belirlenmiştir. Arazi eğimi ve rakım hakkındaki bilgiler Google Earth programından elde edilmiştir.

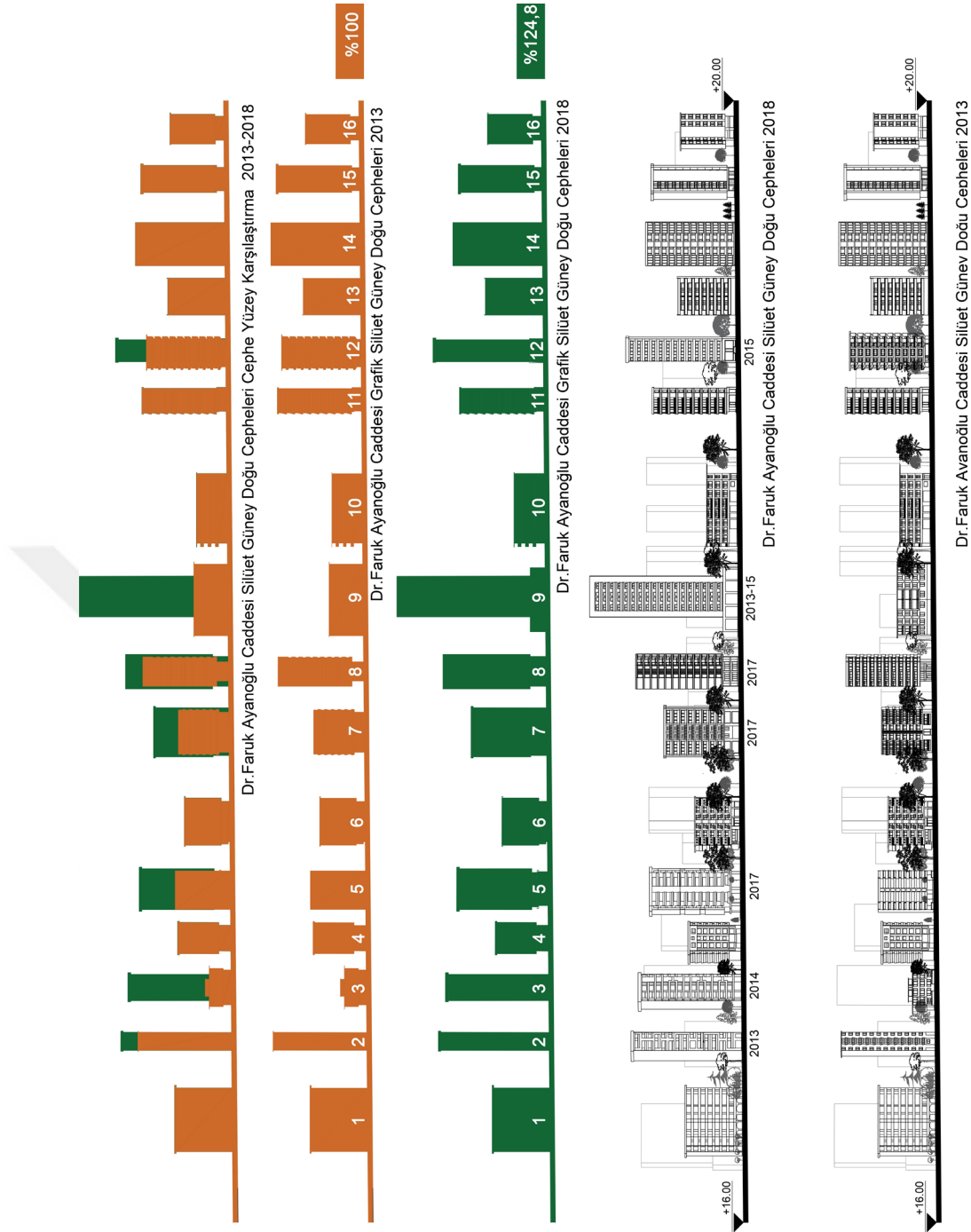
Bu silüet çizimleri uydu fotoğraflarından referans alınarak ölçekli bir şekilde önce binaların 3 boyutlu olarak yükseltilmesi daha sonra cephe detay çizimlerinin yine 3 boyutlu olarak işlenmesi şeklinde hazırlanmıştır. Yapılar 3 boyutlu olarak yükseltilirken sabit bir kat yüksekliği belirlenmiş ve kat sayısına göre bina yükseklikleri ortaya çıkmıştır. Bu yapı çizimleri 3 boyutlu olarak tamamlandıktan sonra silüet cephe ön görünüşleri ölçekli bir şekilde 2 boyutlu olarak aktarılmıştır. Kentsel dönüşüm kapsamında yıkılmış olan binaların çizilmesi için yıkımdan önceki cephe fotoğraflarından yararlanılmıştır. Bu fotoğraflar Kadıköy belediyesi internet sitesi imar haritası bölümünden alınmıştır (Kadıköy belediyesi 2018).

Caddenin her bir tarafı için 2013 ve 2018 yılları olmak üzere 2 bölümü bulunmaktadır. 2012 yılı olarak hazırlanan bölüm Kentsel dönüşüm yasası ile çalışma alanında kanunen dönüşüm başlamadan önceki süreci ifade etmektedir. Diğer yandan 2018 yılı olarak hazırlanan bölüm ise günümüze kadar ki dönüşüm tüm binaları kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Buna göre kentsel dönüşümden önce ve sonra olmak üzere iki silüetin karşılaştırılması ve gösterilmesi amaçlanmıştır. Silüet çiziminde tüm yapılara birer numara verilmiştir, bu numaralara göre çalışmada ek olarak bina künye bilgileri verilmiştir. Her dönüşen binanın altında yapım yılı gösterilmiştir. Çizilen silüetler ile toplam cephe yüzeyindeki artış oranı, toplam kat sayısındaki artış adedi, çalışma alanındaki yapı dönüşüm sayısı oranı ve bu değişimlerin ne kadar sürede gerçekleştiği bilgileri ortaya konmuştur. Silüetler hazırlandıktan sonra, 2013 ve 2018 bölümlerinin karşılaştırılması amacı ile silüetlerin grafik yüzey dolgu çizimleri yıllara paralel olarak hazırlanmıştır. Grafik yüzeylerdeki bu dolgu çizimlerde anlatımlar için farklı renkler kullanılmıştır. Buna göre Güney-doğu cephelerinde;2018 yılı için yeşil renk, 2013 yılı için turuncu renk ile yüzeyler çizilmiştir. Kuzey-Batı cephelerinde ise;2018 yılı için mavi renk, 2013 yılı için kırmızı renk ile yüzeyler çizilmiştir. Hazırlanan grafik yüzeyler üst üste bindirilerek bu yıllar arasındaki fiziki fark ortaya konmuştur. Bu fark çalışma

alanındaki toplam cephe yüzeyindeki artış ve toplam kat sayısındaki artış olarak ayrı ayrı hesaplanmıştır.

4.5.1 Güney-Doğu cepheleri silüet analizi

Bu bölümde Güneydoğu silüeti analiz edilmiştir. Buna göre 16 adet çok katlı konut biriminden 7 adet çok katlı konut biriminin kentsel dönüşüm kapsamında yıkılıp yapıldığı tespit edilmiştir. Dönüşümden önce 16 adet binanın ortalama kat sayısı bina başına 8.43 iken dönüşümden sonra üretilmiş 7 binanın kat sayısı ortalaması bina başına 14,00 olarak hesaplanmıştır. Bu konutların tamamında yükseklik artışı olduğu tespit edilmiştir. Çalışma alanı kapsamında 2013 yılında toplam 135 adet kat sayısı mevcut iken bu rakam 2018 yılına gelindiğinde 37 adet kat artışı ile 172 adet kat sayısına çıkmış olduğu görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda 2013 yılından sonra çalışma alanındaki kat artış oranı %27,4 olarak belirlenmiştir. Bu analizde en fazla kat artışı olan yapı 9 silüet numarasına sahip olan ve 14 kat sayısı artışıyla Paksa Kule apartmanı olmuştur. Diğer yandan en az kat sayısı artışı toplam 1 kat artış ile 2 silüet numaralı Uğur Residence Apartmanı olmuştur (Şekil 4.22).

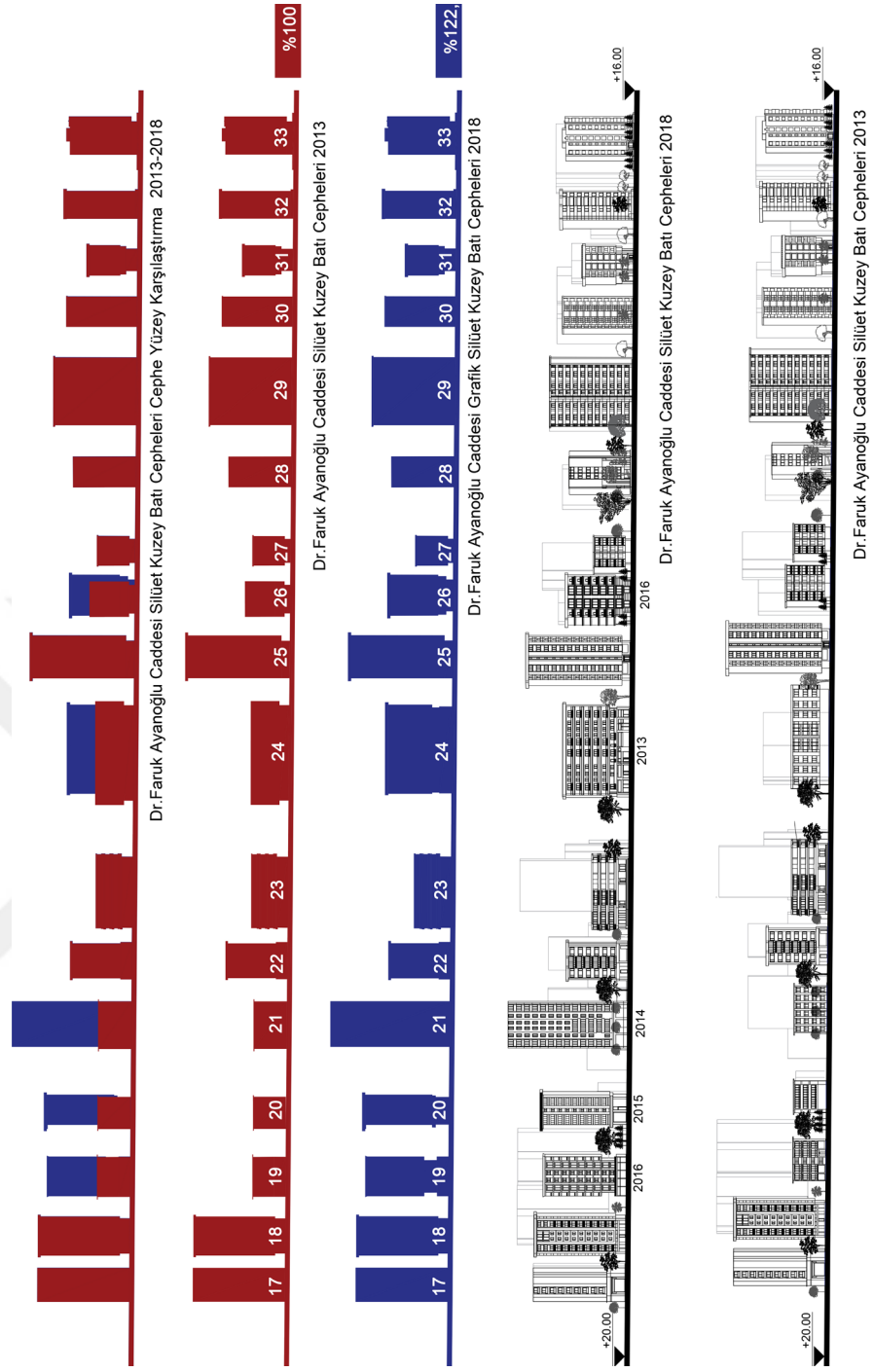
Şekil 4.22. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi güney-doğu cephe siluet

4.5.2 Kuzey-Batı cephe siluet analizi

Bu bölümde Kuzey-Batı silueti analiz edilmiştir. Buna göre 17 adet çok katlı konut biriminden 5 adet çok katlı konut biriminin kentsel dönüşüm kapsamında yıkılıp yapıldığı tespit edilmiştir. Dönüşümden önce 17 adet binanın ortalama kat sayısı

bina başına 7,76 iken dönüşümden sonra üretilmiş 5 binanın kat sayısı ortalaması bina başına 9,80 olarak hesaplanmıştır. Bu konutların tamamında yükseklik artışı olduğu tespit edilmiştir. Çalışma alanı kapsamında 2013 yılında toplam 132 adet kat sayısı mevcut iken bu rakam 2018 yılına gelindiğinde 28 adet kat artışı ile 160 adet kat sayısına çıkmış olduğu görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda 2013 yılından sonra kat sayısındaki artış oranı %21,21 olarak belirlenmiştir. Bu analizde en fazla kat artışı olan yapı 21 silüet numarasına sahip olan ve 10 kat sayısı artışıyla Alceylan Apartmanı olmuştur. Diğer yandan en az kat sayısı artışı toplam 1 artış ile 26 silüet numaralı Evren Apartmanı olduğu görülmektedir (Şekil 4.23).

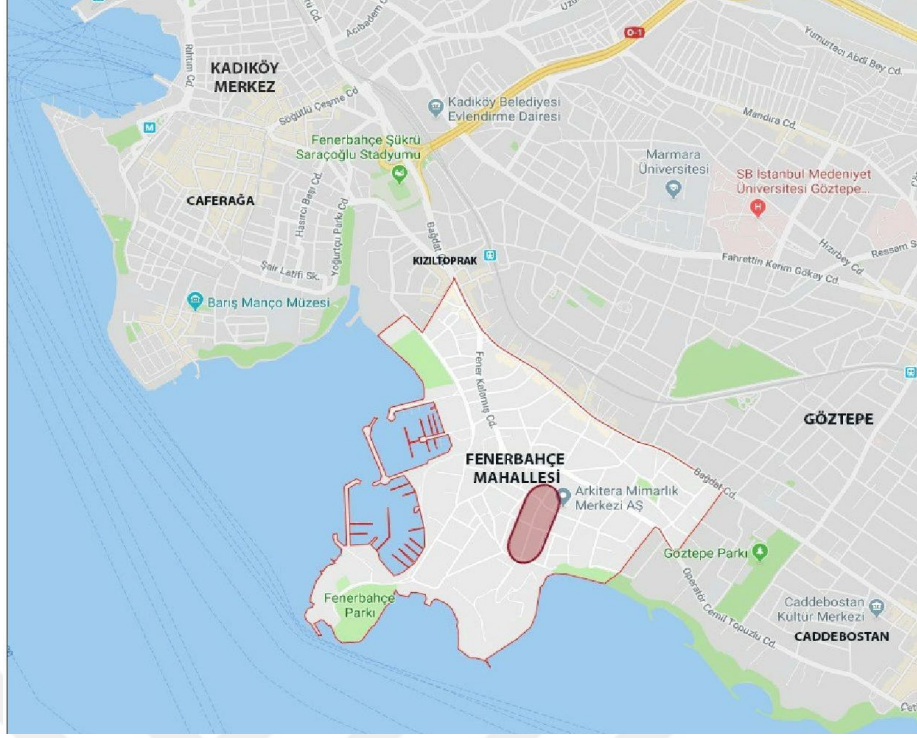

Şekil 4.23. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi kuzey-batı cepheler silüet

5.İSTANBUL FENERBAHÇE BÖLGESİ

Fenerbahçe Mahallesi İstanbul'un Anadolu yakasında bulunan, Kadıköy ilçesinin Güneyinde yer alan, Kızıltoprak ve Çiftelavuzlar mahallelerine komşu bir yerdir. Güncel nüfus sayısı 2017 yılı için 17.604 kişi olarak belirtilmektedir (TUİK, 2017). Marmara denizine doğru uzanan bir yarımada'dır. Fenerbahçe Mahallesi adını, yarımada'nın batısındaki koyda bulunan deniz fenerinden almıştır. Bünyesinde Fenerbahçe Spor Kulübü, Yelken Kulübü tesisleri, Kalamış marina ve Fenerbahçe orduevi gibi tarihi tesisleri bulunduran, küçük bir yarımada üzerinde olan mahalle, kuzeybatı sahili boyunca uzanan Kalamış'ı ve güneydoğudaki dalyan Koyu çevresindeki Dalyan'ı da kapsayan bir yerleşme olarak sınırlanmaktadır (Hür, Fenerbahçe 1994).

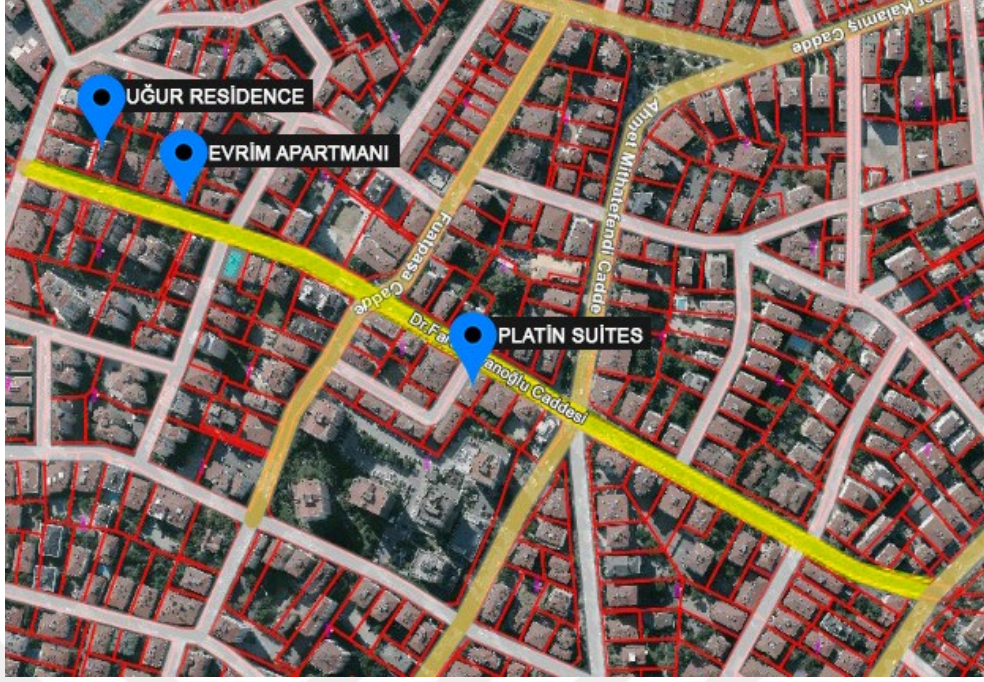
Dr. FarukAyanoglu Caddesi; Dalyan bölgesinde bulunan, Fenerbahçe orduevinden başlayıp Bağdat caddesine kadar uzanan, Fuatpaşa caddesi ve Fener Kalamış caddeleriyle kesişen, 806 metre uzunluğunda bir caddedir ve mahallenin ana arterlerinden biridir. Bu çalışma alanı şekil 5.1'de gösterilmiştir. Bu görselde Fenerbahçe Mahallesi kırmızı hat çizgisiyle gösterilmiştir. Ayrıca çalışma alanı olan cadde kırmızı renk eliptik şekil ile çizilerek gösterilmiştir. (Şekil 5.1)

Şekil 5.1. Fenerbahçe mahallesi konum harita ve Dr. Faruk Ayanoglu caddesi
(Kaynak:<https://www.google.com.tr/maps/@40.972529,29.040438,15.37z?hl=tr>)

5.1 Seçilen Konutlar ve Özellikleri

İstanbul Kadıköy ilçesinde, Fenerbahçe mahallesinin Dalyan bölgesinde, Dr. Faruk Ayanoglu caddesi üzerinde, kentsel dönüşüm bağlamında, 3 adet çok katlı konut birimi görsel analiz için seçilmiştir. (Şekil 5.2) Seçilen konutların yerleri harita üzerinde mavi yer imi ile işaretlenmiştir. Bu 3 adet dönüşmüş olan konutun seçiminde, birbirlerinden farklı cephe tasarım kurgusuna ve malzeme içeriğine sahip olmalarına dikkat edilmiştir. Silüet çalışmasında kullanılan diğer tüm binaların özellikleri ek olarak verilmiştir.

Şekil 5.2. Dr. Faruk Ayanoğlu caddesi konum harita (Kaynak: <https://webgis.kadikoy.bel.tr/imardurumu/imar.aspx?parselid=23076/>)

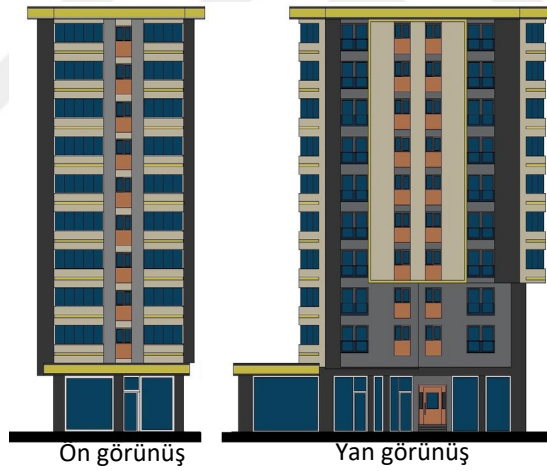
5.1.1 Platin suites apartmanı

Platin Suites Apartmanı yapım 2015 yılı olan, 1094/144 ada-parselde bulunan, 10 katlı ve betonarme bir binadır. Arsa alanı 720 metrekare, yapı oturma alanı 224 metrekaredir. Ön cephe yönü kuzey-batıdır. Cephe malzeme çeşitliliği 4 adet, renk çeşitliliği 6 adet ve renk-malzeme toplam çeşitlilik 7 adet olarak belirlenmiştir. Cephesinde malzeme türleri olarak ahşap görünümlü kompozit panel (kahverengi, siyah, parlak sarı), seramik (sarı, koyu gri), alüminyum doğrama (gümüş gri), cam(şeffaf) bulunmaktadır. (Şekil 5.3)

Şekil 5.3. Platin Suites apartmanı cepheler

Bu çalışma kapsamında Platin Suites Apartmanının analiz edilmesi amacıyla yapının ön cephesi ve bir yan cephesi mimari teknik çizim olarak, yapı malzeme renk özelliklerini gösterilecek şekilde çizilmiştir.

Şekil 5.4. Platin Suites apartmanı cepheler çizimi

5.1.2 Uğur residence apartmanı

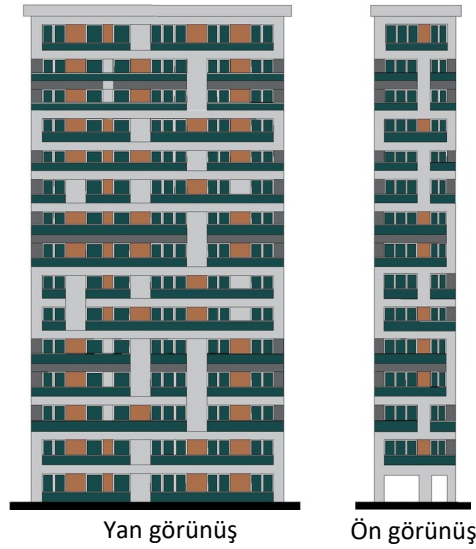
Uğur Residence apartmanı yapım yılı 2014 olan, 284/51 ada-parselde bulunan 14 katlı ve betonarme bir binadır. Arsa alanı 1006 metrekare, yapı oturma alanı 144 metrekaredir. Ön cephe yönü güney-doğudur. Cephe malzeme çeşitliliği 6 adet, renk çeşitliliği 7 adet ve toplam çeşitlilik 8 adet olarak belirlenmiştir. Cephesinde malzeme türleri olarak Kompozit panel (kahverengi, koyu gri),

Alüminyum panjur (koyu gri), balkon korkuluk (krom), Dış cephe boyası(kahverengi), seramik(beyaz), cam(şeffaf), cam (siyah)bulunmaktadır (Şekil 5.5).

Şekil 5.5. Uğur Residence apartmanı cepheler

Bu çalışma kapsamında Uğur residence apartmanının analiz edilmesi amacıyla yapının ön cephesi ve yan cephesi mimari teknik çizim olarak, yapı malzeme ve renk özelliklerini gösterilecek şekilde çizilmiştir (Şekil 5.6).

Şekil 5.6. Uğur Residence apartmanı cepheler çizimi

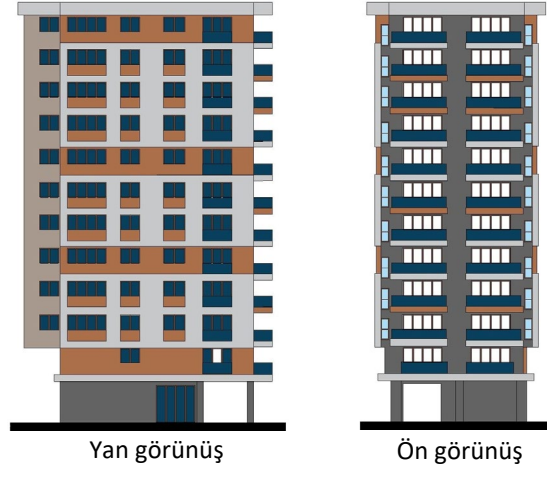
5.1.3 Evrim residence apartmanı

Evrım apartmanı yapım yılı 2017 olan, 60/284/28 ada-parselde bulunan 11 katlı ve betonarme bir binadır. Arsa alanı 950 metrekare, yapı oturum alanı 327 metrekaredir. Ön cephe yönü güney-doğudur. Cephe malzeme çeşitliliği 6 adet, renk çeşitliliği 6 adet ve toplam çeşitlilik 9 adet olarak belirlenmiştir. Cephesinde malzeme türleri olarak kompozit paneller (kahverengi, beyaz), seramik(beyaz), boya (koyu gri), cam (şeffaf ve siyah), PVC doğrama (kahverengi), krom korkuluk metali (gümüş gri), alüminyum panjur(kahverengi) bulunmaktadır (Şekil 5.7).

Şekil 5.7. Evrim apartmanı cepheler

Bu çalışma kapsamında Evrim Apartmanının analiz edilmesi amacıyla yapının ön cephesi ve bir yan cephesi mimari teknik çizim olarak, yapı malzeme renk özelliklerini gösterilecek şekilde çizilmiştir (Şekil 5.8).

Şekil 5.8. Evrim apartmanı cepheler çizimi ön ve yan görünüş

6. ANALİZLER

Bu bölümde genel görsel analiz başlığında her çok katlı konut birimi için gözleme dayalı bir ön rapor hazırlanmıştır ve baskın olan tasarım ilkeleri belirlenmiştir. Bu bölümde analiz edilen her yapı için temel tasarım ilkelerinden, tekrar ve ritim, vurgu, doluluk ve boşluk, denge, bütünlük ve çeşitlilik ilkeleri dikkate alınmıştır. Bu adımın arkasından elde edilen cephe fotoğrafları üzerinden hesaplanarak bu yapıların ön ve 1 yan cepheleri çizilmiştir. Çizilen bu cepheler üzerinde, analizin ilk adımında belirlenmiş olan yapıya ait tasarım ilkeleri katmanlara ayrılmıştır.

Tasarım ilkesini oluşturan parçaların analizinde, bu parçaların ayrı ayrı ortaya konması için, çeşitli renkler kullanılarak ayrı ayrı yapı çizimi üzerinde gösterilmiştir. Bu renklerin seçiminde birbirlerine zıt olmaları ve katmanların birbirlerine olan farkın ortaya konması sağlanmıştır. Bu renkler kimi zaman bir malzemeyi temsilen belirli bir alanı temsil eder şekilde, kimi zaman farklı malzemelerden oluşan belirli bir alanı temsil edecek şekilde çizilmiştir. Bu çizimde birincil olarak tasarım ilkesini oluşturan ana parçalar dikkate alınmıştır.

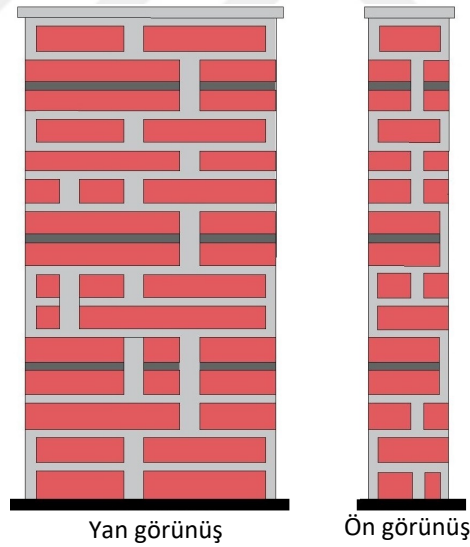
6.1 Uğur Residence Genel Görsel Analiz

Bu konut cephesinde Ahşap görünümlü kompozit panel, alüminyum kompozit panel, seramik, dış cephe boyası, cam, krom(korkuluk) olmak üzere toplam 7 farklı malzeme bulunmaktadır. Cephe yüzeylerinde tasarım ilkesi olarak vurgu ve denge tespit edilmemiştir. Ön cephede beyaz renkli seramiklerle oluşturulmuş, zeminden çatıya doğru ilerleyen ve kat döşeme izlerini cephede işaretleyen çizgisel hareket, temel tasarım ilkelerinden ritim ve tekrar ilkesi ile ve doluluk-boşluk ile ilişkilendirilerek analiz yapılmıştır. Ayrıca yapı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi bakımından analiz edilmiştir. Bu tespit edilen tasarım ilkeleri alt başlıklar olarak detaylı bir şekilde aşağıda analiz edilmiştir.

6.1.1 Uğur Residence doluluk boşluk görsel analiz

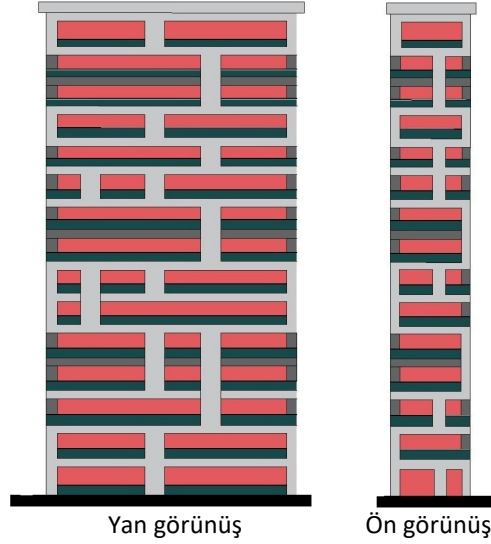
Bu bölümde yapı doluluk-boşluk bağlamında, boşluk algısı yaratan katmanlar görsel olarak analiz edilmiştir. Analiz çalışması doğu(ön) ve güney(yan) cephe yüzeylerinde yapılmıştır. Yapının cephesinde bulunan boşluk kademeleri, katmanlar halinde belirlenip, katmanlar aşağıdaki şemada kırmızı renk ile kaplanarak gösterilmiştir. (Şekil 6.1) Toplam 2 adet katman tespit edilmiş ve gösterilmiştir. Bu boşluk kademeleri doğu ve güney cephe yüzeylerinin geneline yayılmış bir şekilde bulunmaktadır. Katmanların görsel yoğunlukları (kapladıkları 2 boyut alan) sırasıyla katman1 ve katman2 şeklindedir. Katmanların oluşturdukları öge sayısı belirlenmiştir; buna göre katman1 toplam 45 parçadan, katman2 45 parçadan oluşmaktadır. Katman1'in Katman2'ye oranı %50 şeklindedir.

Katman1: Yapının en dış yüzeyinde bulunan beyaz seramik kaplamalar referans alınarak kalan boşluk yüzeyler belirlenmiş ve belirtilmiştir. Kullanım alanları çizimde kırmızı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.1).

Şekil 6.1. Uğur Residence doluluk ve boşluk analiz cepheler çizimi katman1

Katman2: Korkuluk yüzeyleri hariç yapının en dış yüzeyinde bulunan beyaz seramik kaplamalar referans alınarak kalan yüzeyler belirlenmiş ve belirtilmiştir. Kullanım alanları çizimde kırmızı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.2).

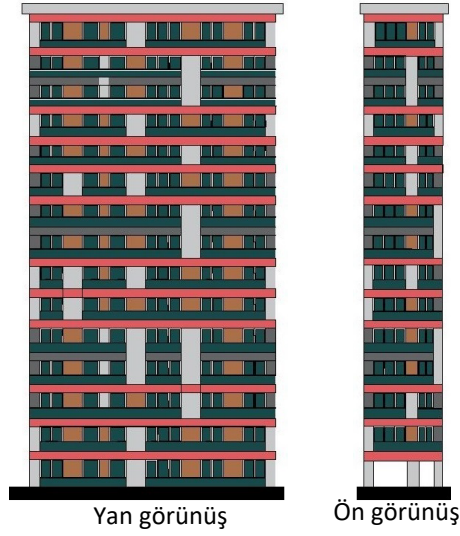

Şekil 6.2. Uğur Residence doluluk ve boşluk analiz cepheler çizimi katman 2

6.1.2 Uğur Residence tekrar ve ritim ilkesi görsel analiz

Bu bölümde ön ve yan cephelerde bulunan ana çizgisel hatlar tespit edilmiş ve gösterilmiştir. Analiz çalışması doğu(ön) ve güney(yan) cephelerinde yapılmıştır. Bu yapıda toplam 1adet ana çizgisel hareket(katman) tespit edilmiştir. Bu ana hattın içinde 2 adet (dikey-yatay) katman tespit edilmiştir. Bu hareketler katmanlar şeklinde bölünmüş/ayırılmış ve gösterilmiştir (Şekil 6.2). Bu hareketler doğu ve güney cephe yüzeylerinin geneline yayılmış bir şekilde bulunmaktadır. Cephedeki ana hareketi gösteren Gösterim şeklinde(katmanlar) aynı malzemeyi ve rengi temsil ettikleri için tek bir renk ile gösterilmiştir. Gösterim sırası; tüm farklı katmanlar tekrar şeklinde ayrı ayrı fotoğraflar ile gösterildikten sonra son olarak tüm katmanlar bir arada olarak gösterilmektedir (Şekil 6.3). Katman1 11 farklı parçadan, Katman2 ise 30 farklı parçadan oluşmaktadır. Tüm katmanlar bir arada iken tek bir parça olarak değerlendirilmiştir. Katman1 deki parçaların hacimsel büyüklükleri birbirlerine eşit iken, Katman2 deki parçaların hacimsel büyüklükleri birbirlerinden farklı olarak tespit edilmiştir.

Katman1: Yapının en dış yüzeyinde bulunan seramik kaplamaların içindeki dikey hareketleri temsilen tüm ilgili yüzeyler kırmızı renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.3).

Şekil 6.3. Uğur Residence tekrar ve ritim analiz cepheler çizimi katman 1

Katman2: Yapının en dış yüzeyinde bulunan seramik kaplamaların içindeki yatay hareketleri temsilen tüm ilgili yüzeyler kırmızı renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.4).

Şekil 6.4. Uğur Residence tekrar ve ritim analiz cepheler çizimi katman 2 ve tüm katmanlar

Tüm katmanlar: Yapının en dış yüzeyinde bulunan seramik kaplamaları temsilen tüm ilgili yüzeyler kırmızı renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.5).

Şekil 6.5. Uğur Residence tekrar ve ritim analiz cepheler çizimi tüm katmanlar

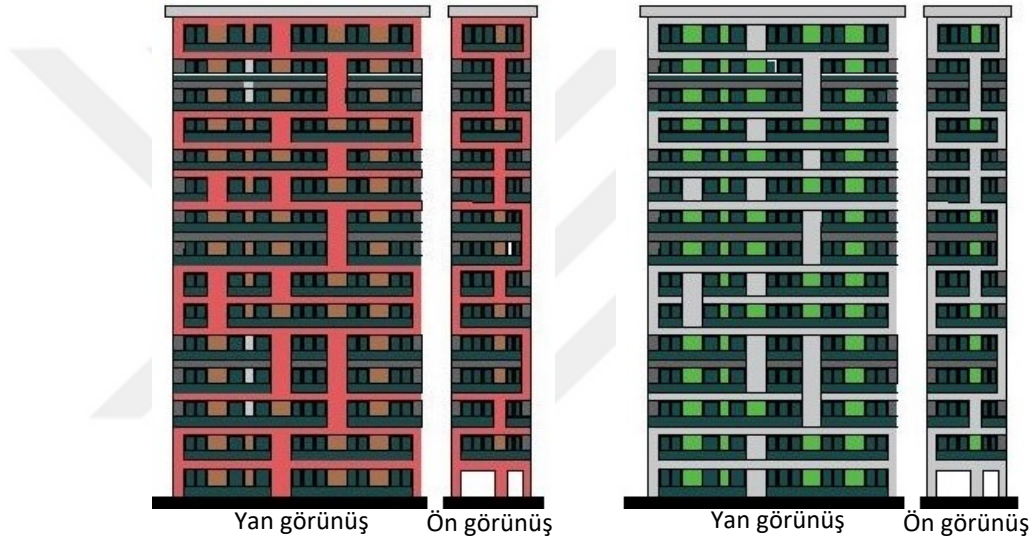
6.1.3 Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik ilkesi görsel analiz

Bu bölümde, ele alınan cephelerde bulunan tüm yüzeyler tespit edilmiş ve gösterilmiştir. Analiz çalışması Doğu(ön) ve güney(yan) cephelerinde yapılmıştır. Bu yapıda toplam 7 adet farklı katman tespit edilmiştir. Bu katmanlar bölünmüş/ayırılmış ve gösterilmiştir. Bu hareketler doğu ve güney cephe yüzeylerinin geneline yayılmış bir şekilde bulunmaktadırlar. Tüm katmanlar içerisindeki malzeme ve renk farklılıkları dikkate alınmıştır ve gösterim şeklinde(yüzeyler) her biri için farklı renkler kullanılmıştır. Katmanlar yoğun dan az yoğun a doğru sıralama şeklinde; En yoğun (kapladığı alan) olan katmandan başlayarak katman1, katman7, katman6, katman2, katman4, katman5, katman3 şeklinde sıralanmaktadırlar. Gösterim sırası tüm farklı yüzeyler tekrar şeklinde ayrı ayrı fotoğraflar ile gösterildikten sonra son olarak tüm yüzeyler bir arada olarak gösterilmektedir. Yüzeyleri oluşturan parçaların sayısı tespit edilmiştir buna göre; katman1 2 parçadan, katman2 57 parçadan, katman3 10 parçadan, katman4 34 parçadan, katman5 7 parçadan, katman6 54 parçadan, katman7 235 parçadan oluşmaktadır. Toplam 7 katmandaki parça sayısı 399 olarak belirlenmiştir. Tüm katmanlar ayrı ayrı değerlendirildiğinde her katmanın

içindeki parçaları cephe yüzeylerine yaygın bir şekilde yerleştirildiği belirlenmiştir (Şekil 6.6, 6.7, 6.8, 6.8).

Katman1: Yapının en dış yüzeyinde bulunan beyaz renk seramik kaplamaları temsilen tüm ilgili yüzeyler kırmızı renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.6).

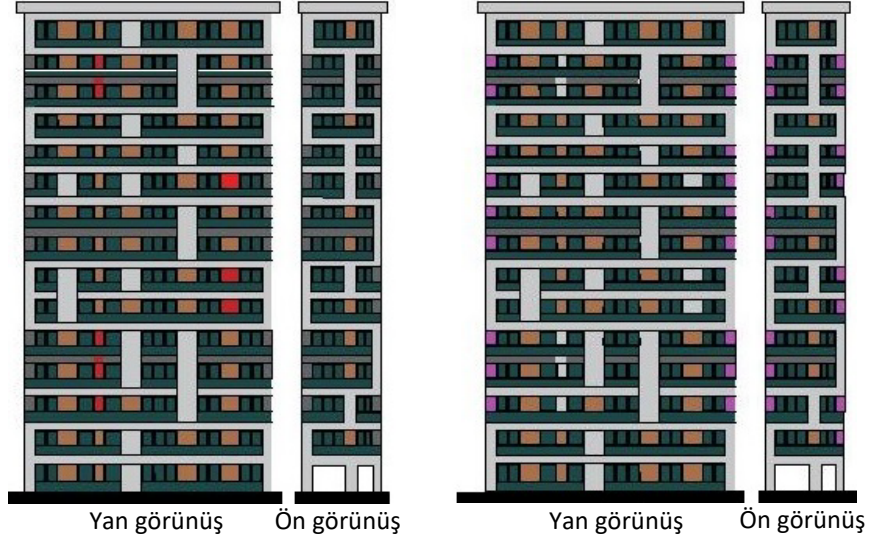
Katman2: Ahşap görümlü kompozit kaplamaları temsilen ilgili yüzeyler yeşil renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir. (Şekil 6.6)

Şekil 6.6. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 1 ve katman 2

Katman3: Yapının pencere boşlukları bölümünde bulunan beyaz kompozit malzemeleri temsilen ilgili yüzeyler kırmızı renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.7).

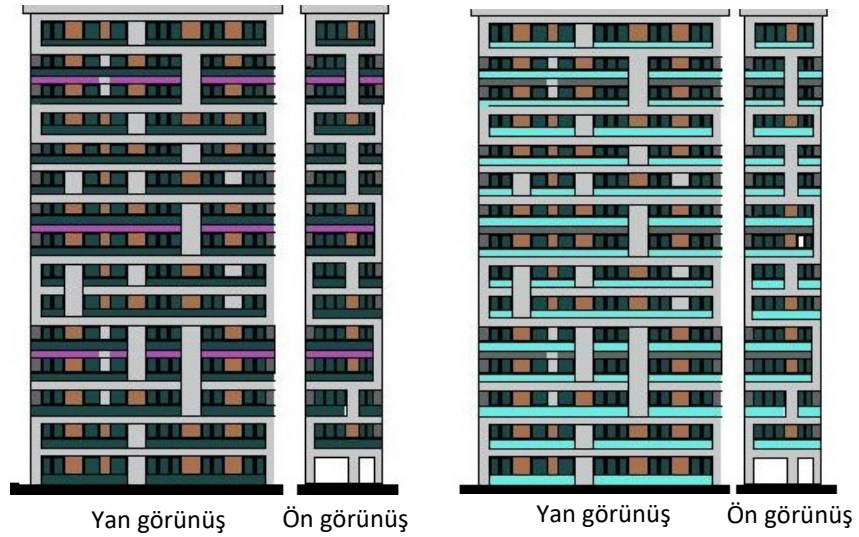
Katman4: Yapıda hacimsel olarak köşelerde bulunan koyu gri renk kompozit kaplama malzemelerini temsilen ilgili yüzeyler mor renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.7).

Şekil 6.7. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 3 ve katman 4

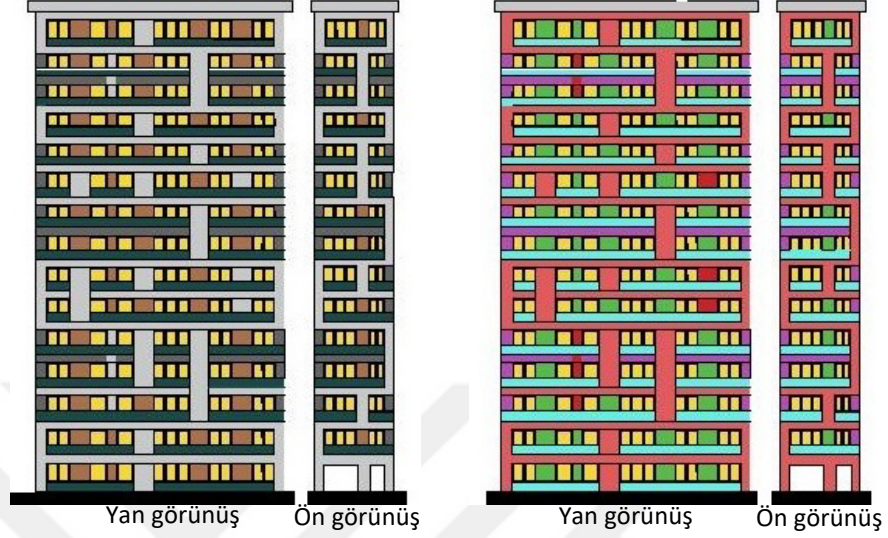
Katman5: Yapıdaki kat silmelerinde bulunan koyu gri renk kompozit kaplamaları temsilen ilgili yüzeyler mor renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.8).

Katman6: Yapıdaki tüm koyu gri renk korkuluk cam yüzeylerini temsilen ilgili yüzeyler turkuaz renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir.

Şekil 4.8. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 5 ve katman

Katman7: Yapıdaki doğrama cam yüzeylerini temsilen ilgili yüzeyler sarı renk ile kaplanmıştır. Kullanım alanları çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.9).

Şekil 6.9. Uğur Residence bütünlük ve çeşitlilik analiz cepheler katman 7 ve tüm katmanlar

6.1.4 Denge ilkesi görsel analiz

Denge ilkesi analizinde Şekil6.4, Şekil6.5, Şekil6.6'deki görseller ve ritim ve tekrar, bütünlük-çeşitlilik, doluluk-boşluk analizlerindeki yüzeyler değerlendirilmektedir. Yapının ilk görüşte hacimsel olarak biçimi dikdörtgenler prizması olarak algılanmaktadır. Yapı zeminden gökyüzüne doğru ince uzun bir yapıda uzanmaktadır. Şematik olarak vaziyet planından bakıldığında yapının kısa kenarları (Ön ve arka cepheleri) 5,93 metre, uzun kenarı (yan cepheleri) 24,27 metre olarak belirlenmiştir. Hacimsel olarak dengeli olduğu tespit edilmiştir. Cephelerin yüzeyleri incelendiğinde ise birçok yüzey ve parçalardan meydana gelmekte olan cephelerde toplamda denge ilkesi bakımından bir aykırılık tespit edilmemiştir.

6.2 Evrim Apartmanı Genel Görsel Analiz

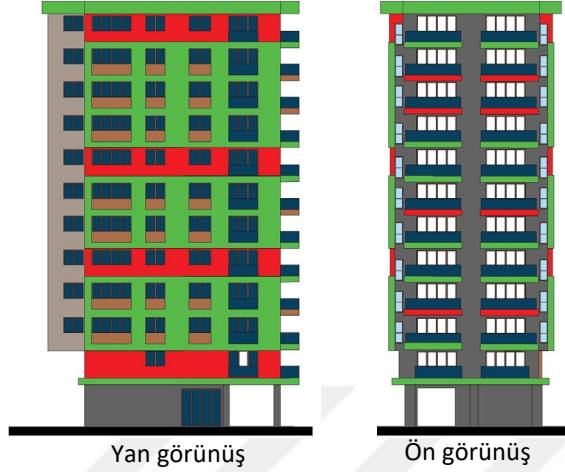
Evrım apartmanı ön cephesine yer alan balkon döşemelerinin kaplamalarında iki farklı kaplama rengi (beyaz, kahverengi) tercih edilmiştir. Bu tercihler aralıklarla sıralama şeklinde kurgulanmıştır ve temel tasarım ilkelerinden tekrar ve ritim ile ilişkilendirilmiştir. Ritim ilkesindeki sıralama bir anlam ve bağlam ilişkisi ifade etmesi beklenmektedir. Bu konut cephesinde ahşap görünümlü kompozit panel, alüminyum kompozit panel, seramik, boya, cam olmak üzere toplam 6 farklı malzeme bulunmaktadır. Bu yapıda ön ve yan cepheler ayrıca ön cephe ve yan cephe olarak ayrı ayrı simetrik denge ilkesi belirlenmiştir. Ön cephe de bulunan simetri(denge) hem hacimsel olarak hem de renk olarak ve malzeme olarak oluşturulduğu gözlemlenmiştir. Bu yapının cephesinde baskın olarak simetrik denge ve ritim ilkeleri tespit edilmiştir. Bu tespit edilen tasarım ilkeleri alt başlıklar altında detaylı bir şekilde aşağıda analiz edilmiştir.

6.2.1 Evrım apartmanı tekrar ve ritim ilkesi görsel analiz

Bu bölümde yapı ritim ilkesi bağlamında, görsel olarak analiz edilmiştir. Yapının cephesinde renk kademeleri, katmanlar halinde belirlenmiş ve ritim ilkesine bağlı 2 farklı katman tespit edilmiştir. 2 farklı katman 2 farklı renk (Yeşil, Kırmızı) ile işaretlenmiş ve belirtilmiştir. Yapının ön cephesinde bulunan kırmızı ve yeşil katmanların konumları ile yan cephesine bulunan yeşil ve kırmızı katmanların konumları arasında bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre; yan cephede bulunan yeşil katmanın biçimsel olarak üst ve alt sınırları yatay ekseninde ön cephede bulunan yeşil katmanın alt ve üst sınırları ile aynı hizada bulunmaktadır. Bu aynı ekseninde hizalanma durumu ön cephede yaratılmış ritim ifadesi ile yan cephedeki yüzeyler arasında ritim ve tekrar ilkesi bağlamında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Gözlemler esnasında yapının 2 yan cephesi birbirinin simetrisi olarak belirlenmiş ve değerlendirmeler bu bilgiye dayanılarak oluşturulmuştur (Şekil 6.10).

Katman 1: Yapının cephesinde bulunan doğal görünümlü kompozit ahşap malzemeleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde kırmızı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.10).

Katman 2: Yapının cephesinde bulunan beyaz renkteki kompozit kaplamaları temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çalışmada yeşil renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.10).

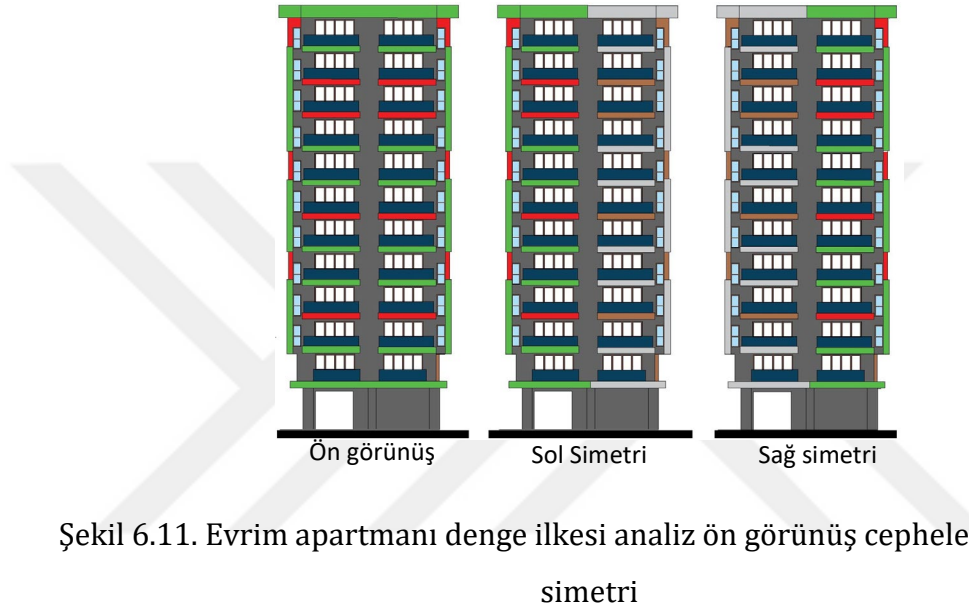
Şekil 6.10. Evrim apartmanı tekrar ve ritim analizi ön ve yan görünüş cepheler

6.2.2 Evrim apartmanı denge ilkesi görsel analiz

Yapının yan cepheleri(kuzey-güney) birbirinin biçimsel, renk olarak ve malzeme anlamında simetrik olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlendirmedeki simetri ifadesi denge ilkelerinden simetrik denge olarak belirlenmiştir (Şekil 6.11). Çalışmanın bu bölümünde ön cephede ve yan cephelerdeki birbirinin simetrisi malzeme, renk ve biçimler yeşil ve kırmızı olmak üzere iki katman halinde gösterilmiştir. Bu katmanlar aynı yapının ritim ve tekrar analizlerinde benzer şekilde kullanılmışlardır. Yapının ön cephesinde fon olarak değerlendirilen ön cephe duvarı koyu gri renktedir. Ön cephede bulunan balkon döşemeleri(çıkmalarda) birbirlerine eşit parçalar olarak ve eşit aralıklarla yerleştirildikleri belirlenmiştir. Bu döşemelerde iki farklı katman tespit edilmiştir ve her bir döşemede tek renk bulunmaktadır. Ön cephe dikey ekseninde merkezden bölündüğünde birbirine eşit birbirinin simetrisi iki parçadan oluşmaktadır. Bu bağlamda ön cephede hem renk hem malzeme hem de biçim bakımından simetrik denge ilkesi tespit edilmiştir.

Katman 1: Yapının cephesinde bulunan doğal görünümlü kompozit ahşap malzemeleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları kırmızı renk ile çizimde gösterilmiştir (Şekil 6.11).

Katman 2: Yapının cephesinde bulunan beyaz renkteki kompozit kaplamaları temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde yeşil renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.11).

Şekil 6.11. Evrim apartmanı denge ilkesi analiz ön görünüş cephe sol ve sağ simetri

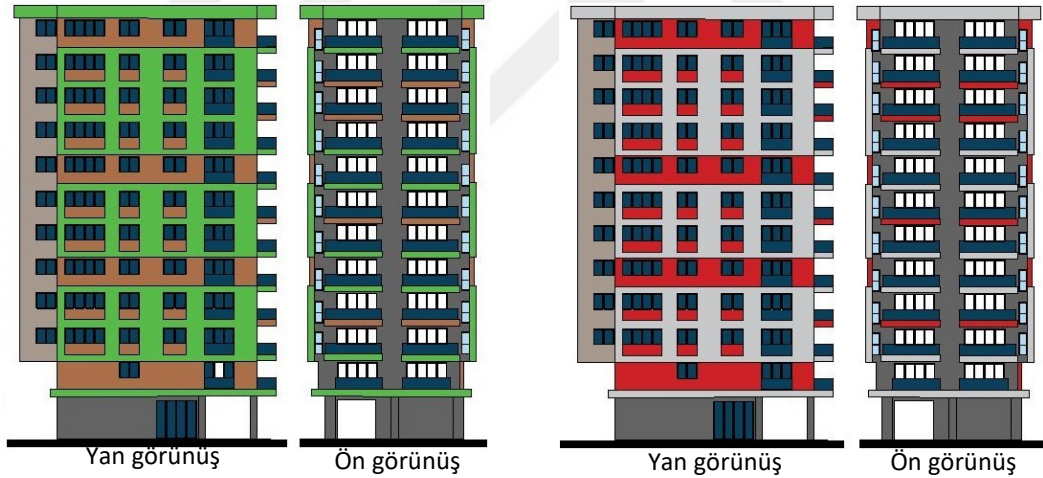
6.2.3 Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi görsel analiz

Bu bölümde, ele alınan cephelerde bulunan tüm yüzeyler tespit edilmiş ve gösterilmiştir. Analiz çalışması Doğu(ön) ve güney(yan) cephelerinde yapılmıştır. Bu yapıda toplam 5 adet farklı yüzey tespit edilmiştir. Bu yüzeyler bölünmüş/ayırılmış ve gösterilmiştir (Şekil 6.12). Bu hareketler doğu ve güney cephe yüzeylerinin geneline yayılmış bir şekilde bulunmaktadır. Tüm yüzeyler içerisindeki malzeme ve renk farklılıkları dikkate alınmıştır ve gösterim şeklinde(katmanlar) her biri için farklı renkler kullanılmıştır. Katmanlar yoğunundan az yoğununa doğru sıralama şeklinde; En yoğun (kapladığı alan) olan katmandan başlayarak Katman2, Katman5, Katman1, Katman3, Katman4 şeklinde sıralanmaktadır. Gösterim sırası tüm farklı yüzeyler tekrar şeklinde ayrı ayrı fotoğraflar ile gösterildikten sonra son olarak tüm yüzeyler bir arada

olarak gösterilmektedir. Yüzeyleri oluşturan parçaların sayısı tespit edilmiştir buna göre; Katman1 39 parçadan, Katman2 48 parçadan, Katman3 2 parçadan, Katman4 44 parçadan, Katman5 247 parçadan oluşmaktadır. Toplam 5 katmandaki parça sayısı 380 olarak belirlenmiştir. Tüm yüzeyler ayrı ayrı değerlendirildiğinde her katmanın içindeki parçaları cephe yüzeylerine yaygın bir şekilde yerleştirildiği belirlenmiştir.

Katman 1: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan beyaz renkli kompozit kaplama yüzeyleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde Yeşil renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.12).

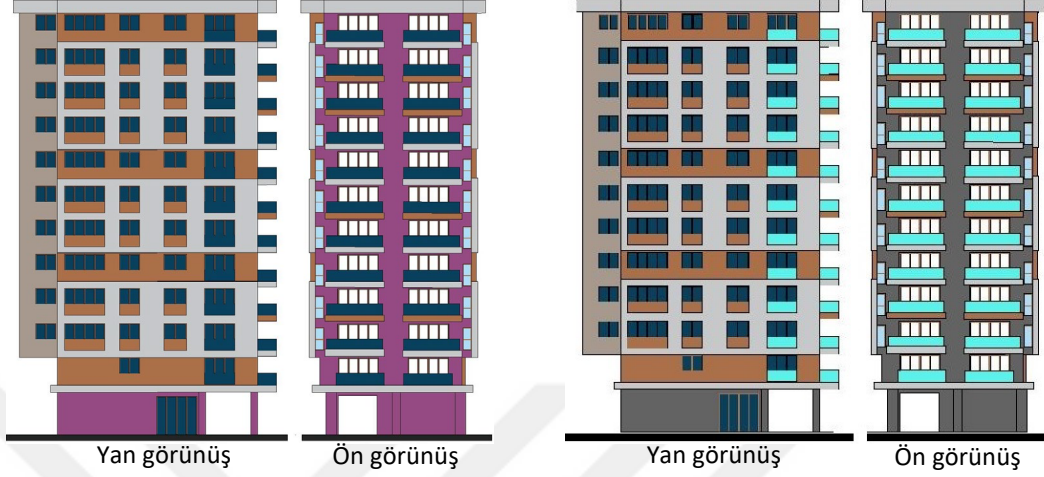
Katman 2: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan beyaz renkli kompozit kaplama yüzeyleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde kırmızı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.12).

Şekil 6.12. Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi analiz katman 1 ve katman 2

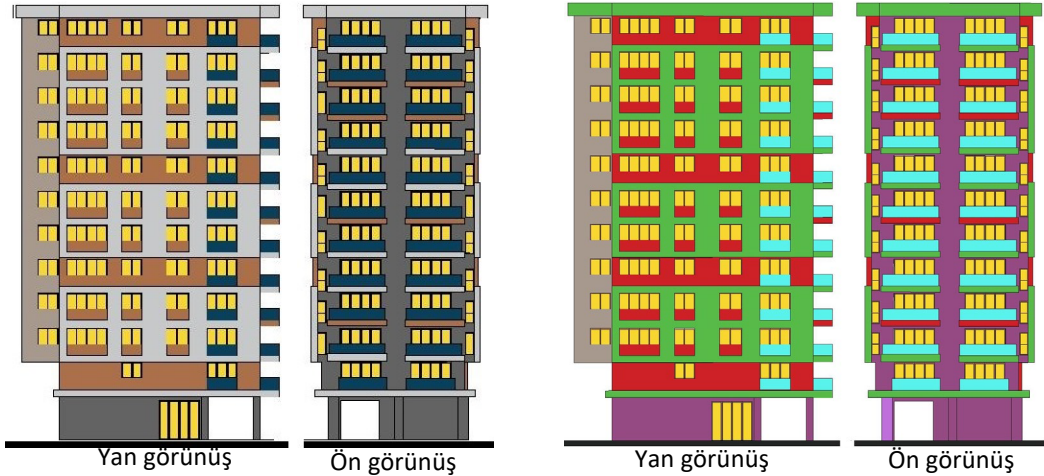
Katman 3: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan, cephelerde bir fon niteliği taşıyan koyu gri renkli, dış cephe boyalı yüzeyleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde mor renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.13).

Katman 4: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan balkon korkuluklarının siyah cam yüzeyleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde turkuaz renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.13).

Şekil 6.13. Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi analiz cepheler katman 3 ve katman 4

Katman5: Yapının öne ve yan cephesinde bulunan renksiz cam yüzeyleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde sarı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.14).

Şekil 6.14. Evrim apartmanı bütünlük ve çeşitlilik ilkesi analiz cepheler katman 5 ve tüm katmanlar

6.3 Platin Suites Apartmanı Genel Görsel Analiz

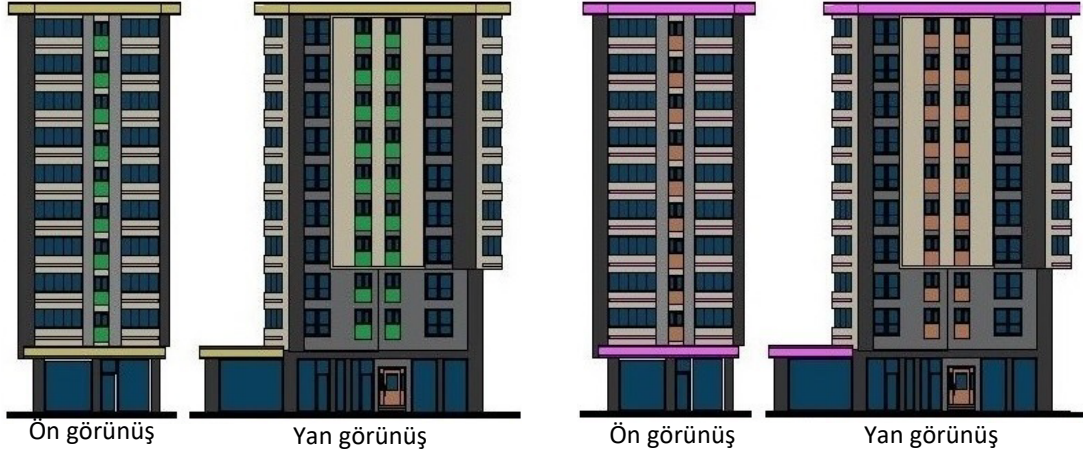
Bu konut cephesinde ahşap görünümlü kompozit panel, alüminyum kompozit panel, seramik (sarı), seramik (koyu gri), cam, alüminyum doğrama, boya olmak üzere toplam 7 farklı malzeme bulunmaktadır. Cephe yüzeylerinde kurgusal olarak bir vurgu tespit edilmemiştir. Cephe yüzeylerinde kurgusal olarak ritim ilkesi tespit edilmiştir. Yapının cephesinde baskın olarak doluluk boşluk, tekrar ritim ve asimetrik denge ilkeleri belirlenmiştir. Bu tespit edilen tasarım ilkeleri alt başlıklar altında detaylı bir şekilde aşağıda analiz edilmiştir.

6.3.1 Platin suites apartmanı tekrar ve ritim ilkesi görsel analiz

Bu bölümde yapı ritim ilkesi bağlamında, görsel olarak analiz edilmiştir. Yapının cephesinde renk kademeleri, katmanlar halinde belirlenmiş ve ritim ilkesine bağlı 5 farklı katman tespit edilmiştir. 5 farklı katman 5 farklı renk (mavi, pembe, kırmızı, yeşil, turuncu) ile görselde belirtilmiştir. Buna göre; ön cephede bulunan pembe katman hariç tüm katmanların biçimsel olarak, dikey ekseninde aynı aralıklarla tekrar ettiği görülmüştür. Bu aynı aralıklarla ön cephede yaratılmış tekrarlanma durumu ritim ilkesi ile ilişkilendirilmiş ve kabul edilmiştir. Bulunan katmanlar arasında ritim ilkesiyle ilişkili olmayan tek katman yapıyı dikey ekseninde iki eşit olmayan parçaya bölen pembe katmandır.

Katman 1: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan ahşap görünümlü kompozit panelleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde yeşil renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.15).

Katman 2: Yapının ön cephesinde bulunan platin renkli metal görünümlü kompozit panelleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde mor renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.15).

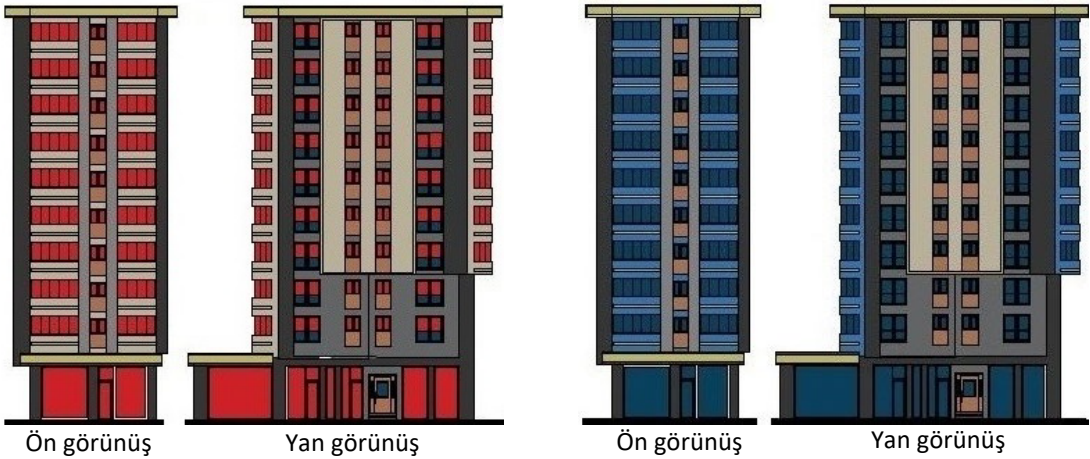

Şekil 6.15. Platin Suites apartmanı ritim ilkesi analiz çizimi katman 1 ve katman

2

Katman 3: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan cam yüzeyleri temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde kırmızı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.16).

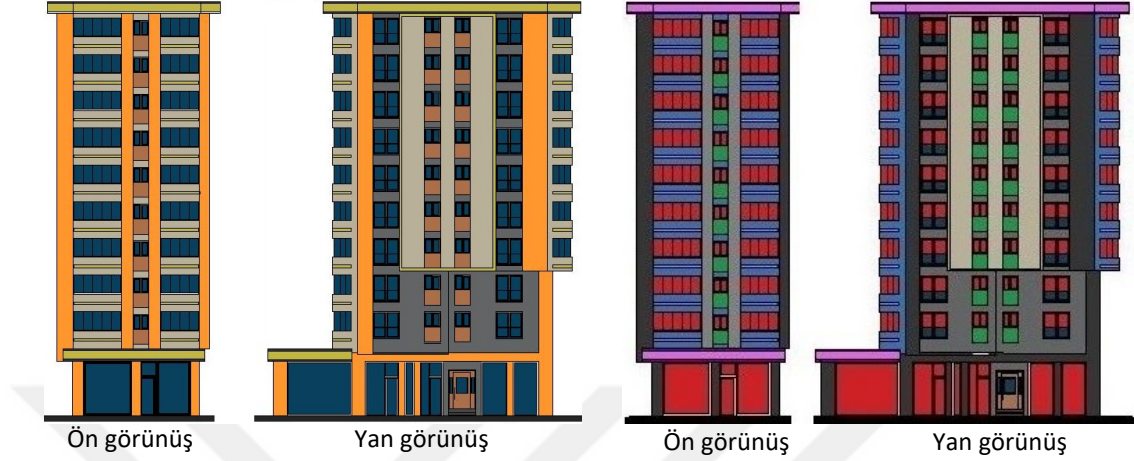
Katman 4: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan sarı renkli seramik kaplamaları temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde mavi renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.16).

Şekil 6.16. Platin Suites apartmanı ritim ilkesi analiz çizimi katman 3 ve katman

4

Katman 5: Yapının ön ve yan cephesinde bulunan koyu gri renkli seramik kaplamaları temsilen kullanılmıştır. Kullanım alanları çizimde turuncu renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.17).

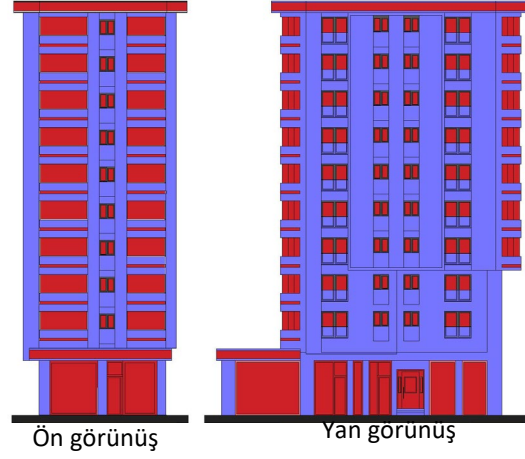
Şekil 6.17. Platin Suites apartmanı ritim ilkesi analiz çizimi katman 5 ve tüm katmanlar

6.3.2 Platin suites apartmanı doluluk boşluk ilkesi görsel analiz

Bu bölümde yapı doluluk-boşluk bağlamında, boşluk algısı yaratan katmanlar görsel olarak analiz edilmiştir. Yapının cephesinde bulunan boşluk kademeleri, katmanlar halinde belirlenip, 2 adet katman (mavi, kırmızı) tespit edilmiş ve gösterilmiştir. Katmanlardaki algılanan öge sayısına bakıldığında mavi katmanın 55 parçadan, kırmızı katmanın 45 parçadan oluştuğu belirlenmiştir (Şekil 6.18).

Katman 1: Cephenin en dış yüzeyinde bulunan sarı renk seramik kaplamalar olarak belirtilmiştir. Kullanım alanları çizimde mavi renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.18).

Katman 2: Cephenin derin yüzeylerinde bulunan saydam(cam) ve metal görünümlü yüzeyler olarak belirtilmiştir. Kullanım alanları çizimde kırmızı renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.18).

Şekil 6.18. Platin Suites apartmanı doluluk boşluk ilkesi analiz çizimi katman 1 ve katman 2

6.3.3 Platin suites apartmanı asimetrik denge görsel analiz

Çalışmanın bu bölümünde ön cephede malzeme, renk ve biçimler sol ve sağ olmak üzere iki katman halinde gösterilmiştir. Her iki katmanın gösteriminde de mavi renk kullanılmıştır. Yapıyı dikey ekseninde iki eşit olmayan parçaya bölen iki dikey katman bulunmaktadır. Sol katman sağ katmanın tam bir ayna simetrisi olmamasıyla birlikte, iki katmanın birbirine benzer olduğu, ayna simetriye yakın oldukları, sol katmanın sağ katmandan daha geniş olduğu anlaşılmaktadır. Bu göstergeler doğrultusunda asimetrik denge tespit edilmiştir. Bu bölümde katmandaki parça sayısı ve katmanların birbirine oranına bakılmasına gerek görülmemiştir (Şekil 6.19).

Katman 1: Asimetrik denge ilkesine göre cephe merkezinden ikiye bölündüğünde sol yüzünü temsil etmektedir. Kullanım alanları çizimde mavi renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.19).

Katman 2: Asimetrik denge ilkesine göre cephe merkezinden ikiye bölündüğünde sağ yüzünü temsil etmektedir. Kullanım alanları çizimde mavi renk ile gösterilmiştir (Şekil 6.19).

Şekil 6.19. Platin Suites apartmanı asimetric denge ilkesi analiz çizimi katman 1 ve katman 2

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölgede kentsel dönüşüm sürecinde yeniden inşa edilen binalarda, cephe tasarımlarının, malzeme çeşitliliği, sembolik ve görsel öğeler bakımından karmaşık ve bağlamından kopuk olarak kurgulandığı önermesi bu çalışmada doğrulanmıştır. Malzeme çeşitliliğindeki artışın doğal olarak şematik karmaşıklığı getirdiği ve cephe renk sayısını arttırdığı anlaşılmıştır. Bu şematik karmaşıklık, renk ve malzeme çeşitliliği fazlalığı temel tasarım ilkelerine göre analiz bölümünden ortaya konmuştur. Farklı malzeme türlerinin ve farklı birçok rengin bir arada kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Analiz edilen yapılardan en çok tasarım ilkesi ve en çok malzeme çeşitliliği Uğur Residence Apartmanı'nda bulunmaktadır, bu sebeple en karmaşık cephe tasarımı olarak değerlendirilmiştir. Dönüşümden sonra üretilmiş binaların cephelerde kullanılan malzeme ve renk çeşitliliği, dönüşümden önceki binalarda bulunan malzeme ve renk çeşitliliği ile karşılaştırıldığında toplam çeşitlilik oranında ciddi artış tespit edilmektedir. Bina künyelerinde malzeme, renk ve renk-malzeme toplam çeşitliliği ortaya konmuştur. Buna göre; kentsel dönüşümden önce üretilmiş 30 adet bina cephesinin toplam çeşitlilik oranı 6 iken, dönüşümden sonra üretilmiş 10 adet bina cephesinin toplam çeşitlilik oranı 8,1 olarak hesaplanmıştır. Bu artış %35 olarak hesaplanmıştır ve dönüşmüş olan binaların cephelerindeki karmaşıklığın en önemli sebeplerinden birisi olarak görünmektedir.

Diğer yandan yeni üretilen yapı cephelerinin birbirleriyle olan tasarım yönünden ilişkileri değerlendirildiğinde birbirinden farklı anlayış, kavrayış ve yaklaşım ile tasarlandıkları anlaşılmaktadır. Bu bağlamda dönüşen ve dönüşecek binaların etkisiyle, gelecekte bölgenin daha karmaşık bir dokusu olacağı ve mimari çevre dokusu olarak kimliksizleşeceği ön görülmektedir. Bu kimliksiz ve karmaşık çevre dokusunda yaşama konusunun insanlar üzerinde yaratabileceği etki konusunun önemli bir araştırma konusu olacağı düşünülmektedir.

Araştırma konularından olan imgesel bağlam ve malzeme ilişkisi konusunda göze çarpan bir diğer soruna örnek Platin Suites apartmanında görülmüştür. Buna

göre ismini gri parlak bir element olan platin elementinden alan yapının cephesinde altın sarısı parlak bir kaplama malzemesi kullanıldığı belirlenmiştir. Yapının ismi ile kullanılan malzeme özelliğinin birbirine zıt olduğu ve bağlamından kopuk olduğu görülmektedir. Bununla birlikte dönüşümden önce apartman isimlerinde yabancı dil kullanımı görülmezken, dönüşümden sonra bazı apartmanlarda "Suites" ve "Residence" gibi yabancı kelimeler kullanıldığı görülmüştür. Bu yabancı dil kullanımı da bölgedeki kimliksizleşme probleminin bir başka boyutu olarak anlaşılmaktadır.

Çalışma kapsamında, bir diğer analiz yöntemlerinden biri olan silüet analizine göre bazı sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre; her iki sokak cepheleri tarafında toplam 33 binadan 12 binanın kentsel dönüşüm yasası ile yenilendiği anlaşılmaktadır. Dönüşen binaların oranı %36 olarak belirlenmiştir. Bu binaların tamamında kat sayısı artışı görülmektedir. Güney-doğu cephelerindeki toplam kat sayısı artış oranı %24,8 iken, kuzey-cephelerindeki toplam kat sayısı artış oranı %22,3 olarak görülmektedir. Güney-doğu cephelerindeki ortalama kat sayısının 9,3'den 11,6'ya çıktığı, kuzey-batı cephelerindeki ortalama kat sayısının 7,1'den 8,7'ye çıktığı belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda bu bölgede uygulanmakta olan kentsel dönüşüm sürecinin iyi planlanmadığı değerlendirilmiştir. Yapılan silüet analizine göre çalışma alanı ve çevredeki yapı inşaat alanı ve yapı yükseklikleri günden güne artmaktadır. Diğer yandan Kentsel Dönüşüm Kanunundan faydalanmayan bazı eski 4-5 katlı yapıların yeni üretilmiş 15-18 katlı yapılarla yan yana gelmesi söz konusudur. Bu durum bölgenin silüetinde bir dengesizlik yaratmıştır. Bu noktada güncel Kentsel dönüşüm yaklaşımının bu bakımdan kapsamlı ve nitelikli değil sınırlı ve yetersiz olduğu görülmüştür. Bu durumda yapıların dönüşürken komşu yapılar ile ilişkisinin göz önünde bulundurulması gereği görülmektedir.

Bu çalışma ile çevresiyle, iklimiyle, doğasıyla, coğrafyasıyla ve yapısal olarak taşıdığı kültürel, sembolik anlamlarla kentsel çevre ve cephe konusunun önemi vurgulanmıştır. İyi planlanmış, özgün kültürel mirasından referans alan bir çevre oluşturulmasını sağlayacak yönlendirici araçlara ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Yapılan tüm bu gözlem, araştırma ve analizler neticesinde kentsel dönüşüm sürecini iyileştirmek adına birtakım öneriler oluşmuştur. Öncelikle kentsel dönüşüm sürecinde yapılarda kullanılacak malzeme türleri ve renk çeşitliliği hakkında yönlendiriciler ve kısıtlamalar belirlenmelidir. Bu kısıtlamalar belirlenirken bölgenin tüm özellikleri dikkate alınmalıdır. Diğer yandan cephe tasarımlarında sembolik ifadeler ve görsel kurgu bakımından Fenerbahçe bölgesinin niteliklerine özgü, güncel imar kanunu çerçevesinde, bir tasarım stili çalışılmalı ve bu çalışmalar sonra bir tavsiye ve örnek şeklinde yayınlanmalıdır. Kentsel dönüşüm sürecinde yapılar parsel bazı ele alınması yerine, ada bazında değerlendirilerek planlanmalıdır. Yüksek kule tipi yapılar ve geniş büyük inşaat alanları yerine yatay ve az katlı yapı tipleri tercih edilmelidir.

Bu hususlar çerçevesinde çalışmanın işaret ettiği bir başka araştırma konusu ise; ülkemizde yapı tasarımı üzerinde profesyonel tasarımcılara ne kadar söz hakkı tanındığı ve mülk sahibi, yüklenici ve tasarımcı ilişkisinin incelenerek ortaya çıkan sorunların araştırılmasıdır.

KAYNAKLAR

- AKBULUT, M. R., (1994), Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi Cilt 4, Kadıköy, Cumhuriyet Sonrası, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı'nın Ortak Yayını, Sy.336.
- Bayer, H., (1938), Bauhaus, 1919-1928 Edited by Herbert Bayer, Walter Gropius, Ise Gropius, The Museum of Modern Art: Distributed by New York Graphic Society, 14 West 49th Street, New York, Pp.22.
- Eldem, S.H., (1973), Elli Yıllık Cumhuriyet Mimarlığı, Mimarlık Dergisi, Kasım-Aralık 1973, Sayı11-12, Sy. 5-11.
- Erim G., (2011), Temel Tasarım Dersinde Öğrencilerin Estetik Duyarlılıklarını ve Yaratıcılıklarını Geliştirme Üzerine Örnek Çalışma, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, İstanbul, 24 (2), Pp.487-501.
- Gropius W., (1948), Teaching The arts of Design, College Art Journal, vo.7, no3, pp.160-164
- Gökburun, İ., (2017), İstanbul'da Nüfusun Gelişimi ve İlçelere Dağılımı (1950-2015), Journal of Anatolian Cultural Research, 2017, 1 (3), Sy. 110-130
- Gürer, L., (1992), Görsel Sanatlar Eğitimi ve Mekân-Form. Ankara: İ.T. Üniversitesi Yayınları.
- Gürsoy, N., (2015), Stratejik Planlama Yaklaşımının Düzenleyici Plan Sistemine Entegre Edilmesi: Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Alanındaki Planlama Çalışmaları, Şehir ve Bölge Planlaması Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sy.75
- Hasol, D., (1988), Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayınları, İstanbul, Pp. 106.
- Hür, A., (1994), Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi Cilt 3, Erenköy, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı'nın Ortak Yayını, Sy.178
- Hür, A., (1994), Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi Cilt 3, Fenerbahçe, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı'nın Ortak Yayını, Sy.283
- İzgi, U., Bir, M., (1961), Çiftelhavuzlarda Bir Villa, Arkitekt Dergisi 1931-1980, Cilt: 1961 Sayı: 1961-02 (303) Sayfa: 56-57.
- Kadıköy Belediyesi, (2018), İstanbul İmar Haritası, Erişim Tarihi:19,03.2018. <http://webgis.kadikoy.bel.tr/keos/>
- Kadıköy Belediyesi, (2019), Kadıköy Cumhuriyet Dönemi Tarihi, Erişim Tarihi: 02.03.2019 Adres: <http://www.kadikoy.bel.tr/Kadikoy/Gecmiste-Kadikoy>

Kuban D., (2010), İstanbul Bir Kent Tarihi – Bizantion Konstantinopolis, Terk edilen İstanbul ve 1960'lerden Sonra İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, sy. 501-543.

Lang, S., (1965), De Lineamentis, L.B. Alberti's Use Of A Technical Term, Journal Of The Warburg And Courtauld Institutes, 28: Pp.331-335.

LEE, T., (1976), Psychology and the Environment, Essential Psychology, Publisher: Methuen young books, İngiltere, 144 pages.

Le Corbusier, (1999), Bir Mimarlığa Doğru (1926), (Çev.) Serpil Merzi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. S. 34.

Oran, A. Sabri, (1938), Kadıköy ve Civarı İmar Plânı İçin Bir Etüd, Arkitekt dergisi, İstanbul, 1938-12 (96), Pp. 343-347.

Özmen, B., 2000, 17 Ağustos 1999 İzmit Körfezi Depreminin Hasar Durumu (Rakamsal Verilerle), TDV/DR 010-53, Türkiye Deprem Vakfı, 132 sayfa, Sy.54.

Savaş, A., (2001), Linea Mentis: Mimarlıkta Cepenin Tanım, Sanat Tarihinde Terminoloji Sorunları Semineri, Ankara, Pp. 23-24.

Sönmez, M., (2013), Çağdaş Mimarlıkta Cephe-Yüzey Kavramı Tartışmaları, Eskişehir Gazi Üniversitesi, NWSA-Social Sciences, 3C0108, 8, (2), Pp. 79-90.

Tanman, B., (1994), Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi Cilt 2, Çiftahavuzlar, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı'nın Ortak Yayını, Sy.513.

Tanyeli, U., (1997), Modernizm'in Sınırları ve Mimarlık, Modernizm'in Serüven, Ed: Enis Batur, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, Pp.63-71.

Taşdemir, İ., Batuk F. , (2009), Boğaz Geçişlerinin İstanbul Üzerinde Oluşturduğu Sosyo-ekonomik Değişimlerin Cbs Ortamında İncelenmesi, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara

T.C., (2010), 5998 Sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, 24/06/2010, Sayı: 2762.

T.C., (1984), 3030 Sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, Tarih: 09.07.1984 Sayı: 18453.

T.C., (1985), 3194 Sayılı İmar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, Tarih: 9/5/1985, Sayı: 18749.

T.C., (1965), 634 Sayılı Kat mülkiyeti ve Kat İrtifakı Hakkında Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, Tarih: 2/7/1965, Sayı: 12038.

T.C., (2005), Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun, 05.07.2005 tarih ve 25866 sayılı T.C. ResmiGazete.

Tomita, K., (2015), Principles and Elements of Visual Design: A Review of the Literature on Visual Design of Instructional Materials.

Toprak, Z., (1994), Dünden Bugüne İstanbul'un Nüfusu 1478-1950 "Nüfus," Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, cilt 6, 1994, s. 108-111.

Türkiye İstatistik Kurumu, Tuik, (2017), Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi.

Wertheimer M. ,Riezler K. , (1944), Gestalt Theory By Max Wertheimer
Foreword By: Kurt Riezler, The Johns Hopkins University Press, Social Research Journal, vol11, no1, pp. 78-99.

Yenice, Serhat M., (2014), Türkiye'nin Kentsel Dönüşüm Deneyiminin Tarihsel Analizi, BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi, 16(1), P.p 76-88.

<https://smarthistory.org/prehistoric-art-landing/> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<http://news-azerbaijan.com/main/626-10-znamentyh-zdaniy-postroennyh-po-proektam-zahi-hadid-foto.html> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.bauhausmoderne.org/archive-2> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.interaction-design.org/literature/article/the-law-of-similarity-gestalt-principles-1> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.hootdesignco.com/blog/2015/10/25/the-elements-of-art> Erişim Tarihi: 09.05.2019

https://www.francfortaccueil.de/IMG/pdf/echo_du_main_29_avril_mai_juin_2018.pdf Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.pinterest.de/pin/514395588685487003/?autologin=true> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<http://www.eskiistanbul.net/4213/havadan-tarihi-yarimada-15-nisan-1922> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<http://www.eskiistanbul.net/6517/barbaros-bulvari-besiktas-1959> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.nadirkitap.com/istanbul-sehir-yasanti-1960-70-kartpostal-besiktas-barbaros-bulvari-efemera9781599.html> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.pinterest.ch/pin/788692953469779113> Erişim Tarihi:
09.05.2019

<https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<http://www.mekon-group.com/?sayfa=25> Erişim Tarihi: 09.05.2019

<https://www.topsimages.com/images/eski-istanbul-population-55.html> Erişim
Tarihi: 09.05.2019

<https://www.google.com.tr/maps/@40.972529,29.040438,15.37z?hl=tr> Erişim
Tarihi: 09.05.2019

<https://webgis.kadikoy.bel.tr/imardurumu/imar.aspx?parselid=23076> Erişim
Tarihi: 09.05.2019

EKLER

EK A. Çizelgeler

EK B. Grafikler

EK C. Çizimler

EK A. Çizelgeler

Çizelge A.1.1. Ziya Evren apartmanı özellikleri

Ziya Evren apartmanı	
	
Yapım yılı	1980
Pafta/Ada/Parsel	60/ 284/15
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	8
Silüet no	1
Arsa alanı	1051.81 m2
Yapı oturma Alanı	388 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(sarı), Pvc doğrama (beyaz, kahverengi), Alüminyum panjur (beyaz, kahverengi), korkuluk demiri(kahverengi), cam(şeffaf)

Çizelge A.2.1. Uğur Residence apartmanı özellikleri

Uğur Residence apartmanı	
	
Yapım yılı	2014
Ada/Parsel	284/51
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	14
Silüet no	2
Arsa alanı	1006 m2
Yapı oturum Alanı	225 m2
Ön Cephe Yönü	Güney doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	7
Toplam çeşitlilik	8
Cephe malzeme türleri	Kompozit panel(kahverengi), Kompozit panel(koyugri), Alüminyum panjur (koyugri), krom (balkon korkuluk), Dış cephe boyası (Kahverengi), seramik(beyaz), cam(şeffaf), cam (siyah)

Çizelge A.2.2. Arım apartmanı (eski) özellikleri

Arım apartmanı (eski)

Yapım yılı	1979
Ada/Parsel	284/51
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	13
Silüet no	2
Arsa alanı	1006 m ²
Yapı oturum Alanı	193 m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(yeşil), Korkuluk demiri(siyah), Cam(şeffaf), pvc doğrama (siyah, beyaz)

Çizelge A.3.1. Deniz apartmanı özellikleri

Deniz apartmanı

Yapım yılı	1963
Pafta/Ada/Parsel	60/284/30
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	3
Arsa alanı	1008 m2
Yapı oturum Alanı	398.12 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (pembe, kırmızı), alüminyum panjur(beyaz), Pvc doğrama(beyaz), Cam(şeffaf), korkuluk demiri(beyaz),

Çizelge A.3.2. Elit Palas apartmanı özellikleri

Elit Palas apartmanı	
	
Yapım yılı	2014
Pafta/Ada/Parsel	60/284/30
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	14
Silüet no	3
Arsa alanı	1008 m2
Yapı oturum Alanı	238.57 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	7
Toplam çeşitlilik	10
Cephe malzeme türleri	Dışcephe boyası (bordo, kahverengi), Kompozit panel (bordo, beyaz, koyugri), Alüminyum panjur(koyugri), cam (şeffaf, renkli), alüminyum doğrama (koyugri), krom korkuluk (gümüşgri)

Çizelge A.4.1. Marmara apartmanı özellikleri

Marmara apartmanı	
	
Yapım yılı	2005
Pafta/Ada/Parsel	60/284/29
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	8
Silüet no	4
Arsa alanı	1008.74m ²
Yapı oturum Alanı	380.69m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dışcephe boyası(sarı), Seramik(kırmızı), Doğal taş(sarı), Pvc doğrama(kahverengi), Aluminyum panjur(sarı), Cam(şeffaf)

Çizelge A.5.1. Evrim apartmanı özellikleri

Evrım apartmanı	
	
Yapım yılı	2017
Pafta/Ada/Parsel	60/284/28
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	11
Silüet no	5
Arsa alanı	950 m2
Yapı oturum Alanı	327.84 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	6
Toplam çeşitlilik	9
Cephe malzeme türleri	Kompozit panel(kahverengi), kompozit panel(beyaz), seramik(beyaz), boya(koyugri), cam(şeffaf), Cam(siyah), Pvc doğrama (kahverengi), krom kokulluk metali(gümüşgri), Alüminyum panjur(kahverengi)

Çizelge A.5.2. Evrim apartmanı(eski) özellikleri

Evrım apartmanı	
	
Yapım yılı	1974
Pafta/Ada/Parsel	60/284/28
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	9 adet
Silüet no	5
Arsa alanı	950 m2
Yapı oturum Alanı	251 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(pembe), Balkon korkuluk demiri (siyah), Alüminyum panjur(beyaz), Doğal taş(gri), Pvc doğrama (beyaz, kahverengi)

Çizelge A.6.1 Kaya apartmanı özellikleri

Kaya apartmanı

Yapım yılı	1974
Pafta/Ada/Parsel	60/284/32
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	6
Silüet no	6
Arsa alanı	731,45 m2
Yapı oturum Alanı	237,62 m2
Ön Cephe Yönü	Güney doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	7
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Traverten cephe kaplama(sarı), Cephe boya(sarı), balkon korkuluk demiri(beyaz), Alüminyum panjur (beyaz), Cam(şeffaf), Pvc doğrama (kahverengi)

Çizelge A.7.1. Emek apartmanı özellikleri

Emek apartmanı

Yapım yılı	2017
Pafta/Ada/Parsel	60/361/1
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	10
Silüet no	7
Arsa alanı	893.23 m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Yapı oturum Alanı	367.19 m ²
Cephe malzeme çeşitliliği	7
Cephe Renk Çeşitliliği	9
Toplam çeşitlilik	10
Cephe malzeme türleri	Dışcephe boyası (beyaz), Kompozit panel (beyaz, krem), Seramik (sarı), Doğal taş görünümlü seramik (kahverengi), Balkon korkuluk metalik (mat krom), Alüminyum doğrama (siyah), Alüminyum panjur (gri), cam (şeffaf, yeşil)

Çizelge A.7.2. Emek apartmanı(eski) özellikleri

Emek apartmanı

Yapım yılı	1974
Pafta/Ada/Parsel	60/361/1
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	7
Silüet no	7
Arsa alanı	893.23 m2
Yapı oturum Alanı	286.51m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dışcephe boyası(beyaz), Doğaltaş (kırık beyaz), Balkon demiri(beyaz), Alüminyum panjur(beyaz), Pvc doğrama(beyaz), Cam(şeffaf)

Çizelge A.8.1. Dostlar apartmanı özellikleri (eski)

Dostlar apartmanı (eski)	
	
Yapım yılı	1969
Pafta/Ada/Parsel	60/361/24
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	12
Silüet no	8
Arsa alanı	1690.28 m ²
Yapı oturum Alanı	300 m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(beyaz), Balkon korkuluk demiri(beyaz), Alüminyum panjur (beyaz, kahverengi), Alüminyum doğrama(siyah), Pvc doğrama(beyaz), Cam(şeffaf)

Çizelge A.8.2. Dalyan Residence apartmanı özellikleri

Dalyan Residence apartmanı	
	
Yapım yılı	2019
Pafta/Ada/Parsel	60/361/24
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	16
Silüet no	8
Arsa alanı	1690.28 m2
Yapı oturum Alanı	300 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Hazır beton cephe boya(beyaz), Balkon korkuluk demir(krom), cam(siyah), Alüminyum doğrama(gri), Alüminyum panjur(beyaz)

Çizelge A.9.1. Paksa Kule apartmanı özellikleri

Paksa Kule apartmanı	
	
Yapım yılı	2015
Pafta/Ada/Parsel	60/361/14
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	19
Silüet no	9
Arsa alanı	1961.86m ²
Yapı oturum Alanı	563m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	6
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Kompozit panel(gümüşgri), Dış cephe boyası(koyumavi), Korkuluk metalı(krom), Pvc doğrama(beyaz), Cam (şeffaf, mavi), Alüminyum panjur(beyaz),

Çizelge A.9.2. Filiz Apartmanı (Eski) apartmanı özellikleri

Filiz apartmanı	
	
Yapım yılı	1969
Pafta/Ada/Parsel	60/361/14
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	5
Silüet no	9
Arsa alanı	1961.86m ²
Yapı oturma Alanı	787.78m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(sarı), Doğal taş kaplama(kahverengi), Ahşap doğrama(beyaz), Alüminyum panjur(beyaz), Balkon korkuluk demiri(siyah), cam(şeffaf)

Çizelge A.10.1. Çamlık apartmanı özellikleri

Misina apartmanı

Yapım yılı	1965
Pafta/Ada/Parsel	60/361/4
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	10
Arsa alanı	M2
Yapı oturum Alanı	M2
Ön Cephe Yönü	Güney doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	3
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	3
Cephe malzeme türleri	Ahşap doğrama(beyaz), alüminyum panjur(beyaz), cam(şeffaf), cephe kaplaması(krem)

Çizelge A.11.1. Karakuri apartmanı özellikleri

Karakuri apartmanı	
	
Yapım yılı	1987
Pafta/Ada/Parsel	101/710/14
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	10
Silüet no	11
Arsa alanı	910.14 m2
Yapı oturum Alanı	234.12 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boya(sarı), Prekast(beyaz), Balkon korkuluk demiri(siyah), Alüminyum panjur (beyaz, kahverengi)

Çizelge A.12.1. Harika apartmanı özellikleri

Harika apartmanı	
	
Yapım yılı	2015
Pafta/Ada/Parsel	101/710/29
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	14
Silüet no	12
Arsa alanı	973.8 m2
Yapı oturum Alanı	238.53 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	7
Toplam çeşitlilik	9
Cephe malzeme türleri	Kompozit panel(beyaz), Doğal taş görünümlü seramik(kahverengi), Seramik(sarı), Alüminyum doğrama(siyah), Balkon korkuluk metali (mat krom), Alüminyum panjur (siyah, gri), Cam (şeffaf, siyah)

Çizelge A.12.2. Harika apartmanı (eski) özellikleri

Harika apartmanı (eski)

Yapım yılı	1979
Pafta/Ada/Parsel	101/710/29
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	11
Silüet no	12
Arsa alanı	973.8 m2
Yapı oturum Alanı	252.96 m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(yeşil), Doğaltaş(kırıkbeyaz), Ahşap doğrama(kahverengi), Balkon korkuluk demiri(beyaz), Korkuluk küpeşte ahşap(kahverengi), Cam(şeffaf)

Çizelge A.13.1. Aytar apartmanı özellikleri

Aytar apartmanı

Yapım yılı	1973
Pafta/Ada/Parsel	101/710/19
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	8
Silüet no	13
Arsa alanı	772.35m2
Yapı oturum Alanı	295.42m2
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (pembe, beyaz), korkuluk demiri(beyaz), Pvc doğrama(beyaz), cam(şeffaf)

Çizelge A.14.1. Yeni Defne apartmanı özellikleri

Yeni Defne apartmanı

Yapım yılı	1977
Pafta/Ada/Parsel	110/710/20
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	12
Silüet no	14
Arsa alanı	2314.76m ²
Yapı oturum Alanı	413.75m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	6
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (açık sarı, koyu sarı), Dekoratif tuğla(kahverengi), PVC doğrama(beyaz), Balkon korkuluk demiri(kahverengi), Alüminyum panjur(beyaz), Cam(şeffaf)

Çizelge A.15.1. Münevver apartmanı özellikleri

Münevver apartmanı

Yapım yılı	2006
Pafta/Ada/Parsel	101/710/23
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	11
Silüet no	15
Arsa alanı	858.84m ²
Yapı oturum Alanı	206.12m ²
Ön Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	3
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (açık sarı, koyu sarı), Seramik(kahverengi), Alüminyum panjur(sarı), Alüminyum doğrama(sarı), Alüminyum korkuluk (Gümüş gri), Cam(şeffaf)

Çizelge A.16.1. Dirim apartmanı özellikleri

Dirim apartmanı

Yapım yılı	1993
Pafta/Ada/Parsel	101/710/24
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	7
Silüet no	16
Arsa alanı	794.58m ²
Yapı oturum Alanı	264.13m ²
Silüet Cephe Yönü	Güney Doğu
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	4
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(beyaz), Alüminyum panjur(beyaz), Ahşap doğrama(kahverengi), Cam(şeffaf)

Çizelge A.17.1. Can apartmanı özellikleri

Can apartmanı

Yapım yılı	2010
Pafta/Ada/Parsel	101/3095/137
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	10
Silüet no	17
Arsa alanı	821.36 m2
Yapı oturum Alanı	233.98 m2
Silüet Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	7
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Kompozit panel(kahverengi), Dış cephe boyası(sarı), Paslanmaz çelik (koyu gri), korkuluk metali (mat krom), cam(şeffaf), Alüminyum panjur(kahverengi), PVC doğrama(kahverengi)

Çizelge A.18.1. Barış apartmanı özellikleri

Barış apartmanı

Yapım yılı	2005
Pafta/Ada/Parsel	101/3095/146
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	12
Silüet no	18
Arsa alanı	257m ²
Yapı oturum Alanı	1014m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(sarı), Alüminyum panel kaplama (gümüş gri), Alüminyum korkuluk (gümüş gri), Seramik(kırmızı), Alüminyum panjur(kahverengi), Cam(şeffaf), PVC Doğrama(kahverengi)

Çizelge A.19.1.Nil apartmanı özellikleri

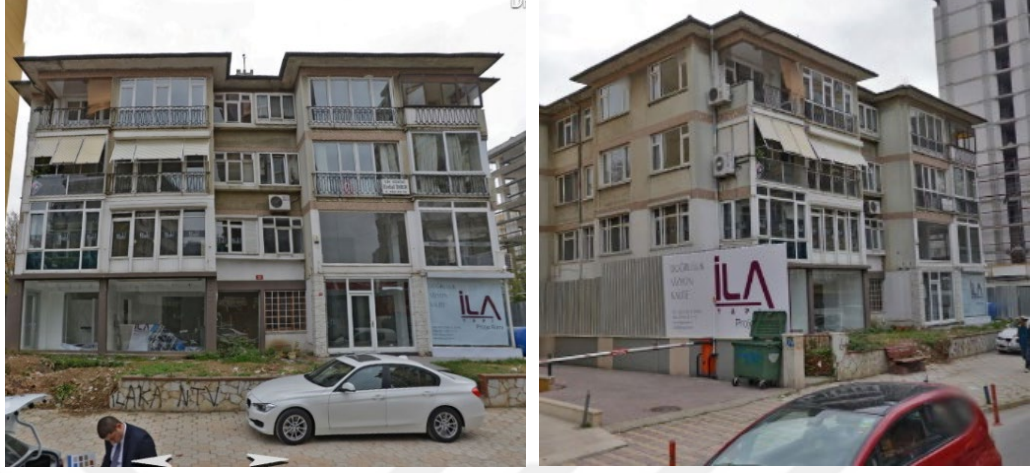
Nil apartmanı

Yapım yılı	2016
Pafta/Ada/Parsel	101/3095/145
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	10
Silüet no	19
Arsa alanı	984.31 m2
Yapı oturum Alanı	306.31 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	8
Toplam çeşitlilik	8
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (beyaz, gri), Doğal taş görünümlü kompozit panel (sarı, siyah), Alüminyum doğrama(bej), Alüminyum panjur(bej), Balkon korkuluk demiri(siyah), Cam(şeffaf)

Çizelge A.19.2. Nil apartmanı (eski) özellikleri

Nil apartmanı (eski)

Yapım yılı	1965
Pafta/Ada/Parsel	101/3095/145
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	19
Arsa alanı	984.31 m2
Yapı oturum Alanı	452.34 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (beyaz, gri), Mozaik taş kaplama(pembe), PVC doğrama(beyaz), Balkon korkuluk demiri(siyah), Alüminyum panjur(beyaz), cam(şeffaf)

Çizelge A.20.1. Platin Suites apartmanı özellikleri

Platin Suites apartmanı	
	
Yapım yılı	2015
Ada/Parsel	1094/144
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	10
Silüet no	20
Arsa alanı	720m2
Yapı oturum Alanı	224m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	6
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Ahşap görünümlü kompozit panel(kahverengi), Kompozit panel(siyah), Kompozit panel(parlak sarı), seramik(sarı), seramik(koyu gri), Alüminyum doğrama(gümüşgri), Cam(şeffaf)

Çizelge A.20.2. Şule apartmanı özellikleri

Şule apartmanı(eski)	
	
Yapım yılı	1965
Ada/Parsel	1094/144
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	20
Arsa alanı	720 m2
Yapı oturum Alanı	444 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Ahşap doğrama(beyaz), Dış cephe boyası(beyaz), Dış cephe boyası(turkuaz), Demir Korkuluk(siyah), cam (Şeffaf)

Çizelge A.21.1. Alceylan apartmanı özellikleri

Alceylan apartmanı	
	
Yapım yılı	2014
Pafta/Ada/Parsel	101/1094/131
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	14
Silüet no	21
Arsa alanı	1141.22m ²
Yapı oturma Alanı	294.48m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	6
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(krem), kahverengi), balkon demir korkuluk(siyah), Alüminyum doğrama(beyaz), Alüminyum panjur(sarı), cam(şeffaf)

Çizelge A.21.2. Akaylan apartmanı a blok-Alceylan apartmanı b blok (eski)
özellikleri

Akaylan apartmanı a blok-Alceylan apartmanı b blok (eski)

Yapım yılı	1964
Pafta/Ada/Parsel	101/1094/131
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	21
Arsa alanı	1141.22 m2
Yapı oturum Alanı	780.88 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	3
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	4
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (sarı, beyaz), PVC doğrama(beyaz), cam(şeffaf)

Çizelge A.22.1. Yuvam apartmanı özellikleri

Yuvam apartmanı

Yapım yılı	1995
Pafta/Ada/Parsel	101/ 1094/106
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	7
Silüet no	22
Arsa alanı	631.76m ²
Yapı oturum Alanı	245.45m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (koyu pembe, Açık pembe), PVC doğrama(beyaz), Alüminyum panjur(beyaz), cam (şeffaf, kırmızı), Balkon korkuluk demiri(beyaz)

Çizelge A.23.1. Savaş apartmanı özellikleri

Savaş apartmanı	
	
Yapım yılı	1969
Pafta/Ada/Parsel	101/1094/107
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	23
Arsa alanı	602.69m2
Yapı oturum Alanı	343m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(sarı), PVC doğrama(beyaz), Balkon korkuluk demiri(siyah), Alüminyum panjur(beyaz), cam(şeffaf)

Çizelge A.24.1. Güneş apartmanı özellikleri

Güneş apartmanı	
	
Yapım yılı	2012
Pafta/Ada/Parsel	89/1113/163
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	7
Silüet no	24
Arsa alanı	1290m ²
Yapı oturum Alanı	819.46m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	6
Cephe Renk Çeşitliliği	7
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(sarı), PVC doğrama(kahverengi), Alüminyum doğrama (gümüş gri), Balkon korkuluk demiri(siyah), Seramik (koyu gri), Alüminyum panjur(sarı), cam(şeffaf)

Çizelge A.24.2. Güneş apartmanı(eski)-Dalyan Koru apartmanı (eski) özellikleri

Güneş apartmanı(eski)-Dalyan Koru apartmanı (eski) özellikleri	
	
Yapım yılı	1973
Pafta/Ada/Parsel	89/1113/163
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	4
Silüet no	24
Arsa alanı	1290m ²
Yapı oturum Alanı	819.46m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	7
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (açık gri), Dış cephe mozaik kaplama(turkuaz), Doğal taş mermer (açık gri), Alüminyum panjur(beyaz), Korkuluk demiri(beyaz), Ahşap doğrama(beyaz), cam(şeffaf)

Çizelge A.25.1. Nil Kaya apartmanı özellikleri

Nil Kaya apartmanı

Yapım yılı	1993
Pafta/Ada/Parsel	89/1113/161
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	13
Silüet no	25
Arsa alanı	1403.52 m2
Yapı oturum Alanı	301.62m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(kırmızı), PVC doğrama(kahverengi), Alüminyum panjur (beyaz, kahverengi), cam(şeffaf)

Çizelge A.26.1. Evren apartmanı özellikleri

Evren apartmanı

Yapım yılı	2016
Pafta/Ada/Parsel	89/1113/136
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	8
Silüet no	26
Arsa alanı	724.18 m2
Yapı oturma Alanı	263.25 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (yeşil, beyaz), PVC doğrama(kahverengi), Alüminyum panjur(kahverengi), Balkon korkuluk demiri(siyah), cam(şeffaf)

Çizelge A.26.2. Evren apartmanı (eski) özellikleri

Evren apartmanı (eski)

Yapım yılı	1973
Pafta/Ada/Parsel	89/1113/136
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	5
Silüet no	26
Arsa alanı	724.18 m2
Yapı oturum Alanı	263.25 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	3
Toplam çeşitlilik	5
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(beyaz), Doğal taş(gri), Alüminyum panjur(beyaz), Korkuluk demiri(beyaz), cam(şeffaf)

Çizelge A.27.1. Burak apartmanı özellikleri

Burak apartmanı	
	
Yapım yılı	1974
Pafta/Ada/Parsel	89/1113/137
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	5
Silüet no	27
Arsa alanı	549.8m ²
Yapı oturum Alanı	315m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Doğal taş (kırık beyaz), Doğal taş (gri), Alüminyum panjur(beyaz), Ahşap doğrama(kahverengi), Balkon korkuluk demiri(beyaz), Cam(şeffaf)

Çizelge A.28.1. Önat apartmanı özellikleri

Önat apartmanı	
	
Yapım yılı	1994
Pafta/Ada/Parsel	89/2959/194
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	8
Silüet no	28
Arsa alanı	863.6 m2
Yapı oturum Alanı	267.59 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	3
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	4
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (açık yeşil, koyu yeşil), PVC doğrama(beyaz), cam(şeffaf),

Çizelge A.29.1. Maya apartmanı özellikleri

Maya apartmanı	
	
Yapım yılı	1985
Pafta/Ada/Parsel	89/ 2959/210
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	12
Silüet no	29
Arsa alanı	2378.41 m2
Yapı oturma Alanı	473.38 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	4
Toplam çeşitlilik	4
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boya(beyaz), Doğrama alüminyum(kahverengi), Cam(şeffaf), Korkuluk demiri (Kahverengi)

Çizelge A.30.1. Burç apartmanı özellikleri

Burç apartmanı	
	
Yapım yılı	2010
Pafta/Ada/Parsel	89/2959/189
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	11
Silüet no	30
Arsa alanı	467.3m ²
Yapı oturum Alanı	1233.6m ²
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	6
Toplam çeşitlilik	7
Cephe malzeme türleri	Seramik (beyaz, krem), Alüminyum doğrama(siyah), Alüminyum panjur(krem), Balkon korkuluk metali (mat krom), Cam (şeffaf, siyah)

Çizelge A.31.1. Yıldız apartmanı özellikleri

Yıldız apartmanı

Yapım yılı	2008
Pafta/Ada/Parsel	89/2959/188
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	8
Silüet no	31
Arsa alanı	594.27 m2
Yapı oturma Alanı	277.25 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	4
Cephe Renk Çeşitliliği	8
Toplam çeşitlilik	9
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (sarı, beyaz, bej), Kompozit panel kaplama(kahverengi), Alüminyum korkuluk metalı (gümüş gri), Alüminyum panjur(kahverengi), Alüminyum doğrama(siyah) Cam (şeffaf, yeşil)

Çizelge A.32.1. Dalyan apartmanı özellikleri

Dalyan apartmanı	
	
Yapım yılı	1998
Pafta/Ada/Parsel	89/2959/171
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	10
Silüet no	32
Arsa alanı	980.47 m2
Yapı oturma Alanı	282.87 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası (açık pembe, koyu pembe), PVC doğrama(beyaz), cam(şeffaf), Balkon korkuluk Alüminyum (gümüş gri), Alüminyum panjur(beyaz)

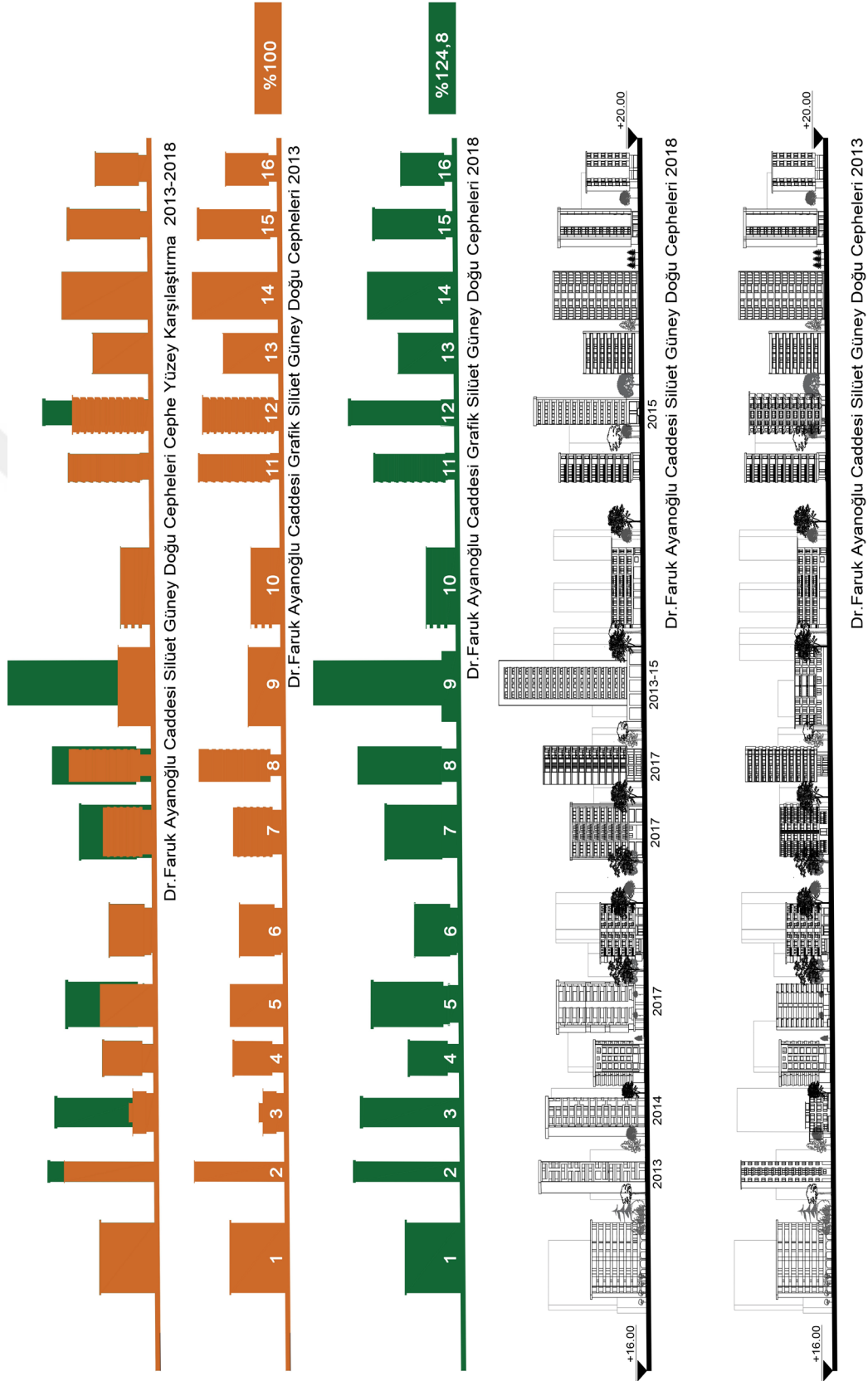
Çizelge A.33.1. Çam apartmanı özellikleri

Çam apartmanı

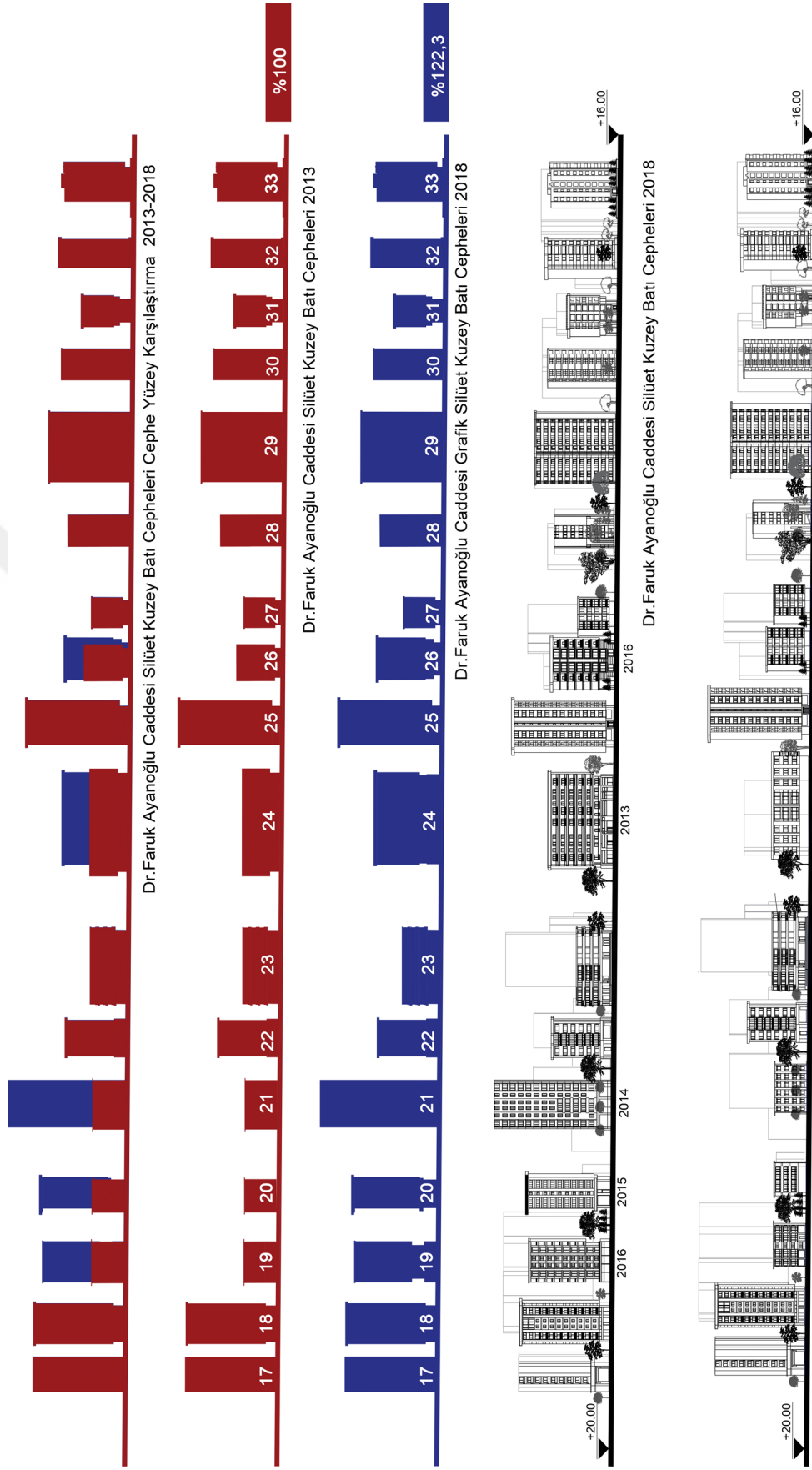

Yapım yılı	1994
Pafta/Ada/Parsel	89/2959/174
Konstrüksiyon	Betonarme
Kat Sayısı	11
Silüet no	33
Arsa alanı	681 m2
Yapı oturma Alanı	168 m2
Ön Cephe Yönü	Kuzey Batı
Cephe malzeme çeşitliliği	5
Cephe Renk Çeşitliliği	5
Toplam çeşitlilik	6
Cephe malzeme türleri	Dış cephe boyası(yeşil), Alüminyum panjur(beyaz), PVC doğrama(beyaz), Cam(şeffaf), Işık kırıcı cam(renkli), Giriş kapısı demir (koyu yeşil)

EK B. Grafikler

Şekil B.1. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi güney-doğü cephe siluet

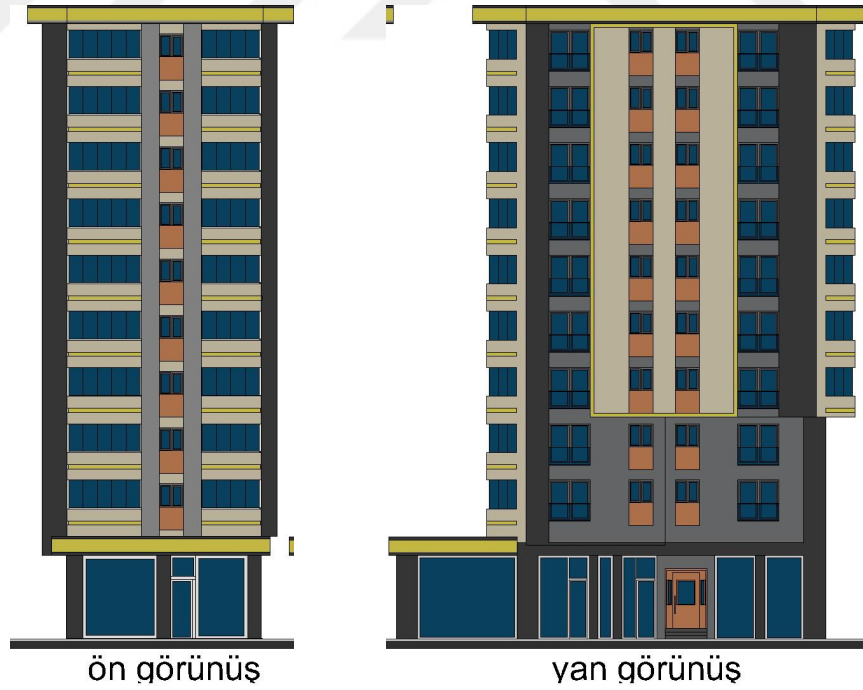

Şekil B.2. Dr. Faruk Ayanoglu caddesi kuzey-batı cephe silüet

EK C. Çizimler

Şekil C.1. Evrim apartmanı cephe çizimi

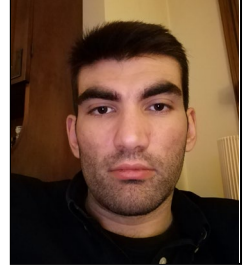
Şekil C.2. Platin Suites apartmanı cephe çizimi

Şekil C.3. Uğur Residence apartmanı cephe çizimi

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Enis GÖK
Doğum Yeri ve Yılı : ŞİŞLİ, 14/10/1988
Medeni Hali : (Bekâr)
Yabancı Dili : İngilizce-Fransızca
E-posta : enisgok@outlook.com

Eğitim Durumu

Lise : Özel Saint Michel Fransız Lisesi,2006
Özel Yeni Yıldız Lisesi, 2007
Lisans : İstanbul Ticaret Üniversitesi, ///Mühendislik ve Tasarım
Fakültesi, ///İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Yüksek Lisans : İstanbul Ticaret Üniversitesi,
Fen Bilimleri Enstitüsü, ///İç Mimarlık Anabilim Dalı

Mesleki Deneyim

Gürmaş inşaat, Zorlu center inşaatı
Stajyer, Mobilya uygulama takibi 2012 Haziran-Ağustos
NA lightstyle, Mimari aydınlatma tasarımı ofisi,
Stajyer, Ofis 2013 Temmuz-Eylül
Taslak İstanbul mimarlık, Club Hotel letoonia,
Yenileme proje ve uygulaması 2014-2015
İzgin Proje ve Akustik, Nezih Erdem Evi,
Şantiye mimarı ve proje revize 2015-2016
Üç Boyutlu Mimari Mekân Görselleştirme
Ve After Effects İşleri, Freelance 2016-2019

Yayımları

Gök, E., Satıcı, B., 2019. Kentsel dönüşüm sürecinde İstanbul Fenerbahçe bölgesinde üretilen konutların cephe tasarımları. Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi, cilt01, no02.